

AS LHV Pank
Konsolideeritud aastaaruanne 2019

Konsolideeritud aastaaruanne	01.01.2019 – 31.12.2019
Ärinimi	AS LHV Pank
Äriregistri number	10539549
Juriidiline aadress	Tartu mnt. 2, 10145 Tallinn
Telefon	(372) 6800400
Faks	(372) 6800410
E-mail	lhv@lhv.ee
Põhitegevusalad	Pangandus Väärtpaberite maaklerlus Finantsalane nõustamine Kapitalirent ja muu laenuandmine
Juhatus	Erki Kilu (esimees) Andres Kitter Indrek Nuume Jüri Heero Meelis Paakspuu Martti Singi Kadri Kiisel
Nõukogu	Madis Toomsalu Rain Lõhmus Andres Viisemann Tiina Möis Raivo Hein Heldur Meerits
Audiitor	
Audiitori ärinimi	AS PricewaterhouseCoopers
Audiitori äriregistri number	10142876
Audiitori juriidiline aadress	Pärnu mnt.15, 10141 Tallinn, Eesti

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	4
Finantstulemused	7
Juhtimine ja tasustamispõhimõtted	10
Tegevuskeskkond	12
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	15
Konsolideeritud kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne	15
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	16
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	17
Konsolideeritud omakapitali muutuse aruanne	18
Konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisad	19
LISA 1 Üldine informatsioon	19
LISA 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest	19
LISA 3 Riskide juhtimine	31
LISA 4 Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud	83
LISA 5 Neto intressitulu	84
LISA 6 Neto komisjoni- ja teenustasutulu	85
LISA 7 Tegevuskulud	85
LISA 8 Nõuded keskpangale, krediitiasutustele ja investeerimisühingutele	86
LISA 9 Omakapitaliinstrumendid õiglasel väärtusel muutustega läbi muu koondkasumiaruande	86
LISA 10 Finantsvarad ja -kohustused õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande	86
LISA 11 Laenud ja nõuded klientidele	87
LISA 12 Muud nõuded klientidele	89
LISA 13 Muud varad	89
LISA 14 Materiaalne ja immateriaalne põhivara	90
LISA 15 Klientide hoiused ja saadud laenud	90
LISA 16 Võlad hankijatele ja muud kohustused	91
LISA 17 Kasutusõiguse varad ja rendikohustused	91
LISA 18 Allutatud kohustused	92
LISA 19 Omakapital aktsiaseltsis	93
LISA 20 Varahaldusteenusega seotud klientide hallatavad varad	94
LISA 21 Tingimuslikud varad ja kohustused	94
LISA 22 Tehingud seotud osapooltega	95
LISA 23 Tütarettevõtte	96
LISA 24 Tulumaksukulu	97
LISA 25 Tegevussegmentid	97
LISA 26 Emaettevõtte eraldiseisvad põhiaruanded	100
Juhatuse allkirjad konsolideeritud aastaaruandele	104
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	105
Kasumi jaotamise ettepanek	112
Nõukogu allkirjad aastaaruandele	113

TEGEVUSARUANNE

LHV missioon on aidata luua Eesti kapitali. LHV visioon on Eesti, kus inimesed ja ettevõtted julgevad suurelt mõelda, ette võtta ja tulevikku investeerida. LHV väärtused on: lihtne, toetav, tulemuslik.

LHV Pank (edaspidi Pank) on suurim kodumaine pank. Pank keskendub ettevõtliku meelelaadiga aktiivsetele ja iseseisvatele klientidele. Eraklientidele pakub pank igapäevaste rahaasjade korraldamist koos eluasemelaenuodega, eristudes parimate raha kasvatamise teenustega. Äriklientidele pakub pank paindlikku ja sobivat finantseerimist ning igapäevaste rahaasjade korraldamist. Panga tooted ja teenused on lihtsad, läbipaistvad ning asjakohased. Kliendisuhetus käib peamiselt läbi kaasaegsete elektrooniliste suhtluskanalite. Kokkuhoitud kulud jõuavad panga klientideni läbi igapäevaste teenuste taskukohaste hindade.

Panga esindused asuvad Tallinnas, Tartus ja Londonis. Pangas töötab üle 400 inimese ja panga teenuseid kasutab üle 202 000 kliendi. Pank konsolideerib 65% tütarettevõtet AS LHV Finance, mis tegeleb tarbimisfinantseerimisega (edaspidi Grupp).

Äritegevus

2019. aastal jätkus panga väga kiire kasv. Aasta lõpuks jõudis pank pea 10% turuosani Eestis nii igapäevapanganduses, hoiustes kui ka ettevõtete laenudes. Igapäevapanganduses ja hoiustes on pank tõusnud kolmandaks pangaks Eestis. Aasta alguses määras Eesti Pank LHV Panga neljanda pangana Eestis elutähtsa teenuse osutajaks.

Aastaga kasvas panga klientide arv enam kui 40 000 võrra. Aasta lõpuks jõudis klientide arv 202 000 kliendini, kasvades aastaga 25%. Klientide aktiivsuses ja ärimahtudes saavutati uued rekordtasemed. Aktiivselt igapäevapanganduse teenuseid kasutavate klientide arv kasvas aastaga ligikaudu kolmandiku võrra. Pank osales finantsnõustajana Coop Panga aktsiate esmasel avalikul pakumisel, kus pooled märkijatest tulid LHV Pangast.

Panga hoiused kasvasid aastaga 87% 2 713 mln euron. Tavaklientide hoiused kasvasid aastaga 58% 1 961 mln euron, finantsvahendajate hoiused 94% 376 mln euron ja hoiuseplatvormide kaudu kaasatud hoiused 373 mln euron. Hoiuseplatvormidest käivitas pank aktiivsema koostöö mõlema suurema platvormiga Euroopas, Raisin'i ja Deposit Solutions'iga, kelle kaudu kaasati peamiselt üheaastase perioodiga tähtajalisi hoiuseid. Hoiuseplatvormide kaudu kaasati hoiuseid aasta teises ja kolmandas kvartalis, et tagada kindlus piisava finantseerimise olemasoluks Danske Bank'i eraklientide laenuportfelli ostmisel.

Panga laenud kasvasid aastaga 84% 1 687 mln euron. Ettevõtete laenud kasvasid aastaga 32% 851 mln euron ja jaelaenud 202% 836 mln euron. Jaelaenudest moodustasid 70% kodulaenud,

11% liising ja 19% ülejäänud laenud. Jaanuaris omandas pank Versobank'i laenuportfelli 12 mln euro eest koguväärtuses 13 mln eurot ja novembris Danske Bank'i eraklientide laenuportfelli 393 mln euro eest koguväärtuses 432 mln eurot. Versobanki laenuportfell sisaldas 20 äriklienti ja 47 eraklienti. Danske Bank'i laenuportfell sisaldas ligikaudu 10 800 eraklienti ja 97% ulatuses kodulaene. Panga hinnangul on tegemist tugeva krediidiportfelliga, mis on hästi tagatud. Kuivõrd antud eluasemelaenude intressimäärad olid väljastatud sisuliselt omahinna lähedal, oli tehing võimalik ainult tänu portfelli allahindlusega ostmisele. Tehingu tulemusena paranes oluliselt ja muutus mitmekesisemaks panga kogu laenuportfelli struktuur. Seni ülekaalus olnud ettevõtete laenuportfelli tasakaalustab edaspidi kodulaenuportfell.

Aasta puhaskasumiks kujunes 22,1 mln eurot. Puhaskasumi kiiremat kasvu piiras aasta keskel suurenenud intressikulu nii hoiuseplatvormidelt kaasatud hoiustele kui ka Euroopa Keskpangas hoitavale rahale. Sisuliselt võttis pank juba alates teisest kvartalist sisse intressikulu, mis kaasnes Danske Bank'i eraklientide laenuportfelli ostmisega, kuid intressitulude hakkas pank teenima alles aasta lõpus. Puhaskasum kasvas oluliselt peale Danske Bank'i eraklientide laenuportfelli ülevõtmist. Puhaskasumit mõjutasid negatiivselt laenuportfelli ülevõtmisel moodustatud täiendavad laenude allahindlused ning tagatiste ümbervormistamisega kaasnenud notaritasud ja riigilõivud..

Panga laenuportfelli kiire orgaaniline kasv ja Danske Bank'i eraklientide laenuportfelli ostutehing tähendasid panga jaoks märkimisväärses matus lisaks hoiuste kaasamisele täiendava kapitali kaasamist kolme erineva kapitaliinstrumendi kaudu. Aasta jooksul kaasas pank AS-ilt LHV Group täiendavat aktsiakapitali ning väljastas esimese taseme täiendavatesse omavahenditesse kuuluvaid võlakirju (AT1) ja allutatud võlakirju.

Eesmärgiga finantseerida tulevikus panga eluasemelaenu portfelli pandikirjadega, esitas pank pandikirjade täiendava tegevusloa taotluse Finantsinspeksioonile. Pandikirjade väljastamiseni on plaanis jõuda 2020. aastal, et finantseerida panga kodulaenu portfelli soodsama ja pikaajalisema finantsinstrumendi kaudu.

Neljandas kvartalis otsustas pank jätkata kaks aastat tagasi peatatud krediidiriski sisereitingute (IRB) meetodi kasutusele võtmise projektiga. Põhjuseks asjaolu, et aasta keskel jõustunud uues kapitalinõuete regulatsioonis (CRR) ei ole arvestatud Baseli viimaste suunistega krediidiriski standardmeetodi kapitalinõuete muutmise osas.

2020. aasta alguses kinnitas Moody's Investors Service üle pangale varasemalt antud krediidiritingu investeerimisjargu tasemel stabiilse väljavaatega. Reitingu kinnitamisel võttis

Moody's arvesse panga tugevat kapitaliseeritust ja kasumlikkust, mis tasakaalustab panga kiiret kasvu.

Ettevõtte audiitor on 2019. aasta jooksul osutanud pangale muid kindlustandvaid teenuseid, mille läbiviimise kohustus tuleneb vastavalt krediitdiasutuste seadusest ja väärtipaberituru seadusest.

Arendustegevus

Varasematest aastatest aktiivsemale kontode avamisele aitasid kaasa nii mitmeid täiendusi saanud mobiilipank kui ka laienuvad sularahaautomaatide võrk. Aasta jooksul täiendati oluliselt mobiilipanka. Valmisid konto avamise, kaardi tellimise, investeerimise ja erinevate laenuotodete taotlemise võimalused mobiilipangas. Mobiilipank täienes võimalusega teha tehinguid lisaks Balti aktsiatele ka välisbörside aktsiate ja börsil kaubeldavate fondidega. Mobiilipanga kaudu investeerimise kasuks räägivad mugavus ja kiirus, mis on tehingute tegemisel väga olulised. Lisaks näevad kliendid mobiilipangas hinnainfo graafikuid. Panga investeerivatest klientidest üle poole omab välisaktsiaid või indeksfonde, mistõttu oli uue teenuse loomine väga oluline paljudele klientidele.

Kui aasta alguses paigaldas pank täiendavad pangaautomaadid, millega laienes oluliselt panga automaatide võrgu kaetus üle Eesti, siis aasta keskel sõlmis pank lepingu Luminor Bank'iga, Danske Bank'iga ja Worldline'iga, millega sai pank Luminor Bank'i uueks partneriks ühises sularahaautomaatide võrgus, vahetades välja senise partneri Danske Bank'i. Ühist võrku hakkas teenindama LHV Pank. Panga klientide jaoks suurenes sularahaautomaatide võrgustik viis korda, 25 automaadilt 125 automaadile. Laienuvad võrk tegi sularaha väljavõtmise panga klientidele oluliselt ligipääsetavamaks.

Turule toodi veel mitmeid teisi klientidele olulist lisaväärtust loovaid teenuseid. Aasta alguses võeti kasutusele reaalaajas väljuvad euromaksed. Esimese pangana hakati pakkuma ettevõtluskontot. Suuremate arveldajatest käivitus riigikassa kontsernikonto ja panga klientidele avati kontod rahandusministeeriumis ning Maksu- ja Tolliametis maksete ja maksude tasumiseks. Sõlmiti koostööleping Kredex-iga eluasemelaenuade käenduse saamiseks noortele. Finantsvahendajate valdkonna klientidele toodi turule virtuaalse IBAN'i ja API teenused. 2020. aasta alguses avas pank reaalaajas naelamaksed finantsvahendajate valdkonna klientidele

Uuendusena hakkas pank kuvama internetipanga koondvaates alternatiivsete rahapaigutuste infot. Esimesena hakati kuvama klientide EstateGuru ja Coinbase'i investeringute infot. Alternatiivsete investeringute, st investeringud ühisrahastusse ja krüptorahasse, ülevaate lisamine tähendab, et klient näeb mugavalt korraga nii oma börsi- kui ka börsiväliseid investeringuid ning saab oma investeerimisportfelli seisust kiire ja tervikliku ülevaate. Lisaks näeb klient oma vaba raha jääki

platvormil. Edaspidi lisatakse teiste suuremate alternatiivsete investeringute platvormide kontode info kuvamise võimalus.

Septembri keskel jõustus täielikult uus makseteenuste direktiiv, mille tulemusena avas pank ligipääsu klientide kontodele ning maksete tegemiseks ja vastuvõtmiseks kolmandatele osapooltele, kui klient annab selleks eelnevalt loa. Esimesed teenusepakkujad on pangaga juba liidestunud. Direktiivi tulemusena rakendusi piirangud viipemaksete tegemiseks. Järjestikku on võimalik teha kas viis viipemaksetehingut või kuni 150 euro eest viipemaksetehinguid ilma tugeva autentimiseta.

Kasutusele võeti kaks rahvusvaheliselt kõrgelt tunnustatud ja laialt levinud infosüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks. Fico-Tonbeller tunne-oma-klienti põhimõtete järgimiseks kontode avamisel ja maksete monitoorimiseks ning Accuity maksete skriinimiseks. Pank toetas aktiivselt uue infosüsteemi Salv arendamist ja selle kasutusele võtmist ühena esimestest klientidest.

Organisatsioon

Panga organisatsiooniline struktuur jaotub kuueks valdkonnaks, millel on oma osakonnad. Ärivaldkondadeks on jaepanganduse, ettevõtete panganduse ja finantsvahendajate valdkonnad ning toetavateks valdkondadeks infotehnoloogia, finantsjuhtimise ja tugiteenuste ning riskijuhtimise valdkonnad. Pangaülesteks tegevusteks on personalijuhtimine, turundus ja kommunikatsioon ning vastavuskontroll. Finantsvahendajate valdkonna all on panga Ühendkuningriigi filiaal. Vastavuskontrolli funktsioon ja osakond viidi riskijuhtimise alt juhatuse esimehe alluvusse aasta keskel.

Aasta lõpus loodi panga nõukogu tasemel riski ja kapitali komitee ning nomineerimiskomitee. Riski ja kapitali komitee eesmärk on nõustada ja toetada nõukogu seoses üldise, tegeliku ja tulevase riskiisu ja strateegia järelevalve teostamisega, võttes arvesse kõiki riskitüüpe, et need oleksid kooskõlas äristrateegia, eesmärkide, äritavade ja väärtustega. Nomineerimiskomitee eesmärk on toetada nõukogu valikuprotsessi ja sobivusnõudeid puudutavates küsimustes.

Juhatuse tasemel loodi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komitee ning riski ja kapitali komitee nimetati ümber aktive ja passivate juhtimise komiteeks. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komitee eesmärk on nõustada ja toetada juhatust rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamisega seotud küsimustes. Oma ülesannete täitmiseks analüüsib komitee panga osutatavate teenustega seotud teavet ning turu-, õigus- ja järelevalvekeskkonnas toimuvaid arenguid. Selle põhjal hindab komitee panga tegevuse vastavust strateegiale ja riskiisule, samuti kavandatavate kontrollitoimingute asjakohasust, ning annab vajadusel suuniseid täiendavateks tegevusteks.

Seoses Ühendkuningriigi lahkumisega Euroopa Liidust saadi aasta alguses Finantsinspeksioonilt Ühendkuningriigi filiaali kui kolmandast riigist pärit filiaali tegevusluba, kuid tegevusloa taotlemine Ühendkuningriigi järelevalvelt viibis seoses lahkumiskuupäeva edasi lükkamise ja olukorra ebaselgusega ning toimub alles 2020. aasta alguses.

Aastaga kasvas panga töötajate arv 57 inimese võrra 434 inimeseni (sh passiivsed ja osalise koormusega töötajad), sealhulgas LHV Finance'i 31 inimest. Täistööaja arvestuse alusel oli aktiivsete töötajate arv kokku 396 inimest.

Aasta jooksul sai pank mitme olulise tunnustuse osaliseks. Pank valiti jätkuvalt parima teenindusega pangaks Eestis. Panga turundusmeeskond valiti Eesti aasta turundusmeeskonnaks. Pangas läbiviidud personali rahulolu-uuringu tulemused näitasid inimeste väga kõrget rahulolu nii tööandja kui ka oma tööga. Pank võitis Pangaliidu innovatsioonipremia kolmandat korda järjest, seekord ettevõtluskonto eest. Pangale väljastati Peresõbraliku Tööandja kuldmärgis Sotsiaalministeeriumi poolt. Samuti valis Euromoney LHV Panga parimaks pangaks Eestis teist aastat

järjest. Aasta lõpus valis The Financial Timesi ajakiri The Banker LHV Panga parimaks pangaks Eestis.

Sponsorlus

Pank võtab sotsiaalset vastutust tõsiselt. Oma võimaluste piires toetab pank ettevõtmisi ja algatusi, mis aitavad kaasa Eesti ühiskonna arengule. Sponsorlusprojektide puhul eelistab pank pikaajalist ja sisulist koostööd. Pank on valmis panustama uuenduslike ja Eesti elu paremaks muutvate mõtete teostamisse.

Panga pikaajalisteks partneriteks on Eesti Jalgpalli Liit, Eesti Optimist Klassi Liit, Gaselliliikumine, Eesti Aasta Ettevõtja konkurss, Eesti Muusika Päevad ja Enn Soosaare sihtasutus.

Aasta lõpus pikendas pank koostöölepingut Eesti Jalgpalli Liiduga järgmiseks perioodiks. Uue lepingu toetusmaht viie aasta peale kokku on miljon eurot, mis võib veelgi suurenedada jalgpallikaardi aktiivse kasutamise ja rahvuskoondise jõudmisega finaalturniirile.

Finantstulemused

LHV Pank 2019. aasta puhaskasum ulatus 22,1 miljoni euron, mida on 20% rohkem kui eelneval aastal (2018: 14,8 miljonit eurot). Seejuures kasvasid neto intressitulud 25% ning neto komisjoni- ja teenustasutulud 15%. Finantstulud olid 56% võrra väiksemad kui eelneval aastal.

Neto intressitulu suur kasv tuleneb laenude ja tavaklientide hoiuste mahu kasvust.

Teenustasutuludest annavad jätkuvalt suurima panuse tulud väärtpaperivahendusest. Kasvutrendi näitavad ka tulud kaartidelt ja arveldustelt.

Tegevuskulud kasvasid aastaga 26%, mis on ootuspärane praeguses kiires kasvufaasis ning äritegevuse arendamise valguses.

Laenudest tulenevad kahjud olid 34% võrra väiksemad, kui eelneval aastal.

Panga laenuportfellide bilansiline kogumaht ulatus detsembri lõpuks 1 687 miljoni euron (31.12.2018: 919 miljonit eurot). Portfellide maht kasvas aastaga 84%. Laenuportfelli suurima osa moodustavad laenud ettevõtetele, mis kasvasid aastaga 33% 880 miljoni euron (31.12.2018: 664 miljonit eurot). Erasikutele antud laenude portfelli kasvas aastaga 207% 813 miljoni euron (31.12.2018: 265 miljonit eurot).

Panga hoiuste maht kasvas aastaga 87% ning oli aasta lõpuks 2 713 miljonit eurot (31.12.2018: 1 448 miljonit eurot).

Nõudmiseni hoiuste osakaal on veidi langenud, moodustades detsembri lõpu seisuga 81% koguhoiustest (31.12.2018: 92%).

Likviidsus ja kapitaliseeritus

Panga likviidsuse kattekordaja (LCR), mida arvutatakse vastavalt Basel Komitee määratlusele, oli detsembri lõpu seisuga 143% (31.12.2018: 144%). Pank loeb likviidsuspuhvrite hulka raha ja

võlakirjaportfellid, mis moodustasid bilansimahust 43% (31.12.2018: 44%). Panga laenude ja hoiuste suhe 2019. aasta lõpus oli 62% (31.12.2018: 63%).

Aasta jooksul on võlakirjaportfell vähenenud 16%, mis on põhjustatud endiselt madalatest intressimääradest, mis ei õigusta likviidsuspuhvri hoidmist võlakirjades ning seepärast hoitakse likviidsust pigem Euroopa Keskpangas.

Panga emaettevõtte AS-i LHV Group aktsiate emissiooni tulemusena suurendati panga aktsiakapitali 26 miljoni euro võrra.

Panga omavahendite tase seisuga 31.12.2019 oli 158,5 miljonit eurot (31.12.2018: 113,8 miljonit eurot). Pank on raporteerimisperioodi lõpus hästi kapitaliseeritud, kapitali adekvaatsuse tase oli 17,61% (31.12.2018: 17,14%).

Kapitali adekvaatsuse arvutamisel on kaasatud AS LHV Pank ja tema tütarettevõtte AS LHV Finance. Grupp kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ning operatsiooniriski kapitalinõuete arvutamiseks baasmeetodit. Pank on aruandeaastal ning võrreldaval perioodil täitnud kõiki kapitalinõudeid.

Igal aastal viiakse läbi sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP), mille eesmärk on tuvastada võimalik kapitalivajadus lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele.

Vastavalt Pangajärelevalve Komitee nõuetele arvatud finantsvõimenduse määr oli seisuga 31.12.2019 5,70% (31.12.2018: 6,56%). Finantsvõimenduse määr on panga esimese taseme omavahendite ja panga kogu riskipositsiooni (sh riskipositsioon varadelt ja bilansiväliselt kohustustelt) jagatis. Aasta lõpu finantsvõimendus määr on viimase kvartali kuude aritmeetiline keskmine.

Kasumiaruanne, miljonites eurodes	2019	2018	muutus
Neto intressitulu	47.91	39.02	23%
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	12.81	11.10	15%
Muud finantstulud	0.21	0.47	-56%
Neto tegevustulud kokku	60.93	50.59	20%
Muud tulud	0.18	0.95	-81%
Tegevuskulud	-32.52	-25.74	26%
Tulumaksukulu	-3.28	-2.51	30%
Laenukahjumid	-3.22	-4.88	-34%
Netotulud	22.10	18.41	20%
Suhtarvud, miljonites eurodes	2019	2018	muutus
Puhaskasum	22.1	18.4	20%
Emaettevõtte omanike kasumiosa	19.8	16.6	19%

Ärimahud, miljonites eurodes	31.12.2019	31.12.2018	muutus
Laenuportfell	1 687.0	918.8	84%
Võlakirjaportfell	32.9	39.0	-16%
Hoiused	2 713.0	1 448.0	87%
Omakapital	171.7	125.6	37%
Pangas varasid hoidvate klientide arv	202 186	161 357	25%

Keskmine omakapital	148,7	112.5	32%
Omakapitali tootlus (ROE) % *	13.8	15.3	-1,5
Varad, keskmine	2 327	1,693	37%
Varade tootlus (ROA) %	0.9	1.1	-0,2
Neto intressitulu	47.9	39.0	23%
Intressiriskile avatud varad, keskmine	2 320	1,688	37%
Neto intressimarginaal (NIM) %	2.1	2.31	-0.24
Hinnavahe (SPREAD) %	2.02	2.29	-0.27
Kulude ja tulude suhe %	53%	50%	3

* Omakapitali tootluse suhtarv baseerub AS LHV Pank omanikele omistatud kasumil ja omakapitalil ning ei sisalda mittekontrollivat osalust.

Suhtarvude selgitused

keskmine omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) = (aruandeperioodi lõpu omakapital + eelmise perioodi lõpu omakapital) / 2
 omakapitali tootlus (ROE) = puhaskasum (emaettevõtte omanike osa) / keskmine omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) *100
 varad, keskmine = (aruandeperioodi lõpu varad + eelmise aasta lõpu varad) / 2
 varade tootlus (ROA) = puhaskasum / varad, keskmine * 100
 neto intressimarginaal (NIM) = neto intressitulu / intressitootvad varad, keskmine * 100
 hinnavahe (SPREAD) = intressiriskile avatud varade intressitootlus – võõrkapitali hind
 kulude ja tulude suhe = tegevuskulud kokku / netotulud kokku * 100

Riskijuhtimine

Riskijuhtimise eesmärgiks on identifitseerida, hinnata, jälgida ja kontrollida kõiki Grupi tegevusega seotud riske. Grupi riskide identifitseerimise, mõõtmise, raporteerimise ja kontrolli põhimõtted on kehtestatud nõukogu poolt ning igapäevaselt korraldab riskide juhtimist Riskijuhtimise üksus. Riskide juhtimise eesmärgiks on identifitseerida, hinnata, jälgida ja juhtida kõiki Grupi tegevusega seotud riske, kindlustamaks Grupi usaldusväärsuse, stabiilsuse ja kasumlikkuse. Riskide juhtimine baseerub Grupis kolmel kaitseliinil. Esimene kaitseliin ehk äriüksused on vastutavad riskide võtmise ning juhtimise eest.

Teine kaitseliin – kuhu kuulub riskijuhtimise üksus – on vastutav riskijuhtimise raamistiku väljatöötamise ning ülalhoiu eest. Kolmas kaitseliin ehk siseaudit teostab sõltumatut kontrolli kogu Grupi protsesside, äritegevuse ning kontrollifunktsioonide üle. Riskijuhtimise protsessid ja eeskirjad vaadatakse regulaarselt vähemalt kord aastas üle ja uuendatakse vastavalt vajadusele.

Detailne ülevaade Grupi poolt võetud riskidest on esitatud aastaaruande lisa 3.

Kapitalibaas (tuhandetes eurodes)	31.12.2019	31.12.2018
Sissemakstud aktsiakapital	95 500	69 500
Kasumi arvel moodustatud reservid	3 237	2 269
Eelmiste aastate jaotamata kasum/kahjum	45 619	31 442
Immateriaalne põhivara (miinusega)	-685	-1 286
Aruandeperioodi kasum (COREP)	14 863	12 046
Allahindlused	-33	-193
Esimese taseme omavahendid	158 501	113 778
Täiendavad esimese taseme omavahendid	23 000	0
Esimese taseme omavahendid kokku	181 501	113 778
Allutatud kohustused	47 500	30 000
Teise taseme omavahendid kokku	47 500	30 000
Neto-omavahendid kapitali adekvaatsuse arvutamiseks	229 001	143 778
Kapitalinõuded		
Keskvalitsused ja keskpangas standardmeetodil	920	939
Krediitiasutused ja investeerimisühingud standardmeetodil	4 043	5 213
Äriühingud standardmeetodil	819 052	579 886
Jaenõuded standardmeetodil	167 115	133 053
Avalik sektor standardmeetodil	2	124
Eluasemekinnisvara standardmeetodil	208 693	39 903
Viivises nõuded standardmeetodil	5 387	10 381
Muud varad standardmeetodil	16 879	9 065
Krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski kapitalinõuded kokku	1 222 091	778 555
Valuutariski kapitalinõue	476	305
Intressipositsiooniriski kapitalinõue	0	32
Aktsiapositsiooniriski kapitalinõue	960	704
Krediidiväärtuse korrigeerimise riski kapitalinõue	22	41
Operatsiooniriski kapitalinõuded baasmeetodil	76 766	59 434
Kokku kapitalinõuded adekvaatsuse arvutamiseks	1 300 315	839 071
Kapitali adekvaatsus (%)	17.61	17.14
Esimese taseme kapitali suhtarv (%)	13.96	13.56

Juhtimine ja tasustamispõhimõtted

LHV Pank on aktsiaselts, mille juhtimisorganiteks on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

Üldkoosolek

Üldkoosolek on LHV Panga kõrgeim juhtimisorgan, kus aktsionärid teostavad oma õigusi.

Üldkoosoleku esmased ülesanded on põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine ja vähendamine, vahetusvõlakirjade väljalaskmise otsustamine, nõukogu liikmete valimine ja volituste pikendamine, nõukogu liikmete ennetähtaegne tagasikutsumine, majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine, audiitori(te) arvu määramine, audiitori(te) nimetamine ja tagasikutsumine ning muude seadusega üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamine.

Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus. Korraline üldkoosolek, mille päevakorras on majandusaasta aruande kinnitamine, toimub vähemalt üks kord aastas.

LHV Panga ainuaktsionär on AS LHV Group. AS-is LHV Group olulist osalust omavad aktsionärid on Rain Lõhmus ja temaga seotud isikud 23,7% and ning Andres Viisemann ja temaga seotud isikud 9,8%.

Nõukogu

Nõukogu on LHV Panga juhtimisorgan, mis planeerib LHV Panga tegevust ja korraldab LHV Panga juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu määrab kindlaks ja vaatab korrapäraselt üle LHV Panga strateegia, üldise tegevuskava, riskijuhtimise põhimõtted ja aastaelarve. Nõukogul on viis kuni seitse liiget. Nõukogu liikme volituste tähtaeg on viis aastat. Nõukogu liikmed valivad enda seast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tegevust.

LHV Panga nõukogu on kuueliikmeline. Nõukogusse kuuluvad Madis Toomsalu, Rain Lõhmus, Andres Viisemann, Tiina Mõis, Heldur Mets ja Raivo Hein.

Juhatus

Juhatus on LHV Panga juhtimisorgan, mis esindab ja juhib LHV Panka. Juhatus koosneb kolmest kuni seitsmest liikmest. Juhatuse liikme volituste tähtaeg on viis aastat, kui nõukogu ei otsusta teisiti. Juhatuse esimees korraldab juhatuse tööd. Ettevõtet võib kõikide tehingute tegemisel esindada kaks juhatuse liiget koos.

LHV Panga juhatus on seitsmeliikmeline. Juhatusse kuuluvad Erki Kilu, Andres Kitter, Indrek Nuume, Jüri Heero, Meelis Paakspuu, Kadri Kiisel ja Martti Singi.

Komiteed

LHV Panga ainuaktsionäri, AS-i LHV Group nõukogu on moodustanud AS-i LHV Group tasandil neli komiteed, mille

ülesandeks on nõustada AS-i LHV Group nõukogu auditi ja töötasuga seotud küsimustes vastavalt allpool kirjeldatule kogu AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete osas.

Auditikomitee

Auditikomitee on eelkõige AS-i LHV Group nõukogule nõuandev organ raamatupidamise, audiitorkontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli ja siseauditi, järelevalve teostamise ja eelarve koostamise valdkonnas ning tegevuse seaduslikkuse osas. Auditikomiteesse peab kuuluma vähemalt kaks liiget.

Auditikomitee ülesanne on jälgida ja analüüsida rahandusinformatsiooni töötlemist ulatuses, mis on vajalik kvartaalsete aruannete ning aastaaruande koostamiseks, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, raamatupidamise aastaaruande või konsolideeritud aruande audiitorkontrolli protsessi ning audiitor-ettevõtja ja seda seaduse alusel esindava vandeaudiitori sõltumatust ja tegevuse vastavust audiitoritegevuse seaduse nõuetele.

Auditikomitee kohustus on teha AS-i LHV Group nõukogule ettepanekud ja anda soovitusi audiitor-ettevõtja nimetamiseks või tagasikutsumiseks, siseaudiitori nimetamiseks või tagasikutsumiseks, probleemide ja ebatõhususe vältimiseks või kõrvaldamiseks organisatsioonis ning vastavuseks õigusaktidele ja kutsetegevuse heale tavale.

2019. aasta jooksul on välisaudiitor osutanud Grupile tõlkekeenuseid, maksunõustamise teenuseid ning muid kindlust andvaid teenuseid, mille läbiviimise kohustus tuleneb vastavalt krediidiasutuste seadusest ja väärtipaberituru seadusest.

Riski- ja kapitalikomitee

Riski- ja kapitalikomitee eesmärk on nõustada ja toetada nõukogu üldise, tegeliku ja tulevase riskivalmiduse ja strateegia üle järelevalves, võttes arvesse igat tüüpi riske ja tagades nende vastavuse äristrateegiale, eesmärkidele, äripraktikale ja väärtustele.

Nomineerimiskomitee

Nomineerimiskomitee eesmärk on toetada nõukogu küsimustes, mis puudutavad valikuprotsessi ja sobivuse nõudeid.

Töötasukomitee

Töötasukomitee ülesandeks on hinnata tasustamise põhimõtete rakendamist AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvates ettevõtetes ning tasustamisega seotud otsuste mõju riskijuhtimise, omavahendite ja likviidsuse kohta sätestatud nõuete täitmisele. Töötasukomiteesse kuuluvad vähemalt kolm LHV Panga nõukogu liiget.

Töötasukomitee teostab järelevalvet AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmete ja

töötajate tasustamise üle, hindab vähemalt üks kord aastas tasustamise põhimõtete rakendamist ja teeb vajaduse korral ettepaneku tasustamise põhimõtete ajakohastamiseks ning valmistab AS-i LHV Group nõukogule ette tasustamisalased otsuse projektid.

Tasustamispõhimõtted

LHV Panga juhatuse liikmete ja töötajate tasustamise põhimõtted määrab ning nende rakendamist hindab AS-i LHV Group tasandil moodustatud töötasukomitee.

LHV Panga juhatuse liikmetele ja töötajatele makstakse kuist põhipalka. Väiksemale arvule töötajatest, kes tegelevad otseselt müügitööga ja uute klientide saamisega, makstakse täiendavalt kuist tulemuspalka. Juhatuse liikmete põhipalgad määrab nõukogu ning töötajate põhipalgad juhatus. Juhatuse esimees töötab juhatuse liikme lepingu alusel ning kõigi teiste puhul kasutatakse töölepinguid.

Pangas ei ole rakendatud suuri lahkumishüvitisi või olulisi mitterahalisi kompensatsioone.

Aktsiaoptsioonid

2014. aastal kinnitas AS-i LHV Group üldkoosolek AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja nendega võrdsustatud töötajatele ning osakonnajuhtidele ja nendega võrdsustatud töötajatele aktsiaoptsioonide väljastamise tingimused. Aktsiaoptsioonide väljastamise eesmärgiks on juhatuse liikmete ja töötajate huvide efektiivsem ühildamine aktsionäride ja klientide huvidega. Samuti konkurentidega võrdväärse ja tervikliku tasustamissüsteemi pakkumine tööjõuturul. Samaselt 2014. aastale väljastati aktsiaoptsioone ka 2015, 2016, 2017, 2018 ja 2019. aastal. 2017. aastal realiseeriti 2014. aastal väljastatud optsioonid täies mahus, 2018. aastal realiseeriti 2015. aastal väljastatud optsioonid täies mahus ja 2019. aastal realiseeriti 2016. aastal väljastatud optsioonid täies mahus.

Aktsiaoptsioonide saamine ja suurus sõltusid ettevõtte üldiste ning juhatuse liikmete ja töötajate individuaalsete tegevuseesmärkide edukast täitmisest. 2019. aasta alguses väljastati aktsiaoptsioone seitsmele LHV Pank juhatuse liikmele ja 71-le töötajale, summas 1 786 tuhat eurot. 2018. aasta alguses väljastati aktsiaoptsioone seitsmele LHV Pank juhatuse liikmele ja 56-le töötajale, summas 1 166 tuhat eurot. 2017. aasta alguses väljastati aktsiaoptsioone kuuele LHV Pank juhatuse liikmele ja 54-le töötajale, summas 1 204 tuhat eurot. 2016. aasta alguses

väljastati aktsiaoptsioone kuuele LHV Pank juhatuse liikmele ja 36-le töötajale, summas 598 tuhat eurot. 2015. aastal väljastati aktsiaoptsioone viiele juhatuse liikmele ja 35-le töötajale, summas 510 tuhat eurot. Aktsiaoptsioonide saamiseks sõlmiti juhatuse liikmete ja töötajatega aktsiaoptsioonilepingud kolmeaastase perioodiga. 2014. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid realiseeriti 2017. aastal, kus 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid sai soetada hinnaga 2,0 eurot aktsia kohta. 2015. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid realiseeriti 2018. aastal, kus 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid sai soetada hinnaga 2,4 eurot aktsia kohta. 2016. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid realiseeriti ajavahemikul 01.05.2019-31.07.2019 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid omandati hinnaga 3 eurot aktsia kohta. 2017. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.04.2020-30.04.2020 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 4,65 eurot aktsia kohta. 2018. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.04.2020-30.04.2020 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 5,33 eurot aktsia kohta. 2019. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.04.2021-30.04.2021 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 4,90 eurot aktsia kohta. Samaselt eelmistele aastatele väljastatakse suure tõenäosusega aktsiaoptsioone ka 2020. aastal.

Juhatuse liikmetel ja töötajal ei olnud võimalik aktsiaoptsioonide asemel võtta välja määratud summat rahas. Aktsiaoptsioone ei saa vahetada, võõrandada, pantida ega koormata. Aktsiaoptsioone saab pärida. Aktsiaoptsioonileping kaotab kehtivuse töölepingu ennetähtaegsel lõpetamisel töötaja algatusel, milles saab teha erandeid AS-i LHV Group nõukogu, ja töölepingu erakorralisel ülesütlemisel tööandja poolt töötajast tuleneval põhjusel. Vastavalt krediidasutuste seadusele saab AS-i LHV Group nõukogu vähendada väljastatud aktsiaoptsioonide arvu või aktsiaoptsioonid tühistada, kui ettevõtte üldised majandustulemused on eelneva perioodiga võrreldes märkimisväärselt halvenenud, ettevõtte juhatuse liige või töötaja ei täida enam tulemuskriteeriume, ettevõtte ei täida enam usaldatavus-normatiive või ettevõtte riskid ei ole adekvaatselt kaetud omavahenditega või tulemustasu määramisel on tuginetud andmetele, mis osutusid olulisel määral ebatäpseks või ebaõigeks.

Palgakulu

Tabelis on esitatud makstud tasud ning aasta jooksul töötasu saanud töötajate arv (sh praktikandid).

Arvestuslik brutopalgakulu (tuhandetes eurodes)	Põhipalk	Tulemustasu	Kokku	Töötajate arv
Jaepangandus	3 423	0	3 423	187
Privaat- ja ettevõtete pangandus	1 749	0	1 749	42
Tugiteenused	3 710	0	3 710	136
Infotehnoloogia	2 858	0	2 858	95
Kokku	11 740	0	11 740	460

Tegevuskeskkond

Sarnaselt aasta algusele pakkus ka kolmas kvartal enamuses maailma majanduspiirkondadest meeldiva üllatuse. Kogutoodangu kasv ületas paljudes kohtades analüütikute ootusi, negatiivseid üllatusi oli vähem. Nii USA-s kui Euroopas vedas majanduskasvu eratarbimine, kaubavahetus püsib endiselt madalseisus. Suurematest majanduspiirkondadest jäi kasv ootustele alla vaid Hiinas, kuid sealgi marginaalselt. Hiina majanduskasvu pärsvad kaubandussõja kõrval ka juba kuid kestnud rahutused Hongkongis.

Aasta lõpus on majanduse kasvutempo vähemasti Euroopas aeglustunud. Peamisteks kasvu pidurdajateks võib jätkuvalt pidada tööstustoodangu langust Saksamaal ning Hiina ja USA vahelist vägikaikavedu kaubandustariifide osas ja sellest õhkuvat ebamäärasust tulevikku vaatavate otsuste kujundamisel. Detsembri lõpus saavutatud esmane kokkulepe põllumajandustoodete müügi ning tehnoloogia ja intellektuaalse omandi käsitluse osas tõi endaga kaasa USA poolse väikese leevenduse tariifides ning uute väljakuulutatud tariifide kehtestamata jätmise. Turgudele saatis see koheselt positiivse signaali, kuid selle kokkuleppe püsimine ja tegelikud tagajärjed saavad ilmsiks alles tuleval aastal.

Samuti pole murepilved hajunud veel ka Ühendkuningriikide (UK) lahkumise kohalt Euroopa Liidust. Konservatiivide edu detsembrikuistel üldvalimistel tähendab suure tõenäosusega, et jaanuari lõpus saab Brexit lõpuks siiski teoks. Seejärel ootab aga ees minimaalselt 1-2 aastat läbirääkimisi uute kaubanduslepete ja muude kokkulepete osas. Lisaks peab UK aina rohkem hakkama tegelema Šotimaa ja Põhja-Iirimaa tugevnevate püüdlustega iseseisvuse saavutamiseks. Ettevõtjate jaoks tähendab see kõik rohkem segadust ja keerulisemat keskkonda arenguks.

Euroala majanduskasv on terve aasta püsinud sarnasel tasemel (III kv 1,2% a/a). Euroala majanduse vedur Saksamaa üllatas kolmandas kvartalis 1% majanduskasvuga, ajal mil suur osa analüütikutest ootas pigem Saksamaa langemist tehnilisse majanduslangusesse. Ajalooliselt ekspordile toetunud Saksamaal on nüüd majandust vee peal hoidnud tarbimine, mida on omakorda stimuleerinud ka valitsuse erinevate toetuste ja maksuleevenduste kaudu. Ettevaates on euroalal optimismiks põhjust siiski vähe – küsitlusandmed näitavad tellimuste (eriti eksporttellimuste) vähenemist ning kindlustunde kadumine tööstussektorist on hakanud mõju avaldama ka teenuste sektorile. Pikemas vaates saab kindlasti üheks määravaks teguriks kuidas suudab Euroopa autotööstus kaasa minna uute

trendidega sektoris (elektriautod, isejuhtivad autod), mille osas nad siiani on olnud pigem kõrvaltvaataja rollis.

Kuigi palgakasv püsis euroalal 2019. aastal eelnevate aastatega võrreldes üsna tempokas (2,5-3%) ei suutnud see inflatsioonile piisavat survet tekitada. Euroala inflatsioon langes neljanda kvartali alguses suisa 0,7%ni, kuid kerkis siis aasta lõpus taas 1%st kõrgemale.

Madala inflatsiooniga võitlemiseks jätkab Euroopa Keskpank leebe rahapoliitika viljelemist – keskpangas raha hoiustamise intressimäär on langenud -0,5%ni ning rahapakkumise suurendamiseks jätkatakse ka varaostudega. Madalad intressimäärad on viimaste aastate jooksul majandust kahtlemata ergutanud, kuid jätkuvalt efekti on üha raskem saavutada. Negatiivsed hoiusemäärad on seni lõõnud pankade kasumlikkuse pihta kuid lõpphoiustajateni on see edasi kantud väga harvadel juhtudel. EKP uus juht Christine Lagarde on mitmel puhul maininud vajadust vaadata üle kogu rahapoliitika strateegia, millega peaks algust tehtama 2020. aasta esimesel poolel. Olulise suunamuutuse järgi Lagarde vajadust ei näe, sest ka tema on pigem leebe rahapoliitika toetaja.

Eesti majandus kasvas kolmandas kvartalis 4,2%, mis ületas selgelt ootusi. Kasvu vedas endiselt nõrkenud teenusmajandus (nt info ja side, kaubandus, äriteenused) aga ka põllumajandus- ja tööstussektori panus oli märkimisväärne. Hoolimata nõrgenevast väliskeskkonnast on Eesti ekspordiv sektor hästi vastu pidanud ning kolmandas kvartalis suurendati ekspordimahtu 7% võrra. Tõsi, osa sellest kasvust tuleb kirjutada mulluse suhteliselt nõrga võrdlusbaasi arvele. Ligikaudu neljandik majanduskasvust tuli netoototemaksude arvelt, mis on otsene valitsuse maksupoliitika tulemus. Alkoholi aktsiisimäära langetamine juulis pani ettevõtjad oma laovarude täiendamist viimase hetkeni edasi lükkama ning seetõttu oli juulis ja kogu kolmandas kvartalis aktsiisimaksu laekumine väga kõrgel tasemel. Tegelik majanduses loodud lisandväärtuse kasv jäi 3% juurde ja aeglustus eelnevate kvartalitega võrreldes, mis on ümbritsevat ebakindlust ja määramatust arvestades loogiline trend.

Tööstustoodangu kasv aeglustus 2019. aasta alguses ning jõudis aprillis sootuks nulli lähedale. Selle põhjustas peamiselt tootmise koondamine energiasektoris, mis vaevleb kõrgete CO2 saastekvootide hindade käes. Kui suve lõpuni suutis töötlev tööstus oma toodangut järk-järgult ikkagi suurendada, siis kolmanda kvartali lõpus kukuti ka seal nullkasvu piirile. Suurt rolli mängis toodangu vähenemine masinate ja seadmete tootmises.

Negatiivselt paistsid silma ka rõiva- ja paberitööstus ning metalltoodete tootmine. Paremini läks keemia- ja õlitööstusel.

2019. aasta kokkuvõttes peaks majanduskasv Eestis jääma 3,5% lähedale. Järgmistel aastatel kasv aeglustub, sest välisnõudlus nõrgeneb ning teisalt töötab majandus olemasolevate ressursside juures juba suhteliselt maksimaalsel tasemel, kust ei ole enam võimalik väga kiiresti kasvada. Vabade ressursside puudus muudab järjest tähtsamaks ettevõtete kohanemisvõime ja edukuse tootlikkuse tõstmisel, milleks on vaja jõuliselt jätkata tarkade investeeringute teostamisega. Eelkõige on oluline pikaajaliselt jätkusuutliku majanduskasvu saavutamine, mis on tasakaalus erinevate sektorite vahel. Majandussektorite lõikes on riskid keskmisest kõrgemad ehitussektoris, kus turg on mõneks ajaks küllastunud ja madala tootlikkusega töötleva tööstuse harudes, kus ettevõtjatel on järjest raskem kaasas käia kiire palgakasvuga. Kinnisvaraturu suhtes on LHV endiselt konservatiivne, jälgides kohaliku ja Skandinaavia turgu, seejuures pöörates kõrgendatud tähelepanu arengutele Rootsis. Rendirahavooprojektide osas valitseb oht, et arendatava mahu absorbeerimiseks ei pruugi lähiajal enam piisavalt nõudlust

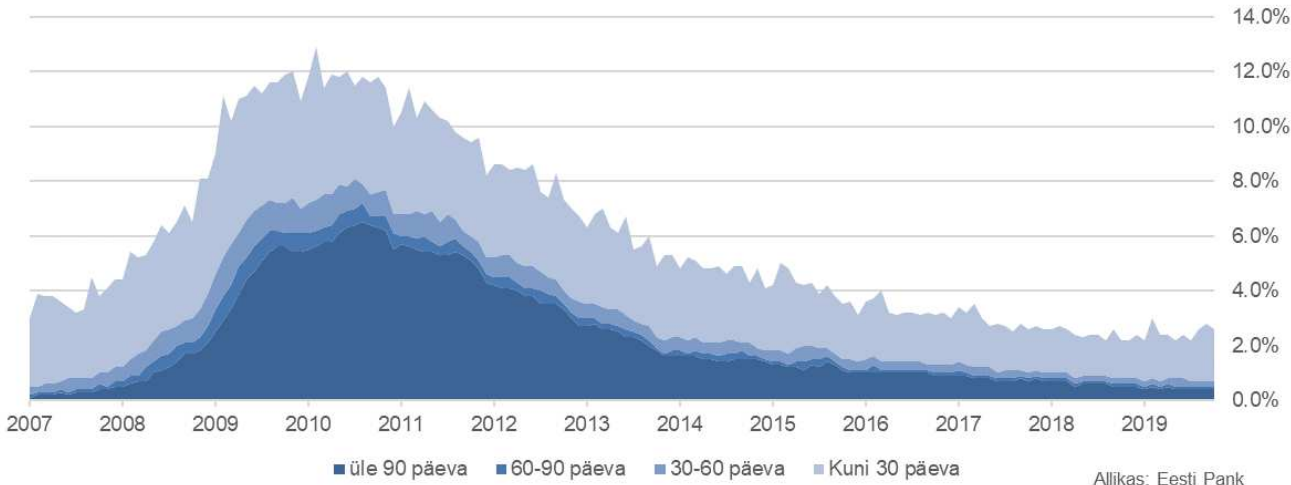
jätkuda ning rendihindades või vakantsuse määrades toimuvad korrektsioonid. Positiivsena saab esile tõsta soodsana püsiva rahastamiskeskonna, mis lubab laenujäägil mõistlikult kasvada. Majapidamiste laenuvõudlus on endiselt tugev ning seda veavad eluasemelaenu ja autoliisingud. Uute väljastatavate eluasemelaenu puhul on keskmine intressimäär tõusma hakanud, ilmestades ühelt poolt suuremat ebakindlust ühiskonnas, kuid teisalt ka vähest konkurentsi laenuturul. Ajalooliselt madalad intressimäärad pakuvad kohalikele ettevõtjatele võimalusi, mida viimased peaksid tuleviku peale mõeldes rohkem ära kasutama. LHV soovib uute kasvuallikate leidmisel ja toetamisel suurelt ning tõhusalt kaasa lüüa, pakkudes ettevõtjatele pikaajalist koostööd ja väärtust loovat kaasamõtlemit.

Eesti peamised majandusnäitajad*							Eesti Panga prognoos		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019E	2020E	2021E
SKP jooksevhindades (EUR miljard)	18.89	19.76	20.25	21.10	23.62	26.04	27.98	29.54	30.93
SKP püsivhindades**	1.4%	2.8%	1.4%	2.1%	4.9%	4.8%	3.4%	2.3%	2.0%
Eratarbimine***	3.8%	3.3%	4.7%	4.4%	2.6%	4.3%	3.2%	4.3%	3.9%
Valitsemissektori tarbimine	1.9%	2.7%	3.4%	1.9%	0.6%	0.9%	1.3%	-0.5%	-0.6%
Kapitali kogumahutus põhivaras	-2.8%	-8.1%	-3.3%	-1.2%	12.5%	1.7%	15.5%	0.2%	1.6%
Ekspord	2.3%	3.1%	-0.6%	4.1%	3.5%	4.3%	3.8%	1.3%	2.5%
Import	3.2%	2.2%	-1.4%	5.3%	3.6%	5.7%	4.2%	2.0%	3.0%
Tarbijahinnaindeks	2.8%	-0.1%	-0.5%	0.1%	3.4%	3.4%	2.4%	2.2%	1.8%
Töötuse määr (% tööjõust)	8.6%	7.4%	6.2%	6.8%	5.8%	5.4%	4.7%	5.7%	6.2%
Jooksevkonto saldo (% SKPst)	-0.4%	0.9%	2.2%	1.9%	3.3%	1.8%	1.2%	1.1%	0.6%
Valitsemissektori eelarve tasakaal (% SKPst)****	-0.2%	0.7%	0.1%	-0.3%	-0.4%	-0.5%	-0.2%	-0.2%	-0.2%

* Näitajad on esitatud aastase muutusena protsentides, juhul kui pole märgitud teisiti; ** SKP ja selle komponendid on esitatud aheldatud väärtustena; *** Sisaldab kodumajapidamisi teenindavaid kasumitaotluseta institutsioone; **** Valitsemissektori tulude ja kulude prognoos võtab arvesse nende meetmete mõju, mis olid prognoosi koostamise hetkeks piisava detailsusega teada.

Allikad: Eesti Pank, Statistikaamet

Tähtajaks tasumata laenude osatähtsus laenuportfellist

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Konsolideeritud kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne

(tuhandetes eurodes)	Lisa	2019	2018
Intressitulu		61 413	45 622
sh intressitulu vastavalt efektiivse intressimäära meetodile		57 804	43 047
Intressikulu		-13 498	-6 601
Neto intressitulu	5	47 915	39 021
Komisjoni- ja teenustasutulu		24 157	18 902
Komisjoni- ja teenustasukulu		-11 349	-7 799
Neto teenustasutulu	6	12 808	11 103
Netokasum õiglasel väärtusel kajastavatel finantsvaradel	10	126	404
Valuutakursi ümberhindluse kasumid/kahjumid		79	64
Netokasum finantsvaradelt		205	468
Muud tulud		176	951
Tööjõukulud	7	-17 042	-13 878
Administratiiv- ja muud tegevuskulud	7	-15 475	-11 865
Kasum enne krediidikahjumeid		28 587	25 800
Laenude allahindluse kulu	11	-3 210	-4 879
Kasum enne tulumaksu		25 377	20 921
Tulumaksukulu		-3 277	-2 514
Aruandeperioodi puhaskasum		22 100	18 407
Muu koondkasum/-kahjum:			
<i>Kirjed, mida võib edaspidi klassifitseerida kasumiaruandesse:</i>			
Müügivalmis investeeringud:			
Netokasum investeeringutelt			
omakapitaliinstrumentidesse, mis on määratud FVOCI-s	9	134	42
Aruandeperioodi kasum ja muukoondkasum		22 234	18 449
Puhaskasum omistatud:			
Emaettevõtte omanikud		19 804	16 642
Mittekontrolliv osalus		2 296	1 765
Aruandeperioodi kasum		22 100	18 407
Kokku kasum ja muu koondkasum omistatud:			
Emaettevõtte omanikud		19 938	16 684
Mittekontrolliv osalus		2 296	1 765
Aruandeperioodi kasum ja muu koondkasum		22 234	18 449

Lisad lehekülgedel 19 to 104 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)	Lisa	31.12.2019	31.12.2018
Varad			
Nõuded keskpangale	8	1 232 733	639 862
Nõuded krediitiasutustele	8	32 247	24 979
Nõuded investeerimisühingutele	8	5 473	17 005
Omakapaliinstrumendid õiglasest väärtuses muutustega muus koondkasumis	9	432	298
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	10	32 499	38 913
Laenud ja nõuded klientidele	11	1 687 034	918 761
Muud nõuded klientidele	12	2 745	2 509
Muud finantsvarad	13	2 246	2 936
Muud varad	13	1 857	1 341
Materiaalne põhivara	14	1 903	1 122
Kasutusõiguse varad	14	4 777	0
Immateriaalne põhivara	14	685	1 286
Varad kokku		3 004 631	1 649 012
Kohustused			
Klientide hoiused ja saadud laenud	15	2 738 601	1 469 561
Finantskohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	10	8	11
Võlad hankijatele ja muud kohustused	16	23 774	23 861
Allutatud kohustused	18	70 500	30 000
Kohustused kokku		2 832 883	1 523 433
Omakapital			
Aktiivkapital	19	95 500	69 500
Kohustuslik reservkapital	19	3 025	2 191
Muud reservid	9	212	78
Jaotamata kasum		67 793	49 687
Emaettevõtte aktsionäridele kuuluv omakapital kokku		166 530	121 456
Mittekontrolliv osalus		5 218	4 123
Omakapital kokku		171 748	125 579
Kohustused ja omakapital kokku		3 004 631	1 649 012

Lisad lehekülgedel 19 to 104 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)	Lisa	2019	2018
Rahavood äritegevusest			
Saadud intressid		60 045	45 574
Makstud intressid		-10 609	-6 621
Saadud teenustasud		24 157	18 902
Makstud teenustasud		-11 349	-7 799
Muud saadud tulud		171	950
Makstud tööjõukulud		-16 072	-13 077
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud		-11 122	-10 700
Makstud tulumaks		-3 236	-1 970
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustuste muutust		31 985	25 259
Äritegevusega seotud varade muutus:			
Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande netomuutus		49	-115
Laenud ja nõuded klientidele		-770 388	-199 259
Kohustuslik reservkapital keskpangas	8	-12 146	1 094
Tagatisdeposiidid	13	690	-647
Muud varad		-481	-449
Äritegevusega seotud kohustuste muutus:			
Klientide nõudmiseni hoiused	15	871 616	-93 323
Klientide tähtajalised hoiused	15	390 754	-9 316
Saadud laenud	15	10 000	16 250
Saadud laenude tagasimaksed	15	-5 886	-722
Kauplemiseks hoitavad finantskohustused õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande		-3	8
Muud kohustused		-6 300	-38 414
Neto rahavood äritegevusest		509 890	-299 634
Rahavood investeerimistegevusest			
Soetatud materiaalne ja imateriaalne põhivara	14	-2 071	-1 395
Materiaalse vara müük		5	0
Laekumised õiglasel väärtuses muutusega muus koondkasumis kajastatud investeerimisväärtapaberite müükidest ja lunastustest	9	0	520
Netosoetused ja -müügid õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavatelt finantsvaradelt	10	6 492	10 845
Neto rahavood investeerimistegevusest		4 426	9 970
Rahavood finantseerimistegevusest			
Aktiivkapitali sissemaksed	19	26 000	10 000
Saadud allutatud laenud	18	48 500	10 000
Lunastatud allutatud laenud		-8 000	0
Makstud dividendid		-3 431	-3 350
Rendikohustuste põhiosa tagasimaksed		-1 003	0
Neto rahavood finantseerimistegevusest		62 066	16 650
Valuutakursi muutuse mõju raha ja raha ekvivalentidele		79	64
Raha ja raha ekvivalentide muutus		576 461	-272 950
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	8	667 566	940 516
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	8	1 244 027	667 566

Lisad lehekülgedel 19 to 104 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud omakapitali muutuse aruanne

(tuhandetes eurodes)	Aktsiakapital	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku	Mitte-kontrolliv osalus	Omakapital kokku
Saldo seisuga 01.01.2018	56 500	1 492	36	34 963	95 991	3 530	99 521
Kantud kohustuslikku reservkapitali (lisa 19)	0	699	0	-699	0	0	0
Aktsiakapitali sissemakse (lisa 19)	10 000	0	0	0	10 000	0	10 000
Makstud dividendid	0	0	0	-2 178	-2 178	-1 172	-3 350
Aktsiaoptsioonid (lisa 19)	0	0	0	959	959	0	959
Puhaskasum	0	0	0	16 642	16 642	1 765	18 407
sh muudatused IFRS 9 esmarakendamisel	0	0	0	-712	-712	0	-712
Muu koondkasum	0	0	42	0	42	0	42
Aruandeperioodi koondkasum 2018	0	0	42	16 642	16 684	1 765	18 449
Saldo seisuga 31.12.2018	69 500	2 191	78	49 687	121 456	4 123	125 579
Balance as at 01.01.2019	69 500	2 191	78	49 687	121 456	4 123	125 579
Kantud kohustuslikku reservkapitali (lisa 19)	0	834	0	-834	0	0	0
Aktsiakapitali sissemakse (lisa 19)	26 000	0	0	0	26 000	0	26 000
Makstud dividendid	0	0	0	-2 230	-2 230	-1 201	-3 431
Aktsiaoptsioonid (lisa 19)	0	0	0	1 366	1 366	0	1 366
Puhaskasum	0	0	0	19 804	19 804	2 296	22 100
Muu koondkasum	0	0	134	0	134	0	134
Aruandeperioodi koondkasum 2019	0	0	134	19 804	19 938	2 296	22 234
Saldo seisuga 31.12.2019	95 500	3 025	212	67 793	166 530	5 218	171 748

Täiendav info omakapitali kohta on toodud lisa 19.

Lisad lehekülgedel 19 to 104 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisad

LISA 1 Üldine informatsioon

AS-i LHV Pank (Pank) ja tema tütarettevõtte AS-i LHV Finance (koos Grupp) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis on koostatud seisuga 31. detsember 2019, on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. AS LHV Pank omab 65 %-list osalust AS-is LHV Finance.

AS LHV Pank (Pank) osutab pangateenuseid, finantsnõustamisteenusi ja väärtpaberivahenduse teenuseid Eestis ja Ühendkuningriigis. Klientide teenindamiseks on avatud esindused Tallinnas ja Tartus ning Londoni haru avati 2018. aastal. AS LHV Pank on aktsiaselts, mis on registreeritud Eesti Vabariigis ja mille ametlik aadress on Tartu mnt 2, Tallinn. Seisuga 31.12.2019 on Grupi töötajate arv kokku 420, sh passiivseid töötajaid 25 (31.12.2018: 377 töötajat, passiivseid

töötajaid 32). AS LHV Finance pakub tarbimislaene eraisikutele ja jaemüüjatele järelmaksu teenust.

Käesolev konsolideeritud aastaaruanne (sh raamatupidamise aruanne) on juhatuse poolt heaks kiidetud 27. veebruaril 2020. Konsolideeritud aastaaruanne esitatakse heaks kiitmiseks ainuaktsionärile AS LHV Group. AS LHV Group üle olulist mõju omavateks osapoolteks on Rain Lõhmus, kellele kuulub 23,7% hääleõigusest ja Andres Viisemann, kellele kuulub 9,8% hääleõigusest (vt ka lisa 19).

Juhatus kinnitab konsolideeritud aastaaruande kinnitavad nõukogu ja aktsionärid. Aktsionärid omavad õigust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet mitte kinnitada. Nõukogu vastavat õigust ei oma.

LISA 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest

Põhilised arvestuspõhimõtted, mida on kasutatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on toodud allpool. Toodud arvestuspõhimõtteid on Grupis järjepidevalt kasutatud kõikidele aruandes toodud perioodidele ja konsolideeritavatele ettevõtetele, välja arvatud juhtudel, kui on kirjeldatud teisiti.

2.1 Koostamise alused

Grupi 2019. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud kui mõnes allpool toodud arvestuspõhimõttes on kirjeldatud teisiti, näiteks "õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused", sh tuletisinstrumendid ja finantsvarad õiglases väärtuses läbi muu koondkasumiaruande.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamine vastavalt IFRS-le nõuab mitmetes valdkondades kriitiliste hinnangute tegemist. Samuti nõuab see juhtkonnapoolsete hinnangute tegemist arvestuspõhimõtete rakendamisel. Valdikkonnad, mis on olulisel määral hinnangulised ja keerukad, või valdkonnad, kus tehtud eeldused ja hinnangud avaldavad raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju, on välja toodud lisas 4.

Majandusaasta algas 1. jaanuaril 2019 ja lõppes 31. detsembril

2019. Raamatupidamise aastaaruande arvnäitajad on esitatud tuhandetes eurodes, kui ei ole märgitud teisiti.

Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud uusi rahvusvahelise finantsaruandluse standardeid ning olemasolevate standardite muudatusi ja tõlgendusi, mis on kohustuslikud Grupi aruandeaastatele, mis algavad 1. jaanuaril 2019 või hiljem. Ülevaade neist standarditest ning nende tõlgenduste mõjust Grupi aruannetele on välja toodud allpool.

(a) Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Grupile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2019.

IFRS 16, "Rendilepingud" (rakendub 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Uus standard sätestab rendilepingute arvelevõtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara alates rendilepingu algusest ning -juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi – ka finantseeringu. Sellest tulenevalt elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad (a) arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega; ning (b) kajastama kasumiaruandes kulumit renditavatelt varadelt ja intressikulu rendikohustustelt. IFRS 16

põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt. Alates 01. jaanuar 2019 kajastatakse 4 042 tuhat eurot Grupi finantsseisundi aruandes vara kasutusõigusena ja rendikohustustena, mille tulemusel suureneb Grupi bilansimaht. Lisainfo vara kasutamise õiguse osas on avalikustatud lisas 14, rendikohustuse osas lisas 16. Terviklik arvestuspõhimõte on avalikustatud lisas 2.18.

(b) Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Grupile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2020 või hilisematel perioodidel ja mida Grupp ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

Finantsaruandluse kontseptuaalse raamistiku muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Muudetud kontseptuaalne raamistik sisaldab uut peatükki mõõtmise kohta, juhiseid finantstulemuste raporteerimise kohta, täiendatud mõisteid ja juhiseid (nt kohustuse mõiste) ning selgitusi oluliste valdkondade rolli kohta finantsaruandluses, näiteks juhtkonna kätte usaldatud ressursside kasutamise hoolsus, konservatiivsus, mõõtmise ebakindlus. Grupp hindab muudatuste mõju finantsaruandele.

Äritegevuse mõiste - IFRS 3 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Muudatustega on korrigeeritud äritegevuse mõistet. Äritegevusel peavad olema sisendid ja sisuline protsess, mis koos aitavad oluliselt kaasa võimele luua väljundeid. Uus juhendmaterjal annab raamistiku hindamiseks, millal sisend ja sisuline protsess on olemas, sh varajases staadiumis olevate ettevõtete puhul, mis ei ole väljundeid tekitanud. Kui väljundeid ei ole, siis äritegevusena klassifitseerimiseks on vajalik organiseeritud tööjõu olemasolu. Väljundi mõistet on kitsendatud ja see keskendub nüüd klientidele pakutavatele kaupadele ja teenustele ning investeerimistulu ja muu tulu teenimisele; mõiste ei hõlma enam kulude kokkuhoidu ja muud majanduslikku kasu. Samuti ei pea enam hindama, kas turuosalisel on võimelised puuduvad osi asendama või omandatud tegevusi ja varasid integreerima. Ettevõtte võib läbi viia „kontsentratsioonitesti“ - omandatud varad ei vasta

äritegevuse mõistele kui omandatud brutovarade sisuliselt kogu õiglane väärtus kontsentreerub ühele varale (või ühesuguste varade kogumile). Grupp hindab muudatuste mõju finantsaruandele.

Olulisuse mõiste - IAS 1 ja IAS 8 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Muudatused selgitavad olulisuse mõistet ning seda, kuidas mõistet rakendada, kaasates mõistesse need juhised, mis seni olid kirjas muudes standardites. Samuti on täiendatud mõistega kaasnevat selgitust. Muudatuste tulemusena on olulisuse mõiste kõikides IFRS standardites järjepidev. Info on oluline, kui selle avaldamata jätmine, valesti avaldamine või varjamine võib mõistlikult eeldades mõjutada otsuseid, mida ettevõtte üldotstarbeliste finantsaruannete peamised kasutajad nende aruannete põhjal teevad. Grupp hindab muudatuste mõju finantsaruandele.

IFRS 17, Kindlustuslepingud (rakendub 1. jaanuaril 2021 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

IFRS 17 asendab standardi IFRS 4, mis andis ettevõtetele võimaluse jätkata kindlustuslepingute kajastamist varasema praktika kohaselt. Selle tõttu oli investoritel raske võrrelda sarnaste kindlustusettevõtete finantstulemusi. IFRS 17 on standard, mis sätestab ühe põhimõtte kõikide kindlustuslepinguliikide kajastamiseks, sh. kindlustusandja poolt hoitavate edasikindlustuslepingute kajastamiseks. Standard nõuab kindlustuslepingute rühmade arvele võtmist ja mõõtmist (i) tuleviku rahavoogude (täitmisrahavoogude) nüüdisväärtuses, mida on korrigeeritud riskiga ja mis võtab arvesse kogu teadaoleva informatsiooni täitmisrahavoogude kohta kooskõlas jälgitava turuinformatsiooniaga; millele on liidetud (kui tegu on kohustusega) või millest on lahutatud (kui tegu on varaga) (ii) summa, mis väljendab veel teenimata kasumit lepingute rühma osas (e. lepingulist teenuse marginaali). Kindlustusandjad kajastavad kasumi kindlustuslepingute rühmast kindlustuskatte pakkumise perioodi jooksul ning vastavalt sellele, kuidas nad riskist vabanevad. Kui lepingute rühm on või muutub kahjumlikuks, peab ettevõtte kajastama kahjumi koheselt. Grupp hindab standardi mõju finantsaruandele.

Puuduvad muud uued või muudetud standardid või nende tõlgendused, mis ei ole veel jõustunud ja mis mõjutaks oluliselt osas Gruppi.

2.2 Konsolideerimine

2019. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab AS LHV Pank (emaettevõtte) ja tema tütarettevõtja AS LHV Finance finantsaruandeid.

Tütarettevõtjad on kõik majandusüksused, mille üle Grupil on kontroll. Grupp kontrollib majandusüksust, kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuval kasumile ja ta saab mõjutada seda kasumi suurust, kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütarettevõtja soetamist kajastatakse ostumeetodil (välja arvatud ühise kontrolli all olevate ettevõtete soetused). Soetusmaksumuseks loetakse omandamise kuupäeval makstava tasu (s.o. omandamise eesmärgil üleantava vara, võetud kohustuse ja omandaja poolt emiteeritud omakapitaliinstrumentide) õiglast väärtust. Omakapitaliinstrumentide emiteerimise tehingukulud kajastatakse omakapitali vähendamisenä, võlainstrumendi emiteerimise tehingukulud kajastatakse võlainstrumendi bilansilise väärtuse vähendamisenä ning kõik muud omandamisega seotud väljaminekud kajastatakse kuludes. Ostumeetodi korral võetakse kõik omandatud tütarettevõtja eristatavad varad, kohustused ja tingimuslikud kohustused ostukuupäeval arvele nende õiglastes väärtustes, sõltumata mittekontrolliva osaluse olemasolust.

Iga äriühenduse puhul teeb Grupp valiku, kas kajastada mittekontrolliv osalus omandatavas ettevõttes, mis annab selle omanikule õiguse proportsionaalsele osale ettevõtte netovarast selle likvideerimise korral, (a) õiglastes väärtuses või (b) mittekontrolliva osaluse proportsionaalses osas omandatavast eristatavast netovarast. Mittekontrollivaid osalusi, mis ei ole osalused enam käesoleval hetkel, mõõdetakse õiglastes väärtuses.

Kui üleantud tasu, omandatavas ettevõttes oleva mittekontrolliva osaluse ja omandajale eelnevalt omandatavas ettevõttes kuulunud omakapitaliosaluse õiglaste väärtuse (omandamise kuupäeva seisuga) summa ületab Grupi osalust omandatud eristatavates varades ja ülevõetud kohustustes, kajastatakse vahe firmaväärtusena. Kui eelnimetatud summa on soodusostude puhul väiksem kui omandatud tütarettevõtte netovarade õiglane väärtus, siis pärast juhtkonna poolt täiendavate hinnangute tegemist kõikide omandatud varade, kohustuste ja tingimuslike kohustuste ja nende õiglaste väärtuste hindamise osas, kajastatakse vahe koheselt kasumiaruandes.

Kõik omavahelised nõuded ja kohustused ning grupisisesed tehingud ja realiseerimata tulu Grupi ettevõtete vahelistelt tehingutelt on elimineeritud. Elimineeritud on ka realiseerimata kahjumid, v.a. kui tehing viitab loovutatud vara väärtuse langusele.

Majandusaasta kestel soetatud tütarettevõtjate tulud ja kulud konsolideeritakse Grupi kasumi- ja muu koondkasumiaruandes alates omandamise hetkest kuni

majandusaasta lõpuni. Majandusaasta jooksul müüdn tütarettevõtjate tulemus konsolideeritakse kasumi- ja muu koondkasumiaruandes alates majandusaasta algusest kuni müügihetkeni.

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele tuleb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldada konsolideeriva üksuse (emaettevõtja) eraldiseisvad konsolideerimata põhjaruanded. Emaettevõtja põhjaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Tütarettevõtjate kajastamist käsitlevaid arvestuspõhimõtteid on emaettevõtja eraldiseisvates põhjaruannetes, mis on esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisana, muudetud IAS 27 „Konsolideeritud raamatupidamise aruanded“ nõuetele vastavalt. Emaettevõtja eraldiseisvates põhjaruannetes, mis on lisatud käesolevasse konsolideeritud raamatupidamise aruandesse (vt lisa 24), on investeeringud tütarettevõtjate aktsiatesse kajastatud soetusmaksumuses miinus võimalikud allahindlused vara väärtuse langusest.

Mittekontrolliv osalus

Mittekontrolliv osalus on see osa tütarettevõtte aruandeperioodi tulemusest ja netovaradest, mida Grupp otseselt või kaudselt ei oma. Mittekontrolliv osalus moodustab eraldi osa Grupi omakapitalist. Konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatakse mittekontrolliv osalus eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast omakapitalist. Konsolideeritud kasumi- ja muus koondkasumiaruandes kajastatakse mittekontrolliva osaluse osa kasumist eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast osast.

2.3 Välisvaluutas toimunud tehingute ja saldode kajastamine

(a) Arvestus- ja esitusvaluuta

Grupi ettevõtete arvestus- ja esitusvaluutaks on euro välja arvatud Ühendkuningriigi filiaal, mille arvestusvaluutaks on nael. Kuna filiaalil oli 2019. aastal piiratud tegevus ja tehingud, on mõju Grupi aruannetele ebaoluline.

(b) Tehingud ja saldod välisvaluutas

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja -kohustused hinnatakse ümber eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud mittemonetaarsed finantsvarad ja -kohustused, mida kajastatakse õiglaste väärtuse meetodil, hinnatakse ümber eurodesse õiglaste väärtuse hindamise päeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsete varade ja kohustuste

ümbearvestamisel tekkivad kasumid ning kahjumid kajastatakse kasumiaruades real "Valuutakursi ümberhindlus kasumid/kahjumid". Mitteonetaarsete varade nagu investeringud omakapitaliinstrumentidesse, mida kajastatakse õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande, valuutakursimuutuste mõju kajastatakse kasumiaruandes real "Netokasum finantsvaradelt õiglasest väärtuses".

2.4 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, nõudmiseni hoiuseid keskpangas ja teistes pankades ja investeerimisühingutes ning tähtajalisi hoiuseid esialgse tähtajaga kuni 3 kuud, mida saab ilma piiranguteta kasutada ja mille väärtuse muutuse risk on ebaoluline.

2.5 Finantsvarad

Esmase kajastamine ja kajastamise lõpetamine

Finantsvarad kajastatakse finantsseisundi aruandes kui Grupist saab instrumendi lepinguline osapool ja need kajastatakse esmasel arvele võtmisel õiglasest väärtuses. Esmasel arvele võtmisel liidetakse tehingukulud õiglasele väärtusele, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, mille puhul tehingukulud kajastatakse kasumiaruandes kuluna. Õiglasest väärtuses finantsvarad kajastatakse finantsseisundi aruandes tehingupäeval. Korregeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad finantsvarad kajastatakse tehingupäeval.

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kui (a) varad on tagasimakstud või õigused varadest tulenevatele rahavoogudele on muul viisil aegunud või (b) Grupp on loovutanud õigused varadest tulevatele rahavoogudele või on sõlminud rahavoogude edasiandmise kokkuleppe (*pass-through arrangement*), kusjuures (i) kõik varade omamisega seotud riskid ja hüved on üle antud või (ii) riskid ja hüved pole üle antud, kuid varade üle puudub kontroll.

Kontroll varade üle säilib, kui vastaspoolle pole vara tervikuna võimalik müüa sõltumatule kolmandale osapoolele ilma müügipiirangute kehtestamiseta.

Edasine kajastamine

Grupp klassifitseerib finantsvarad ühte kolmest mõõtmiskategooriast: finantsinstrumendid õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande; õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande ja amortiseeritud soetusmaksumuses. Klassifitseerimine sõltub sellest, kas finantsvara puhul on tegemist võlainstrumendi, omakapitaliinstrumendi või tuletisinstrumenti.

Võlainstrumendid (laenud ja võlakirjad)

Klassifitseerimine on kombinatsioon ärimudeli hindamisest finantsvarade haldamisel ning kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM“). Ärimudeli hindamine teostatakse homogeensete portfelliide/toodete põhjal ning kuidas Grupi üksustes toimub ärijuhtimine. Hindamine baseerub realistlikel stsenaariumitel ning võttes arvesse, kuidas portfelle hinnatakse ja milline on juhtkonnale raporteerimine; millised riskid mõjutavad portfelli tulemuslikkust ja kuidas neid riske juhitakse; kuidas toimub juhtide tasustamine; müükide sagedus, väärtus ja ajastus ning nende põhjused. Hindamaks, kas rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid, on põhiosa määratud kui võlainstrumendi õiglase väärtus esmasel kajastamisel, mis võib muutuda kui toimub tagasimakseid või intresside kapitaliseerimisi. Intressirahavood tulenevad tavapärasest laenuandmise komponentidest, sh tasu raha ajaväärtuse eest, krediidiriski eest, likviidsusriski eest ning muuhulgas ka administratiivkulud ja kasumimarginaali. Kui on muid lepingulisi tingimusi, mistõttu on avatus muudele riskidele või volatiilsusele, siis ei ole täidetud ainult põhiosa- ja intressimaksete tingimused. APIM teste viiakse läbi ühe osana uute toodete heakskiitmise protsessis. IFRS 9 rakendamisel 2018. aastal rakendati APIM 22 suuremale tootele, mida kajastati korregeeritud soetusmaksumuses.

Võlainstrumendid kajastatakse järgmistel finantsseisundi aruande kirjetel: nõuded keskpangale, krediidiandjatele ja investeerimisühingutele; laenud ja nõuded klientidele; müügiootel finantsvarad; finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande; muud nõuded klientidele ja muud finantsvarad, ning sisaldavad instrumente järgmistes mõõtmiskategooriates.

Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande: võlainstrumendid kajastatakse antud kategoorias kui neid pole võimalik kajastada korregeeritud soetusmaksumuses või õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande. See on juhul, kui ärimudeliks on hoida kauplemiseesmärgil; see tähendab finantsvarasid hoitakse kauplemiseesmärgil, vaatega need lühiajalises perspektiivis müüa ja eesmärgiga teenida kasumit. Võlainstrumendid kajastatakse kohustuslikult õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kui neid varasid juhitakse või hinnatakse õiglase väärtuse alusel või varasid hoitakse eesmärgiga need müüa või alternatiivselt, kui rahavood ei sisalda ainult põhiosa- ja intressimakseid.

Õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande: võlainstrumendid klassifitseeritakse antud kategooriasse kui järgmised tingimused on täidetud (a) ärimudeli eesmärk on hoida varasid nii rahavoogude sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, (b) lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid. Neid varasid mõõdetakse õiglasest väärtuses ja õiglase väärtuse muutumisest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse muus koondkasumis ja akumuliseeritakse omakapitalis. Akumuliseeritud kasumid ja kahjumid klassifitseeritakse omakapitalist kasumiaruandesse kui võlainstrumendi kajastamine lõpetatakse. Intressitulu arvestatakse intressikandvatelt finantsvaradelt kasutades

sisemise intressimäära meetodit ja oodatavad krediitkahjumid kajastatakse kasumiaruandes.

Korrigeeritud soetusmaksumuses: Völainstrumendid klassifitseeritakse antud kategooriasse kui järgmised tingimused on täidetud (a) ärimudeli eesmärk on hoida varasid rahavoogude sissenõudmise eesmärgil, (b) lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid. Nende varade bilansilist brutojääkmaksumust mõõdetakse kasutades efektiivse intressimäära meetodit ja korrigeeritakse oodatavate krediitkahjumitega.

Omakapaliinstrumendid

Omakapaliinstrumendid kajastatakse õiglasel väärtuses. Samas võib juhtkond teha tagasivõtmatu valiku kajastada õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumiaruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemiseesmärgil.

Tuletisinstrumendid

Deriivatiivid kajastatakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (kauplemiseesmärgil).

Muutused

Grupp võib läbi rääkida või muuta lepingulisi tingimusi. Kui uued tingimused on oluliselt erinevad võrreldes algsete tingimustega, siis lõpetab Grupp algse vara kajastamise ja võtab arvele uue vara. Grupp hindab lisaks, kas uue finantsvara osas esineb väärtuse languse tunnuseid esmasel arvelevõtmisel. Kui tingimused ei ole oluliselt erinevad, siis ei põhjusta muutus kajastamise lõpetamist ning Grupp arvutab uue bruto

jääkväärtuse vastavalt uutele lepingulistele rahavoogudele ja esialgsele efektiivsele intressimäärale ning kajastab muutmisest tuleneva kasumi või kahjumi.

Ümberklassifitseerimine

Harvadel juhtudel saab völainstrumente (finantsvarad), välja arvatud need, mida on esmasel arvele võtmisel kajastatud õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, ümberklassifitseerida, kui on toimunud muutus ärimudelil finantsvara juhtimiseks.

Mahakandmine

Grupp kirjutab finantsvarad kas osaliselt või täielikult maha, kui on tehtud kõik võimalikud pingutused finantsvara sissenõudmiseks ning on ilmnenu, et finantsvara tagasinõudmise osas puudub mõistlik ootus. Mahakandmine tähistab kajastamise lõpetamist.

Indikaatorid, et nõude tagasisaamiseks ei ole mõistlikke ootusi, hõlmavad (i) sissenõudmistegevuste lõpetamine ja (ii) kui Grupi sissenõudmismeetodiks on tagatise realiseerimine ja tagatise väärtus on selline, et sissenõudmiseks ei ole mõistlikku ootust.

Kui Grupi jaoks ei ole diskonteeritavate nõuete sissenõudmine teostatav või majanduslikult mõistlik, hinnatakse nõue mittetoimivaks ja lõpetatakse kajastamine finantsseisundi aruandes. Kui nõue hiljem laekub, kajastatakse saadud summa tuluna.

Vähemalt üks nendest tingimustest peab olema täidetud, et klassifitseerida nõue lootusetuks.

IFRS 9 kategooria		Klass (määratletud Grupis)		31.12.2019	31.12.2018
Finantsvarad	Laenu ja nõuded	Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele		1 270 453	681 846
		Laenu ja nõuded klientidele	Laenu juriidilistele isikutele	950 541	705 186
			Laenu eraisikutele	736 493	213 575
		Muud nõuded klientidele		2 745	2 509
		Muud finantsvarad		2 246	2 936
	Õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad	Kohustuslik kajastamine õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Aktsiad ja fondiosakud	164	157
			Noteeritud võlakirjad	32 331	38 697
			Tuletisinstrumendid	4	59
	Õiglasel väärtuses muutusega läbi muu koondkasumiaruande kajastatavad omakapaliinstrumendid	Investeerimisväärtipaberid	Noteerimata aktsiad	432	298

2.6 Amortiseeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade väärtuse langus

Mõõtmine

Allahindluse nõuded baseeruvad oodatava krediitkahjumi (ECL) mudelil. ECL mudeli peamiseks printsiibiks on näidata finantsinstrumentide krediitkvaliteedi kahanemise või

paranemise mustreid.

Kõikidele korrigeeritud soetusmaksumuses ja õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi kajastatavad vól finantsvarad, samuti ka liisingu nõuded, finantsgarantiid, varalepingud ja teatud valmisolekulaenu, on oodatava krediitkahjumi skoobis.

ECL finantsvaradelt korrigeeritud soetusmaksumuses ja liisingu nõuetelt kajastatakse kui allahindlus, st kajastatakse koos nende varadega finantsseisundi aruandes. Allahindlus vähendab bilansilist bruto jääkväärtust. ECL valmisolekulaenukult ja finantsgarantii lepingutelt kajastatakse eraldisena, st finantsseisundi aruandes kui kohustust. Allahindluse ja eraldise korrigeerimised seoses ECL muutusega kajastatakse kasumiaruandes oodatava krediidikahjumi netomuutusena.

Krediidiriski ja ECL hindamine bilansipäeval on erapooletu ja tõenäosustega kaalutud ning sisaldab kogu saadaolevat informatsiooni, mis on asjakohane hinnangu tegemiseks - sh informatsiooni toimunud sündmustest, praegustest tingimustest ning mõistlikke ja toetavaid prognoose tuleviku sündmustest ja majandustingimustest. LHV kasutab nii mudeleid kui eksperthinnanguid ECL arvutuste individuaalseks hindamiseks.

ECL mudelil on kolm faasi, mis baseeruvad krediidiriski muutusel. 12-kuu ECL (faas 1) rakendatakse kõikidele kirjetele, va kui on toimunud krediidiriski oluline suurenemine võrreldes esialgse kajastamisega. Kirjetele, mille puhul on toimunud oluline krediidiriski suurenemine (faas 2) või on maksejõuetud (faas 3), rakendatakse kogu eluea jooksul ECLi.

Krediidiriski oluline suurenemine

Grupp hindab igal bilansipäeval, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud võrreldes esmase kajastamisega. Olulise krediidiriski suurenemise hindamine baseerub kvantitatiivsetel ja kvalitatiivsetel indikaatoritel. Need indikaatorid sisaldavad mis on makseviivitusega vahemikus >30 ja <90 päeva ja finantsvarad, mis on klassifitseeritud kõrgendatud jälgimise alla või on makseraskuste tõttu restruktureeritud (laenu mille lepingulised tingimused on muudetud seoses kliendi finantsraskustega). Kvantitatiivne indikaator arvutatakse vastavalt muutusele eluea makseviivituse tõenäosuses (PD), võrreldes bilansipäeval stsenaariumitega kaalutud eluea PD muutust stsenaariumitega kaalutud esmase kajastamise eluea PD'ga. Juhul kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine võrreldes esmase kajastamisega, kajastatakse eluea ECL allahindlus ja finantsvara liigub faasi 2. Meetod on sümmeetriline, st järgnevatel bilansipäevadel, kui finantsinstrumendi krediitkvaliteet paraneb selliselt, et enam ei ole täidetud oluline krediidiriski suurenemise kriteeriumid alates esmasest kajastamisest, siis finantsvara liigub tagasi faasi 1.

Maksejõuetuse definitsioon

Grupp hindab finantsinstrumendi lootusetuks, kui vastab täielikult vara väärtuse languse mõistele ja vastab ühele või mitmele allpool toodud kriteeriumile:

Kvantitatiivne kriteerium

Laenuvõtja on lepinguliste maksetega rohkem kui 90 päeva ja 10 eurot üle tähtaja. 10-eurone piirmäär, millest algavad tegevused võla sissenõudmiseks, on paika pandud võimalduse protseduuridega ning tegemist on ka nõude lootusetuks tunnistamise olulise piirmääraga.

Kvalitatiivne kriteerium

Laenuvõtja ei täida tõenäoliselt laenude tagasimakse tingimusi, mis viitab, et tal on märkimisväärsed finantsraskused. Näitajad, et klient ei suuda võlga täielikult tasuda, on järgmised:

Lepingule on määratud mitteteenindav staatus

- Krediitkvaliteedi langemise tõttu on tehtud spetsiifilised krediitkorrigeerimised
- Krediitkohustuse müük majandusliku kahjumiga üle 5%
- Lepingule on rakendatud vältimatud restruktureerimise tegevused, mille tulemusena on finantskohustused vähenenud rohkem kui 1% võrra
- Laenusaaaja pankrot on muutunud tõenäoliseks või on alustatud pankrotimenetlust
- Kliendi rahavoo seis ei võimalda teenindada osamakseid
- Grupp on sisse nõudnud tagatise, sealhulgas realiseerinud garantii

Ülaltoodud kriteeriumeid on rakendatud kõikidele Grupi finantsinstrumentidele ja vastavad maksejõuetuse definitsiooniga sisemise krediidiriski juhtimisel. Lootusetud finantsinstrumendid on faasis 3. Kõik finantsvarad, mis on faasis 3, on krediidikahjumiga.

Modelleerimine

ECL arvutatakse funktsioonina makseviivituse tõenäosusest (PD), suurusest maksejõuetuse hetkel (EAD) ja kahjumäärast antud makseviivituse korral (LGD), samuti ka kahjujuhtumi toimumise hetkest. Grupi IFRS 9 metodoloogia ECL mõõtmiseks baseerub olemasolevatel sisemistel skooringu ja reitingu mudelitel.

PD väljendab tõenäosust, et laenu ei maksta tagasi ja jõuab maksejõuetuks kas 12 kuu või eluea jooksul. Oodatav PD igale individuaalsele instrumendile sisaldab hinnangut toimunud sündmustest, praegustest tingimustest ning mõistlikke ja toetavaid prognoose tuleviku sündmustest ja majandustingimustest. LHV kasutab olemasolevaid skooringu ja reitingu mudeleid, mida on korrigeeritud vastavalt IFRS 9 spetsiifilistele nõudmistele. Mudelid on kalibreeritud kombinatsioonina vastavalt vara klassist ja toote tüübist.

EAD väljendab hinnangut krediitdipositsiooni summa osas hetkel, mil maksejõuetus võib tekkida. Bilansiväliste summade osas sisaldab EAD hinnangut, millised summad võetakse kasutusse maksejõuetuse hetkeks. LGD on summa, mida maksejõuetuse korral ei pruugita tagasi saada. LGD võtab arvesse iga omatava tagatise väärtuse ja kvaliteedi. LHV kasutab olemasolevaid LGD mudeleid, mida on korrigeeritud vastavalt IFRS 9 nõudmistele. ECL mõõtmisel kasutab LHV maksimaalset lepingulist perioodi, mille kestel LHV on riskile avatud.

Tuleviku prognoosid

Grupp kasutab ECL mõõtmisel sisemiselt välja töötatud makromajanduslikke prognoose tuleviku informatsiooni baasina. Selleks, et tagada erapooletu krediidikahjude hindamine vastavalt IFRS-le 9, kasutatakse vähemalt kolme stsenaariumit. Üheks stsenaariumiks on baasstsenaarium, mis on kõige tõenäolisem väljavaade ja mida kasutatakse ka tavapärase finantsplaneerimise ja eelarvestamise protsessis, kuivõrd teised stsenaariumid kajastavad optimistlikumat ja pessimistlikumat väljavaadet.

Prognoosid koostatakse sisemiselt Krediidijuhtimise osakonnas, mis konsulteerib ekspertidega Riskikontrolli üksusest, äriüksusest ja finantsosakonnast. Kui mõistliku kuluga on kättesaadav, tuleks konsulteerida väliste ekspertide ja väliselt välja töötatud võrdlusprognoose. Viidatud võrdlusprognoosid sisaldavad, kuid ei ole piiratud IMFi poolt avalikustatava maailmamajanduse väljavaatega, Euroopa Komisjoni poolt avalikustatava Euroopa majandusprognoosiga ja Eesti Panga poolt avalikustatava majandusprognoosiga. Stsenaariumid kinnitatakse Riski ja Kapitali Komitee poolt.

Stsenaariumid tuleks välja töötada ajaperioodile, mille puhul saab usaldusväärseid projektsioone koostada ning milleks on tüüpiliselt 3-aastane ajahorisont. Minimaalselt tuleb kasutatavaid makroindikaatoreid prognoosida kaheaastaseks perioodiks peale käesolevat aastat. Üldiselt vaadatakse stsenaariumid üle kvartaalse sagedusega. Juhul kui on toimunud olulisi muutusi makromajanduse väljavaadetes, siis uuendatakse stsenaariumeid.

Individuaalsed hindamised ja juhtkonna hinnangud

Grupp kasutab ECL määramiseks nii mudeleid kui eksperthinnanguid. Hinnangu tase ECL määramiseks sõltub mudeli tulemustest, olulisusest ja detailse informatsiooni kättesaadavusest. Mudel annab juhiseid ja läbi-paistvust, kuidas majandussündmused võiksid mõjutada finantsvarade allahindlust. Eksperthinnangut võib rakendada mudelleeritud tulemusele, et rakendada oodatud mõju näitajate osas, mida mudel ei arvestanud. Selliseid individuaalseid ECL hinnanguid võidakse rakendada oluliste vastaspoole positsioonide puhul. Need hinnangud otsustatakse Krediidikomitee poolt. Lisaks võib olla vajadus korrigeerimisteks portfelli tasandil, mille otsustab Riski ja Kapitali Komitee.

2.7 Materiaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse Grupi enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad

väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et Grupp saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikulud kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Materiaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Arvutustehnika, mööbli ning sisustuse aastase amortisatsioonimäärana kasutatakse 33%, rendipinna parendustele kas 20% aastas või amortiseerimist rendiperioodi pikkuse jooksul, sõltuvalt kumb on lühem. Amortisatsiooni arvestamist alustatakse kasutusele võtmise kuust ning arvestatakse kuni vara bilansiline väärtus jõuab selle vara lõppväärtuseni. Kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse amortisatsiooni arvestamine.

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas kasutatavad amortisatsiooninormid, -meetodid ja varade lõppväärtuste hinnangud on asjakohased. Grupp viib läbi materiaalsete varade väärtuse testi, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võiksid viidata varade kaetava väärtuse langusele alla bilansilise jääkmaksumuse. Juhul, kui vara bilansiline jääkmaksumus on suurem tema kaetavast väärtusest (kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus miinus müügikulud või vara kasutusväärtus), on materiaalse põhivara objektid koheselt alla hinnatud nende kaetavale väärtusele kajastades vara väärtuse languse kulu aruandeperioodi kasumiaruandes.

Põhivara müügist saadud kasumid ja kahjumid, mis leitakse jääkväärtuse lahutamisel müügist saadud summadest, on kajastatud kasumiaruandes muu tulu või tegevuskuluna.

2.8 Immateriaalsed põhivarad

Immateriaalsed varad on eraldi identifitseeritavad mitterahalised mittefüüsilised varad ja mille hulka hetkel kuulub soetatud tarkvara. Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Peale soetamist kajastatakse immateriaalset põhivara finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja kogunenud võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Amortisatsiooni arvestatakse lineaarselt, v.a kliendilepingud (vaata allpool). Amortisatsioonimäär ostetud litsentsidele on 33% aastas.

Klientide hankimisega seotud kulud kapitaliseeritakse. Ostetud kliendilepinguid amortiseeritakse kahaneva jäägi meetodil. Ostetud kliendilepingute aastane amortisatsiooninorm on 12% nende varade bilansilisest jääkmaksumusest. Igal bilansipäeval hinnatakse, kas kasutatavad amortisatsiooninormid, -meetodid ja immateriaalsete varade lõppväärtuste hinnangud on

asjakohased. Grupp viib läbi immateriaalsete varade väärtuse testi, kui on ilmnud asjaolusid, mis võiksid viidata varade kaetava väärtuse langusele alla bilansilise jääkmaksumuse. Väärtuse languse kulu kajastatakse koondkasumiaruandes ulatuses, mille võrra vara bilansiline jääkmaksumus ületab kaetavat väärtust, mis on kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus miinus müügikulud või vara kasutusväärtus.

2.9 Varade väärtuse langus

Määramata kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade (sh firmaväärtus) puhul kontrollitakse kord aastas vara väärtuse langust, võrreldes vara bilansilist maksumust kaetava väärtusega.

Piiramata kasutuseaga materiaalse põhivara ning amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada (cash generating unit).

Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud (v.a firmaväärtus, mille allahindlusi ei tühistata). Kui väärtuse testi tulemusena selgub, et vara või varade grupi (raha genereeriva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes põhivara allahindluse kulu vähendamisenä.

2.10 Valmisolekulaenud, finantsgarantiid ja tegevusgarantiid

Grupp väljastab valmisolekulaene. Valmisolekulaenud on tühistamatud või tühistatavad ainult oluliselt kahjulike muutuste tõttu. Sellised kokkulepped võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, mis tavaliselt väljendub saadud tasude summana. Seda summat amortiseeritakse lineaarsel meetodil kohustuse kogu eluea jooksul, välja arvatud selliste valmisolekulaenude puhul, mille osas on tõenäoline, et Grupp sõlmib konkreetse laenulepingu ega kavatse seda laenu müüa

vahetult peale sõlmimist; sellise valmisolekulaenu tasud kajastatakse tulevikus ja lisatakse laenu kajastamisel algselt bilansilisele väärtusele. Iga aruandeperioodi lõpus kajastatakse valmisolekulaenud (i) mitteamortiseeritud jääkväärtuses esialgselt arvelevõtmise summast, millele on lisatud (ii) oodatava krediidikahjumi mudeli alusel arvutatud allahindlus, välja arvatud juhul, kui kohustus on väljastada turuintressimäärast madalama intressimääraga laen, mille puhul kajastatakse valmisolekulaen nimetatud väärtustest kõrgeimas summas. Valmisolekulaenu jääkväärtus väljendab kohustust. Lepingutel, mis sisaldavad nii laenu kui ka valmisolekulaenu ja Grupil pole võimalik väljastamata osa komponenti ECL-is lahutada laenu komponendist, kajastatakse valmisolekulaenu allahindlus koos laenu allahindlusega. Juhul, kui kombineeritud ECL-id ületavad laenu brutosummat, kajastatakse neid kohustusena.

Grupp väljastab finantsgarantiisid. Fiinantsgarantii lepingud nõuavad garantii andjalt ettenähtud maksete tegemist, kui klient ei ole täitnud võlakohustuse tingimusi kolmanda osapoole ees ning finantsgarantiid kannavad krediidiriski nagu antud laenud. Finantsgarantiid võetakse algselt arvele õiglases väärtuses (lepingu väärtus) garantii andmise päeval. Seejärel garantii jääkväärtus amortiseeritakse lineaarselt garantii eluea jooksul. Igal bilansipäeval hinnatakse garantiist tulenevaid kohustusi kõrgemas kahest, kas lineaarselt amortiseeritud garantiitasu jääkväärtus või juhtkonna hinnangust garantiilepingust tulenevate kohustuste arveldamiseks. Iga aruandeperioodi lõpus kajastatakse finantsgarantiisid selle järgi, kas kõrgem on (i) tagatud riskipositsiooni kahjumi hüvitise summa, mis määratakse kindlaks oodatava kahjumi mudeli alusel või (ii) allesjäänud amortiseerimata saldo summa esmasel kajastamisel. Lisaks sellele kajastatakse ECL allahindlus saadaolevate tasude puhul, mida kajastatakse finantsseisundi aruandes varana.

Tegevusgarantiid on lepingud, mis pakuvad kompensatsiooni juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingulisi kohustusi. Sellised lepingud kannavad lisaks krediidiriskile ka mittefinantsilist tegevuse riski. Tegevusgarantiid võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, mis tavapärastel võrdub saadud teenustasudega. Tasude summa amortiseeritakse lineaarselt lepinguperioodi vältel. Iga aruandeperioodi lõppedes hinnatakse tegevusgarantiid kas (i) algselt arvele võetud tasude amortiseerimata jäägi ulatuses või (ii) parima hinnangu alusel, milline on tänasesse väärtusesse diskonteeritud lepingu lõpetamise potentsiaalne kulu iga aruandeperioodi lõppedes; sõltuvalt kumb on kõrgem. Kui Grupil on lepinguline õigus kliendilt sisse nõuda garantiilepingu alusel täitmiseks kulunud summast, võetakse sellised summad garantii saajale rahalise kahju korvamise hetkel arvele kui laenuõuded.

2.11 Finantskohustused

Grupp klassifitseerib finantskohustusi kas:

- a) finantskohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande
- b) korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantskohustused
- c) finantsgarantii lepingud ja laenukohustused

Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande finantskohustuse (tuletisinstrument) kajastamist vaata arvestuspõhimõtte 2.6. Kõigi muude finantskohustuste edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Tehingukulud kaasatakse sisemise intressimäära arvutustesse. Erinevused laekunud summade (miinus tehingukulud) ja lunastusväärtuse vahel kajastatakse kasumiaruandes instrumendi tähtaja jooksul kasutades sisemist intressimäära. Intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu”.

Klientide deposiidid võetakse arvele väärtuspäeval õiglasest väärtuses, miinus tehingukulud, ning edaspidi mõõdetakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit ja kajastatakse real „Klientide hoiused ja saadud laenud”, sh kajastatakse samal real tekkepõhiselt arvestatud intressikohustusi. Tekkepõhiselt arvestatud intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu”.

Võetud laenud, emitteeritud võlaväärtpaberid ja sarnased allutatud kohustused võetakse algselt arvele õiglasest väärtuses, miinus tehingukulud (laekumisel saadud raha summas, vähendatuna tehingukulude võrra). Allutatud kohustuseks loetakse kohustusi, mis krediitdiasutuse likvideerimise või pankroti väljakuulutamise korral rahuldatakse pärast teiste võlausaldajate õigustatud nõuete rahuldamist. Muud finantskohustused (võlad hankijatele, viitvõlad ja muud võlakohustused) võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud, ning edaspidi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantskohustuste kajastamine lõpetatakse kui see on kustunud (ehk lepinguga kindlaks määratud kohustus on tasutud, tühistatud või lõppenud).

2.12 Kohustused töövõtjate ees

Kohustused töövõtjate ees sisaldavad nii välja maksmata palgakohustusi kui töövõtja elukohariigis kehtuva tööseadusandluse kohaselt arvestatud puhkusetasu kohustust bilansipäeva seisuga, mis sisaldab lisaks puhkusetasu kohustusele ka sellelt arvestatud sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksu. Kohustused töövõtjatele kajastatakse finantsseisundi aruandes lühiajalise kohustusena ning kasumiaruandes kajastatakse seonduv kulu tööjõukuluna.

Sotsiaalmaks sisaldab ka sissemakseid riigi pensionifondi. Grupil puudub nii juriidiline kui faktiline kohustus teha sotsiaalmaksule lisanduvalt pensioni- või muid sarnaseid makseid.

2.13 Aktsiapõhised maksed

Ettevõtte emaettevõtte AS LHV Group on kehtestanud aktsiapõhistel maksetel põhineva optsiooniprogrammi, mille järgi tasub grupi töötajatele nende teenuste eest väljastades optsioone AS LHV Group aktsiate omandamiseks. Väljastatud optsioonide õiglane väärtus kajastatakse optsiooniprogrammi kehtivuse jooksul grupi tööjõukuluna ning omakapitali (muude reservide) suurenemisena. Kulude kogusumma on määratletud optsioonide õiglase väärtuse alusel optsioonide väljastamise hetkel. Optsioonide õiglane väärtus on leitud:

- arvestades optsiooni hinda mõjutavaid turutingimusi (näiteks AS LHV Group aktsiahinda);
- jättes välja aktsiate üleandmise eelduseks olevad tegevustulemustega seotud eesmärkide ja turuga mitteseotud tingimuste mõju nagu näiteks ettevõtte kasumikkus ja kasvueesmärgid ning töötaja töötamine ettevõttes üle teatud ajaperioodi.

Iga aruandeperioodi lõpus hindab Pank, kui palju optsioone kuulub tõenäoliselt realiseerimisele tulenevalt optsioonide väljastamise tingimustest (välja arvatud turutingimustel). Algsete hinnangute muutuse mõjud kajastatakse kasumiaruandes ning vastukandena omakapitalis.

Opsioonide väljastamist AS LHV Group tasandil tema tütarettevõtete töötajatele käsitletakse kui kapitali sissemakset tütarettevõttesse. Optsioonide õiglase väärtuse kulu kajastatakse optsiooniperioodi vältel emaettevõtte eraldiseisvas finantsseisundi aruandes tütarettevõtte investeeringu suurendamisena ning krediteeritakse omakapitalis. Vastavalt optsioonide väljastamise tingimustele ei kaasne optsioonide realiseerimisel peale 3 aastat sotsiaalmaksu kulu.

2.14 Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Finantsseisundi aruandes kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustusi, millel on kas seaduslik alus või mis tulenevad Grupi senisest tegevuspraktikast (seaduslik või tõlgenduslik), mis nõuavad tõenäoliselt ressurssidest loobumist, mille realiseerumine on tõenäoline (on rohkem tõenäoline kui mitte, et vahendite väljavool on vajalik kohustuse rahuldamiseks) ja mille summa suurus on võimalik usaldusväärselt mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada. Eraldiste kajastamisel finantsseisundi aruandes lähtutakse juhtkonna hinnangust eraldiste täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse finantsseisundi aruandes summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolale. Eraldiste kulu ja eraldiste bilansilise maksumuse muutuste kulu kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Eraldise ei

moodustata äritegevuse tulevaste perioodide kahjumite katmiseks.

Juhul, kui eraldi realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muude tingimuslike kohustuste osas (garantiid, v.a. finantsgarantiid, ja muud kohustused), mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui mitterealiseerumine või millega seotud kulud ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kajastatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena. Tingimuslikud kohustused võivad ajas muutuda esialgsest ootusest erineval viisil. Seetõttu hinnatakse neid järjepidevalt portfelli põhiselt tuvastamaks, kas on muutunud tõenäoliseks, et tulenevalt kohustusest on tõenäoliselt Grupil vaja varast loobuda. Kui on muutunud tõenäoliseks, et seni tingimusliku kohustusena kajastatud kohustise või mitmete kohustiste tulemusena peab ettevõtte varast loobuma, võtab Grupp arvele eraldise selle perioodi raamatupidamise aastaaruandes, millal vastav tõenäosuse muutus toimus (välja arvatud väga harvadel juhtudel kui kohustusega seotud kulu ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata).

2.15 Pika- ja lühiajaliste varade ja kohustuste eristamine

Varad, milledest tulenevate hüvede realiseerumist Grupi jaoks on oodata 12 kuu jooksul, kajastatakse lühiajalise varana. Varad, millede puhul osaline hüvede realiseerumine toimub peale 12 kuu möödumist bilansipäevast, kajastatakse pikaajalisena selles osas, mille realiseerumist on oodata pärast 12 kuulise perioodi möödumist (vt lisa 3.4).

Kohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või Grupil pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Saadud laene, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena saadud laene, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Kõigi pikaajaliste varade ja kohustuste kohta on vastav pikaajaline osa eraldi välja toodud raamatupidamise aastaaruande vastava lisa juures (vt lisa 3.4).

2.16 Tulud ja kulud

Intressitulu ja intressikulu on kajastatud kasumiaruandes finantsvarade ja -kohustuse osas, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära

meetodit.

Efektiivse intressimäära meetod on finantsvara bilansilise brutojääkmaksumuse või finantskohustuse korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamise ja intressitulu või intressikulu vastavale perioodile jaotamise meetod. Efektiivne intressimäär on määr, millega diskonteeritakse hinnangulised tulevased maksed või laekumised finantsinstrumendi eeldatava kehtivusaja jooksul täpselt finantsinstrumendi bilansilisse jääkmaksumusse. Tulevaste maksete arvutamisel hinnatakse kõiki rahavooge arvestades lepingulisi tingimusi (näiteks ettemakseid). Efektiivse intressimäära arvutamine hõlmab tasusid, mis on efektiivse intressimäära olemuslikeks komponentideks. Samas ei võeta arvesse tulevase krediidikahjumeid.

Kui finantsvaral esineb hiljem väärtuse languse tunnuseid, siis kajastatakse intressitulu rakendades efektiivset intressimäära korrigeeritud soetusmaksumuse suhtes, s.o. brutojääkmaksumust vähendatakse allahindluse võrra. Kui finantsvara osas esineb väärtuse languse tunnuseid esmasel arvelevõtmisel, siis arvestatakse oodatavad krediidikahjumid hinnangulistes rahavoogudes korrigeeritud efektiivse intressimäära arvutamiseks, mida seejärel rakendatakse intressitulu kajastamiseks.

Teenustasutulud

Teenustasutulude all kajastatakse müügitulu lepingutest klientidega. See ei rakendu müügitulule rendilepingutest ja finantsinstrumentidest või teistest lepingulistest kohustustest, mis on IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ rakendusallas.

Tasud, mida võetakse arvesse korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsinstrumendi efektiivse intressimäära arvutamisel, näiteks laenu lepingutasud, jaotatakse instrumendi eeldatava tähtaja peale rakendades efektiivse intressimäära meetodit ja kajastatakse real „Neto intressitulu“.

Teenustasutulu kajastatakse vastavalt sellele, kuidas klientidele lubatud teenust osutatakse, ja summas, mis peegeldab tasu, mida LHV loodab, et tal on õigus saada nende teenuste osutamise eest.

Teenustasutulud kajastatakse lineaarselt kogu teenuse osutamise perioodi jooksul, kui klient samaaegselt saab ja tarbib Grupi tegevusest tulenevaid eeliseid. Muutuvtasu kajastatakse ainult sellises ulatuses, mille osas juhtkonna otsuse alusel on väga tõenäoline, et tagasipööramist ei toimu.

Muud teenustasutulud kajastatakse hetkel, mil Grupp täidab oma täitmiskohustuse, mis tavaliselt toimub selle aluseks oleva tehingu teostamisel. Saadud või saadav tasu väljendab tehingu hinda konkreetsete täitmiskohustuste teenuste eest.

Peamised teenustasude tüübid on kirjeldatud allpool.

Teenustasutulud varahalduste teenuste osutamise eest klientidele kajastatakse perioodi jooksul, mil teenust osutatakse. Tulemustasusid kajastatakse, kui on väga tõenäoline, et kajastatud müügitulu hiljem ei tühistata, mis on sageli siis, kui tasu

saamise tingimused on täidetud.

Maakleritasud ja muud tasud seoses kolmandate osapoolte nimel tehtud tehingutega, näiteks äritegevuse soetamise või müügi korraldamine, kajastatakse tehingu lõpuleviimisel.

Kulud, mis on otseselt seotud teenustasutulude genereerimisega, kajastatakse kui teenustasukulud.

Neto finantstulud

Kasumid ja kahjumid, mis tekivad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatud finantsvarade ja -kohustuste õiglase väärtuse muutustest kajastatakse real „Neto finantstulud“. Finantskohustuste, mida kajastatakse õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, õiglase väärtuse muutus, mis tuleneb enda krediidiriskist, kajastatakse muus koondkasumis.

Dividenditulu

Dividenditulu kajastatakse siis, kui ettevõtte on tekkinud seaduslik õigus nende saamiseks.

2.17 Varahaldusteenused

Grupp tegeleb varahaldusteenuste pakkumisega (lisa 20). Selliseid varasid, mille on Grupile hallata andnud kolmandad osapooled ja mis ei kuulu Grupile, kajastatakse bilansiväliselt. Antud varade haldamisest ja hoidmisest saadakse teenustasu ja Grupile nendega krediidi- ega tururiske ei kaasne.

2.18 Rendiarvestus – Grupp kui rentnik

Grupp rakendab IFRS 16 “Rendilepingud” esmakordselt alates 01.01.2019.

Rendilevõtjad peavad arvele võtma:

- (a) varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väheväärtuslik; ning
- (b) kajastama kasumiaruandes kulumit renditavatelt varadelt ja intressikulu rendikohustustelt.

Grupp rakendas standardit IFRS 16 “Rendilepingud” tagasiulatuvalt alates 01. jaanuarist 2019, aga ei ole korrigeerinud 2018. aasta võrdlusandmeid nagu on lubatud vastavalt standardi konkreetsete üleminekusätetega.

IFRS 16 rakendamisel kajastas Grupp rentimisega seotud põhivara ja rendikohustusi, mis vastavalt standardile IAS 17 „Rendid“ olid varasemalt klassifitseeritud kui kasutusrent.

Grupp rendib erinevaid kinnisvaraobjekte. Rendilepingud on tavaliselt tähtajaga kuni 5 aastat, kuid hõlmavad reeglina pikendamise ja lõpetamise võimalusi. Renditingimused lepatakse kokku iga lepingu baasil ja need võivad hõlmata mitmesuguseid erinevaid tingimusi.

Grupp kajastab rendilepinguid kasutusõiguse varana ja vastava kohusena kuupäeval, mil renditav vara on kasutamiseks

saadaval.

Rendikohustused kajastati rendimaksete nüüdisväärtusena. Kasutusõiguse vara hinnati summas, mis võrdub rendi kohustusega, kuna kasutusõiguse varade korrigeerimine ei olnud vajalik. Iga liisingumakse jaotatakse kohustuse ja finantskulude vahel. Finantskulu kajastatakse rendiperioodi kasumiaruandes nii, et intressimäär oleks igal osaperioodil kogu rendiperioodi jooksul kohustuse jääkväärtuse suhtes sama. Rendivara amortiseeritakse lineaarselt vara kasuliku eluea või rendiperioodi jooksul vastavalt sellele, kumb on lühem.

Rendikohustused hõlmavad järgmiste rendimaksete nüüdisväärtust:

- püsimaaksed, millest on maha arvatud saadavad rendisoodustused
- muutuv rendimakse, mis põhineb indeksil või intressimääral (näiteks inflatsioon, Euribor)
- summad, mis rentnik eeldatavasti maksab jääkväärtuse tagatiste alusel
- ostuoptiooni kasutamise hind, kui on piisavalt kindel, et rentnik seda optiooni kasutab

Rendimaksed diskonteeritakse kasutades rendilepingus sätestatud intressimäära, kui see on kergesti määratav, või Grupi sisemist laenuintressi määra. Alternatiivne laenuintressimäär on intressimäär, mida üürnik peaks maksma, et laenata vahendit, mida oleks tarvis sarnase väärtusega vara omandamiseks sarnases majanduskeskkonnas ning sarnastel tingimustel.

Lühiajaline rent on rent, mille rendiperiood on lühem kui 12 kuud. Väheväärtuslikud varad hõlmavad IT tehnikat ja väiksemaid kontorisisustuse esemeid. Renditähajaja määramisel kaalub juhtkond kõiki fakte ja asjaolusid, mis loovad majandusliku ajendi pikendamise võimaluse rakendamiseks või pikendamise võimaluse rakendamata jätmiseks. Pikendamise võimalused (või perioodid pärast lõpetamise võimalusi) on renditähajajale lisatud juhul, kui on väga tõenäoline, et renti jätkatakse (või ei lõpetata). Grupi juhtkond hindab sündmusi ja asjaolude muutusi, mis on juhtkonna kontrolli all ja mõjutavad optioonide kasutamise tõenäosust. Näiteks juhul kui lepingu pikendamise periood on muutunud (näiteks, Grupp on realiseerinud optiooni, mida eelnevalt peeti ebakindlaks või Grupp ei ole realiseerinud optiooni, mida eelnevalt peeti ebakindlaks).

Lepingute kohaselt ei ole Grupil lepingute lõppedes rendivara bilansilist maksumust.

Standardi rakendamisel seisuga 01.01.2019 diskonteeriti rendimaksed kasutades Grupi keskmist sisemist laenuintressi määra 3,75%.

Grupp on kasutanud järgmisi standardiga lubatud praktilisi erandeid:

- Seisuga 01 jaanuar 2019 alla 12 kuuse rendiperioodi pikkusega kasutusrendi lepingute

kajastamine raamatupidamises kui lühiajalised rendid

- väikese väärtusega varade rendilepingute välistamine
- rendivarade mõõtmisega seotud esmaste otsuste kulude välistamine standardi esmasel kohaldamisel

Arvestuspõhimõtete muudatuse tulemusel suurenes seisuga 01.01.2019 finantsseisundi aruandes varade maht 4 042 tuhat eurot ning kohustuste maht 4 042 tuhat eurot. 2019. aasta jooksul kajastati uute rendipindadega seonduvalt rendikohustusi lisaks summas 1 634 tuhat eurot.

2.19 Maksustamine ja edasilükkunud tulumaks

Ettevõtte tulumaksu põhimõtted Eestis

Eesti äriühingud ei maksa tulumaksu teenitud kasumilt. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Ettevõtte tulumaksumäär on 20/80 väljamakse netosummal. Alates 2019. aastast rakendatakse madalamat maksumäära 14/86 regulaarsetele dividendiväljamaksetele ulatuses, mis on väiksem või võrdne kolme eelneva aasta keskmise maksustatud dividendiga. 2018. a on esimene arvesse võetav aasta kolme aasta keskmise maksustatud kasumi arvestamisel. Tulumaksukohustus ja tulumaksukulu dividendidelt kajastatakse dividendide väljakuulutamise hetkel. Tulumaks kuulub tasumisele väljamakse tegemise kuule järgneva kuu 10ndaks kuupäevaks.

Alates 2018. aasta teisest kvartalist on krediidasutused kohustatud tasuma kvartali kasumilt 14%-list avansilist tulumaksu vastavalt IFRS-ile (Lisa 24). Avansiline tulumaks tuleb maksuhaldurile tasuda kvartalile järgneva kolmanda kuu 10ndaks kuupäevaks. Avansiline tulumaks ei kuulu tagastamisele ja seega kajastatakse tasutud tulumaks kuluna, kuid selle arvelt saab krediidasutus vähendada tuleviku kasumijaotistelt tasumisele kuuluvat tulumaksusummat.

Ettevõtte tulumaks teistes riikides

Vastavalt kohalikele tulumaksuseadustele maksustatakse Ühendkuningriigis ettevõtte kasumit, mida on korrigeeritud seaduses ettenähtud püsivate ja ajutiste erinevustega, tulumaksuga.

Ettevõtte tulumaksumäärad	2019	2018
Ühendkuningriik	19%	19%

Edasilükkunud tulumaks on arvestatud kõikidelt olulistelt ajutistelt erinevustelt maksuarvestuse ja konsolideeritud finantsaruandes kajastatud vara ja kohustuste bilansiliste väärtuste vahel. Põhilised ajutised erinevused tekivad põhivara amortisatsioonist ja edasikantavast maksukahjumist. Edasilükkunud tulumaks arvutatakse kehtivate või eeldatavalt kehtivate maksumääradega, mis on rakendatavad nendel perioodidel, kui ajutised erinevused või maksukahjumid realiseeruvad. Edasilükkunud tulumaksuvara ja kohustused on tasaarveldatud ainult ühe Gruppi kuuluva äriühingu piires. Edasilükkunud tulumaksuvara ajutistelt erinevustelt ning maksukahjumitelt kajastatakse finantsseisundi aruandes ainult siis, kui on tõenäoline, et see realiseerub läbi maksustatava kasumi tekke tulevikus. Edasilükkunud tulumaks arvestatakse ajutistelt erinevustelt investeeringutest tütarettevõtetesse, välja arvatud juhul, kui ajutise erinevuse realiseerumine on Grupi kontrolli all ja ajutise erinevuse realiseerumine lähitulevikus on ebatõenäoline.

Finantsseisundi aruandes ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisas 19.

2.20 Varade ja kohustuste saldeerimine

Finantsvarade ja -kohustuste vahel tehakse netoarvestusi ja netosumma kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes ainult juhul, kui selleks eksisteerib juriidiline õigus ning on kavas nimetatud summad realiseerida netobaasil või samaaegselt. Täpsem informatsioon on toodud lisas 3.8.

2.21 Kohustuslik reservkapital

Vastavalt äriseadustikule moodustatakse kohustuslik reservkapital iga-aastastest puhaskasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt üks kahekümnendik puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab ühe kümnendiku aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

LISA 3 Riskide juhtimine

Risk on defineeritud kui võimalik negatiivne kõrvalekalle oodatavast majandustulemusest. Oma igapäevastes toimingutes puutub Grupp kokku mitmete riskidega. Grupi riskijuhtimise eesmärgiks on riske ära tunda, neid õigesti mõõta, juhtida ning raporteerida. Laiemas plaanis on riskijuhtimise eesmärgiks ettevõtte väärtuse suurendamine kahjude minimeerimise ning tulemuste volatiilsuse vähendamise kaudu. Riskijuhtimine baseerub Grupi tugeval riskikultuuril ning on üles ehitatud kolme kaitseliini põhimõtte, kus esimene kaitseliin ehk ärivaldkonnad on vastutavad riskide võtmise ning igapäevase juhtimise eest. Teine kaitseliin ehk riskijuhtimise valdkond on vastutav riskijuhtimise meetodikate väljatöötamise ning riskide raporteerimise eest. Kolmas kaitseliin ehk siseaudit teostab sõltumatut järelevalvet kogu organisatsioonile. Riskijuhtimise põhimõtted, nõuded ning vastutusvaldkonnad on kirjeldatud riskijuhtimise eeskirjades. Kapitalijuhtimise põhimõtted ja eesmärgid on kirjeldatud vastava valdkonna eeskirjades.

3.1 Kapitali juhtimine

Grupi eesmärk kapitali juhtimisel on:

- tagada Grupi tegevuse jätkuvus ning võime aktsionäridele kasumit toota;
- säilitada tugev kapitali baas, mis toetab äritegevuse arengut;
- täita kapitalile kehtestatud nõudeid, nagu need on ette nähtud järelevalveorganite poolt.

Grupp käsitleb kapitalina kapitali adekvaatsuse regulatsiooni kohaselt kehtivaid neto-omavahendeid. Grupi poolt hallatav kapital 31.12.2019 seisuga oli 229 001 tuhat eurot (31.12.2018: 143 778 tuhat eurot). Kapitali eesmärkide määramisel lähtutakse nii regulatiivsetest miinimumnõuetest kui ka sisemisest täiendavast puhvrast.

Grupp jälgib oma kapitali planeerimisel alljärgnevaid üldpõhimõtteid:

- Grupp peab igal ajal olema piisavalt kapitaliseeritud, omades vajalikku kapitalivaru, mis tagab majandusliku säilimise ja võimaldab finantseerida uusi kasumlikke kasvuvõimalusi;
- Kapitali juhtimisel on põhitähelepanu esmase tasandi omavahenditel, sest ainult esimese tasandi omavahendid omavad kahjumite absorbeerimise võimet. Kõik muud kasutatavad kapitalikihid on sõltuvuses esimese taseme omavahendite mahust;
- Grupi kapitali saab jagada: 1) reguleeritud miinimumkapital ja 2) grupi poolt hoitav kapitalivaru. Täitmaks oma pikaajalisi majanduslikke eesmärgi peab Grupp püüdlema ühelt poolt reguleeritud miinimumkapitali proportsionaalse vähendamise suunas (läbi riskide vähendamise ja kõrge läbipaistvuse). Teiselt poolt peab Grupp püüdlema piisava ja konservatiivse kapitalivaru suunas, mis tagab majandusliku säilimise ka ränga negatiivse riskistsenaariumi korral;
- Grupi poolt seatud riskiisu on oluline sisend kapitali planeerimisele ja kapitali eesmärkide seadmisele. Kõrgem riskiisu tähendab kõrgema kapitalivaru hoidmist..

Omavahendid

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Sissemakstud aktsiakapital	95 500	69 500
Kasumi arvel moodustatud kohustuslik reservkapital	3 237	2 269
Eelmiste perioodide jaotamata kasum/(kahjum)	45 619	31 442
Immateriaalne põhivara (miinusega)	-685	-1 286
Aruandeperioodi kasum (COREP)	14 863	12 046
Mahaarvamised	-33	-193
Esimese taseme omavahendid	158 501	113 778
Täiendav esimese taseme kapital	23 000	0
Esimese taseme omavahendid kokku	181 501	113 778
Allutatud kohustused	47 500	30 000
Teise taseme omavahendid kokku	47 500	30 000
Kokku neto-omavahendid	229 001	143 778

Krediitiasutuse omavahendid peavad igal hetkel olema võrdsed või ületama krediitiasutuste seaduses sätestatud aktsiakapitali (5 miljonit eurot) minimaalsuurust. Alates 2014. aastast hakkas Euroopa Liidus pankade ja investeerimisühingute kapitalile kehtima õigusraamistik (CRD IV/ CRR), mis põhineb suures osas Baseli pangandusjärelevalve komitees kokkulepitud, nn Basel III

raamistikul. Antud reeglistiku eesmärk on tugevdada finantssektori vastupidavust majandusšokkidele ja tagada selle abil majanduse piisav ning jätkusuutlik rahastamine. Oluliste muudatustena näevad selle regulatsiooni nõuded krediitiasutustele ette varasemast rohkema ja kvaliteetsema kapitali hoidmist ning ühtlustatud raamistikku likviidsuspuhvrile

kujundamiseks. Kapitalinõuete direktiivis on määratletud ka makro-finantsjärelevalve meetmed, millega liikmesriigid saavad ohjeldada tsüklit võimendavat krediitdiasutuste käitumist ning leevendada turustruktuurist tulenevaid riske. Igal aastal on määrustesse sisse viidud täiendavad väiksemad muudatused ja täielikult uuendatud määrus jõustub alates 2022. aastast.

Otsekohalduva määruisega kohustatakse kõiki Euroopa Liidus tegutsevaid krediitdiasutusi (ja neid konsolideerivaid valdusettevõtteid) ning investeerimisühinguid hoidma riskivara suhtes 4,5% ulatuses esimese taseme põhiomava- hendeid (CET1 - common equity tier 1) ning 6,0% ulatuses esimese taseme omavahendeid (Tier 1 kapital). Kogu kapitalinõue (CAD), mis sisaldab nii esimese taseme kui ka teise taseme omavahendeid, jääb seni kehtinud 8,0% juurde.

Lisaks ühtsetest reeglitest lähtuvatele põhinõuetele on direktiiviga määratletud kapitalipuhvrite kujundamise põhimõtted. Eestis on lisaks omavahendite baasnõuetele krediitdiasutustele kehtestatud kapitali säilitamise ning süsteemse riski puhvrid, vastavalt 2,5% (määratud Finantsinspektsiooni poolt) ning 1,0% (määratud Eesti Panga poolt) ja süsteemset olulise krediitdiasutuse puhver (määratud Finantsinspektsiooni poolt). 2018. aastal muutus kapitalinõuete rühmitamine ning SREP puhvrid viidi kõrgematesse kapitalipuhvritesse. Iga puhvri rikkumine toob endaga kaasa reguleerijate tegevuse ja esimene selles nimekirjas on Eesti Keskpang, kes võib limiteerida tehinguid Euroopa Keskpangaga.

Viimasele lisandub veel krediitdiasutuse spetsiifiline täiendav Pillar 2 nõue. Ülevaade kapitalinõude kujunemisest 31.12.2019 seisuga on toodud alljärgnevas tabelis:

Kapitalinõuded	CET1	Tier 1	CAD
Baasnõue	4.50%	6.00%	8.00%
Kapitalisäilitamise puhver	2.50%	2.50%	2.50%
Süsteemse riski puhver	1.00%	1.00%	1.00%
Minimaalne regulatiivne nõue	8.00%	9.50%	11.50%

Kuni oktoobrini 2018 kehtinud kapitalinõuded:

Kapitalinõuded	CET1	Tier 1	CAD
Baasnõue	4.50%	6.00%	8.00%
Kapitalisäilitamise puhver	2.50%	2.50%	2.50%
Süsteemse riski puhver	0.92%	0.92%	0.92%
Minimaalne regulatiivne nõue	7.92%	9.42%	11.42%

Kapitaliseerimise tasemed pole mitte suurenenud panga riskitaseme suurenemise tõttu, vaid Panga suurenenud turuosa tõttu. 2018. aastal loeti LHV üheks neljast süsteemset oluliseks pangaks Eestis. See otsus on suurendanud kapitalipuhvrit 0,5% võrra alates 1. juulist 2018 ja veel 0,5% võrra alates 01. jaanuarist

2019. LHV on lähenenud kapitalijuhtimisele konservatiivselt ja on hoidnud võrreldes regulatsioonidega täiendavaid sisemisi puhvreid.

LHV sai uue SREP-i aruande alles jaanuaris 2020, mille kohaselt jäävad kapitaliseerimisnõuded 2020. aastal peaaegu samaks. Uued sisemised eesmärgid seab nõukogu järgmisel korralisel koosolekul veebruaris.

Igal aastal kinnitab panga nõukogu kapitaliseerituse eesmärgid ja kapitali adekvaatsuse sihttaseme katmaks võimalikke riske, mis tulenevad kiirest kasvust. Samuti viiakse igal aastal läbi sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP), mille eesmärk on tuvastada võimalik sisemine kapitalivajadus lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele.

Finantsinspektsioon teatas LHV-le jaanuaris 2020, et MREL-i nõue muutub alates 2021. aasta II kvartali lõpust 10,15% tasemele, kuna LHV-d käsitletakse kui süstemaatilist panka ning pank peab hoidma märkimisväärses koguses sobivaid kohustusi, mida saaks konverteerida omavahenditeks kriisilahendusprotsessi korral.

Kapitali adekvaatsust ja seaduses ette nähtud kapitali kasutamist jälgib finantsosakond. Järelevalveorganile esitatakse regulaarselt aruandlus krediitdiasutusele kehtestatud usaldatavusnormatiivide nõuete ning riskide katmiseks vajalike kapitalinõuete täitmise kohta. Nimetatud aruanded esitatakse Panga kui konsolideerimisgrupi ematettevõtte kohta eraldiseivalt. LHV kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ning operatsiooniriski kapitalinõuete arvutamiseks baasmeetodit. Pank on aruandeaastal ning võrreldaval perioodil täitnud kõiki kapitalinõudeid.

3.2 Krediidirisk

Krediidirisk on rahalise kahju tekkimise risk, kui Grupi kliendid või turu vastaspoolad ei suuda täita nende lepingulisi kohustusi Grupi ees. Krediidirisk tuleneb rahast ja raha ekvivalentidest, tuletisinstrumentidest, panga- ja teiste finantsinstitutsioonide deposiitidest, võlakirjadest, kõige rohkem aga klientidele laenu andmisest, sealhulgas laekumata laenudest, antud garantiidest ja muudest nõuetest ning väljastamata laenudest.

Krediidirisk on üks suuremaid riske Grupi tegevuses, mistõttu haldab juhtkond hoolikalt oma avatud positsioone krediidiriskile. Krediidiriski hindamiseks analüüsib Grupp oma klientide ja äripartnerite tegevust ja finantsseisundit. Pärast laenu heakskiitmist jälgitakse regulaarselt kliendi maksevõimet ja tagatise väärtust. Krediidiriski haldamine ja kontroll on tsentraliseeritud krediidiriski juhtimise osakonna poolt, mis raporteerib regulaarselt Juhatusale ja Nõukogule.

3.2.1 Krediidiriskide jaotus

Grupp jaotab krediidiriski kandvad finantsvarad järgnevasse olulisematesse kategooriatesse:

- a) nõuded keskpangale ja krediidasutustele (tabelites kasutatud „pankadele“) ja investeerimisühingutele.
- b) võlakirjad ja tuletisinstrumentid
- c) finantsvõimenduslaenud (laenud aktsiate või võlakirjade tagatisel)
- d) ettevõttele laenu portfelli, sealhulgas
- laenu ja arvelduslaenu
 - finantsgarantiid
 - kaubalaenu
 - faktoring
 - liising
 - valmisolekulaenu
- e) jaelaenu portfelli, sealhulgas
- hüpoteeklaenu (kodu- ja eralaenu)
 - kinnisvaraliising
 - tagatiseta tarbimislenu
 - järelmaks
 - krediitkaardid ja eraisikute arvelduskrediit
 - liising
 - jaelaenu ja arvelduslaenu VKE-dele
 - finantsgarantiid VKE-dele
 - valmisolekulaenu

Maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon
(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	1 270 453	681 846
Finantsvarad õiglasel väärtusel (võlakirjad) (lisa 10)	32 499	38 913
Laenu ja nõuded klientidele (lisa 11)	1 687 034	918 761
Muud nõuded klientidele (lisa 12)	2 745	2 509
Muud finantsvarad (lisa 13)	2 246	2 936
Finantsvarad kokku	2 995 409	1 645 263
Bilansivälised kohustused (lisa 21), v.a. tegevusgarantiid	373 379	198 210
Kokku maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon	3 368 788	1 843 473

3.2.2 Krediidiriski mõõtmine

Kõikide laenutoodete, v.a. võimenduslaenu, puhul kasutatakse LHV kliendi krediidiriski hindamiseks kas reitingu või skooringsüsteemi nagu allolevas tabelis välja toodud.

Jaeklientide krediidiotsuste tegemisel kasutatakse rakenduslikke laenu maksejõuetuse tõenäosuse (PD) mudeleid, olemasolevate lepingute jaoks aga portfelli skooringu PD-mudeleid. Samuti on olemas eraldi mudelid makseviitusest tingitud kahjumäära (LGD) ja krediidi ümberhindlusteguri (CCF) mõõtmise katmiseks.

Kliendi tüüp	Segment	Definitsioon	PD	LGD	CCF/EAD
Ettevõtte	Suured ettevõtted	Juriidilised isikud, kelle riskipositsiooni maht $\geq$ 500 tuhat eurot (2018: 250 tuhat eurot)	Reitingu mudel	Sisemine mudel	Sisemine mudel
	VKE, sh mikroettevõtted	Juriidilised isikud, kelle riskipositsiooni maht $<$ 500 tuhat eurot (2018: 250 tuhat eurot)	Skooringu mudel		
Jaeklient	Hüpoteeklaenu	Kõik eraisikute hüpoteeklaenu	Skooringu mudel		
	Eraisikulaenu (v.a. hüpoteeklaenu)	Kõik eraisikute jaelaenu ja autoliisingud	Skooringu mudel		

(a) Laenu ja nõuded pankadele ning investeerimisühingutele

Krediidiriskile avatud positsioon rahast ja raha ekvivalentidest, mida hoitakse keskpangas, teistes korrespondentpankades ning investeerimisasutustes, kannab oma olemuselt juhtkonna hinnangul madalat krediidiriski. Laenu ja nõuded keskpangale, krediidasutustele ja investeerimisühingutele ei ole tähtaega

ületanud ning on tagamata. Grupi vahendid hinnatakse vastavalt Standard & Poor's reitingutele või nende ekvivalentidele (keskpang on reitinguta). Kui erinevatel agentuuridel on erinevad reitingud, kasutatakse kas keskmist või konservatiivsuse põhimõttel madalamat reitingut. Grupi vahendid on hoiustatud järgnevalt:

Reiting						
(tuhandetes eurodes)	Krediidi-asutused	Investeeringis-ühingud	Kokku 31.12.2019	Krediidi-asutused	Investeeringis-ühingud	Kokku 31.12.2018
Keskpank (Eesti Pank, The Bank of England)	1 232 733	0	1 232 733	639 862	0	639 862
AA- kuni AA+	312	0	312	195	0	195
A- kuni A+	7 293	0	7 293	10 554	0	10 554
BBB kuni BBB+	4 091	4 917	9 008	5 661	16 505	22 166
B kuni B+	0	556	556	0	500	500
Reitinguta	20 551	0	20 551	8 569	0	8 569
Kokku (Lisa 8)	1 264 980	5 473	1 270 453	664 841	17 005	681 846

Reitinguta krediidasutusteks on pangad ja finantsinstitutsioonide, millel pole valist krediidi reitingut, kuid juhatus hindab nende krediitkvaliteedi heaks põhinedes kattesaadavale turuinformatsioonile. Kui finantsinstitutsioonidel pole valist krediidi reitingut ja need on EL-i suurte pankade tutarettevõtted, sellisel juhul on kasutatud emaettevõtte krediidi reitingut. Juhatus

on hinnanud, et krediidasutuste ja investeeringisühingute oodatavad krediitkahjumid on ebaolulised arvestades osapoolte tugevaid reitinguid, finantsseisundit ja lühiajalist majanduslikku väljavaadet, sest Grupp omab vastaspoolte juures ainult väga likviidseid positsioone. Vt ka Lisa 3.2.4.1.

(b) Võlakirjad ja tuletisinstrumendid

Võlakirjade krediidiriski võtmisele kehtestatakse limiidid vastavalt emitendi reitingule krediitkomitees. Limiitide piires otsustab investeeringu riski ja kapitali komitee või selleks volitatud töötajad.

Vastavalt Standard & Poor's reitingutele või nende ekvivalentidele jaguneb Grupi õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande (FVTPL) või õiglasest väärtuses muutusega läbi muu koondkasumi (FVOCI) võlakirjaportfell järgnevalt:

Võlakirjadest tulenevad põhiosa ja tekkepõhised intressinõuded ei ole tähtaega ületanud. Võlakirjadel puuduvad tagatised.

Reiting	Kohustuslik FVTPL			Valuuta forwardid	Kokku 31.12.2019
	Investeeringisportfell	Likviidsusportfell	Kauplemisportfell		
(tuhandetes eurodes)					
AAA	11 627	0	0	0	11 627
A- kuni A+	2 890	17 814	0	0	20 704
Reitinguta	0	0	0	4	4
Kokku (Lisa 9.10)	14 517	17 814	0	4	32 335

Reiting	Kohustuslik FVTPL			Valuuta forwardid	Kokku 31.12.2018
	Investeeringisportfell	Likviidsusportfell	Kauplemisportfell		
(tuhandetes eurodes)					
AAA	0	18 439	0	0	18 439
A- kuni A+	18 006	0	0	0	18 006
AA- kuni AA+	0	1 229		0	1 229
Reitinguta	0	0	1 023	59	1 082
Kokku (Lisa 9.10)	18 006	19 668	1 023	59	38 756

Võlakirjade klassifitseerimine FVTPL-na põhineb juhatuse hinnangule instrumendi ärimudelile ja kuidas juhatuse selliseid investeeringuid monitoorib. Seetõttu võeti IFRS 9 kasutusele võtmisel alates 01. jaanuarist 2018 mõõtmiste aluseks õiglane väärtus muutustega läbi kasumiaruande.

(c) Muud nõuded

Muude nõuete krediitkvaliteet (tuhandetes eurodes)	31.12.2019	31.12.2018
Muud nõuded (tähtajalised)	2 634	2 286
Muud nõuded (üle tähtaja)	111	223
sh nõuded eraisikutele	101	196
sh nõuded juriidilistele isikutele	10	27
Kokku (Lisa 12)	2 745	2 509

11. veebruari 2019 seisuga on laekumata nõudeid summas 205 tuhat eurot, varasemate aastate jooksul ei ole Grupp muid nõudeid maha kandnud. Muud finantsvarad (Lisa 13) summas 2 936 tuhat eurot (31.12.2018: 2 289 tuhat eurot) on garantiideposiidid Balti börsidel, mis tagavad kauplemistehinguid Tallinna, Riia ja Vilniuse börsidel ning Visa ja MasterCard krediitkaartide tehingute tagamiseks. Grupp hindab nimetatud vastaspoolte krediidiriski väga madalaks.

(d) Finantsvõimenduslaenud

LHV Pank annab klientidele võimenduslaene aktsia- või võlaväärtpaberite tagatisel ehk võimaldab finantsvõimendust. Laenu maksimaalne summa sõltub investeerimiskontol hoitavate tagatisvarade turuväärtusest ja LHV Panga poolt määratud üldisest limiidist, milleks on 100 tuhat eurot (või selle ekvivalent välisvaluutas) kliendi kohta. Piirmäära ületavate laenude, aga mitte kõrgemate kui 500 tuhat eurot, väljastamine eeldab kliendi poolt tagatiseks pakutava portfelli ning üldise kliendi finantsolukorra analüüsi ning otsus kuulub finantsjuhi ja maaklertegevuse juhi pädevusse. 500 tuhandet eurot ületavate laenude väljastamine eeldab kliendi poolt tagatiseks pakutava portfelli ning üldise kliendi finantsolukorra analüüsi ning otsus kuulub krediitkomitee pädevusse. Grupp on seadnud piisavalt konservatiivsed piirangud laenude ja tagatiste väärtuse suhtele. LHV Panga poolt tagatisena aktsepteeritavate turukõlblike finantsinstrumentide loetelu ja tagatismäärad on avaldatud AS LHV Panga kodulehel www.lhv.ee.

(e) Ettevõtelaenude portfelli

Ettevõtelaenude portfelli kliente hinnatakse individuaalselt. Igale kliendile määratakse krediitdireiting vahemikus 1-13, kus 1 tähendab madalaimat maksejõuetuse tõenäosust ning 13 viitab maksejõuetusele. Krediitdireiting määratakse kliendile finantsseisu ja äririski hinnangu koostamisel. Arvesse võetavad spetsiifilised finantssuhtarvud ja äririskid sõltuvad sellest, missugust reitingumudelit kasutatakse: äri-, kommertsinnisvara, elamuehitus ja kaubad. Krediidi- reitingu määrab krediidianalüütik

ning selle kinnitab kredii- dijuht, kuid lõplik riskivõtmine otsustatakse krediitkomitees ühehäälsel otsusel.

Iga kliendi kohta teostatakse peale laenu väljastamist järelmonitooringut tema finantsseisundi kohta vähemalt kord kvartalis. Vähemalt kord aastas vaadatakse üle kõik klien- dihinnangud. Jälgimise all olevate klientide finantstulemusi, likviidsust ja tagatiste väärtust jälgitakse tihedamini.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4.

(f) Jaelaenud VKE-dele

2016. aastal alustati mikrolaenu pakkumist. See laen on suunatud kasvufaasis mikroettevõtjatele ja maksimaalne laenusumma on kuni 25 000 eurot.

Lisaks mikrolaenudele kuuluvad ka muud ettevõtete krediitkohustused summas alla 500 tuhande euro (kuni mai 2019 alla 250 tuhande euro) jaepanganduse valdkonnas alla 500 tuhande euroseid krediitkohustusi analüüsitakse kuluefektiivsema skooringsprotsessiga. Skoorings teostatakse taotluse hetkel ning on üks kriteeriumitest laenu väljastamiseks.

Laenu makseviivituse tõenäosuse (PD) leidmiseks kasutatakse ettevõtte finantsandmeid ja informatsiooni maksekäitumise kohta. Finantsandmete alusel võetakse arvesse ettevõtte varade ja kohustuste struktuuri, kasumlikkust ja rahavoo suhtarve. Juriidiliste isikute jaelaenud on aruandes toodud real jaelaenud.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4.

(g) Tagatiseta tarbimislaenu ja järelmaks

Grupp pakub tarbimislaene ja järelmaksu oma Eesti tütarettevõtja LHV Finance kaudu. Maksimaalne laenusumma on kuni 20 tuhat eurot ja järelmaksusumma eraisikutele 10 tuhat eurot ja järelmaksusumma ettevõtetele 20 tuhat eurot. Järelmaksu pakutakse kaubanduspartnerite kaudu. Kliendi krediitkäitumise hindamiseks kasutatakse skooringsuid, mis antakse kliendile taotluse sisseandmisel ja selle olemasolu on üheks kriteeriumiks krediidi väljastamisel.

Vastavalt Grupi poolt sõlmitud lepingutele müüakse suurem osa ületähtaegsetest tarbimislaenudest ja järelmaksudest, peamiselt kui laenud on ületanud tähtaja vähemalt 79 päeva.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4.

(h) Krediitkaardid

LHV Pank väljastab krediitkaarte ning koostöös Tallinna Kaubamajaga Partner krediitkaarte. Samaselt tarbimislaenudele ja järelmaksule müüakse enamuse üle tähtaja laene, kui need on

79 päeva üle tähtaja.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4.

(i) Öppelaenud

2018. aastal hakkas Grupp pakkuma öppelaene. Öppelaen on suunatud tudengiele, aitamaks katta õpingute jooksul tekkivaid kulusi. Maksimaalne riigi poolt tagatud öppelaenu summa ühe akadeemilise aasta kohta on 2 000 eurot.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4

(j) Hüpoteeklaenud

2013. aastal alustas Grupp ainult Tallinna ja Tartu piirkonna klientidele piiratud mahus hüpoteeklaenude (eralaenud) väljastamist. 2016. aasta sügisel alustas Grupp hüpoteeklaenu (kodulaenu) väljastamist suurele hulgale jaeklientidele, ilma

Riskikontsentratsioon

Riskide maandamiseks on Panga krediitpoliitikas kehtestatud mitmed regulaarselt monitooritavad ja raporteeritavad tolerantsuse piirmäärad. Sellised piirmäärad on kehtestatud kogu krediitportfellile ja eraldiseisvalt kõige suuremale – ärialaenude portfellile. Kõige olulisemad mõõdikud ja piirangud, mida mõeldakse iga kvartali viimase päeva seisuga, on järgmised:

- a) Väikelaenude osakaal Panga laenuportfellist
- b) Mitteresidentidest klientide finantseerimise osakaal Panga laenuportfellist
- c) Varipanganduse osakaal netoomavahenditest
- d) Kümne suurima laenukliendi osakaal netoomavahenditest
- e) Kõrgema riskiga klientide osakaal ärialaenude portfellist
- f) Toitlustus- ja ehitussektori osakaal ärialaenude portfellist

31.12.2019 (tuhandetes eurodes)	Eesti	Läti	Leedu	Soome	Saksa- maa	Muu EL	USA	UK	Muud	Kokku
Nõuded pankadele ja investimisühingutele (lisa 8)	1 228 469	0	0	0	0	10 972	4 929	23 041	3 042	1 270 453
Finantsvarad õiglasest väärtuses (lisa 9, 10)	453	760	19 951	0	9 840	1 907	4	0	16	32 931
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	1 656 373	445	287	5 574	840	19 951	379	0	3 185	1 687 034
Nõuded klientidele (lisa 12)	2 745	0	0	0	0	0	0	0	0	2 745
Muud finantsvarad (lisa 13)	110	0	0	0	0	0	2 136	0	0	2 246
Finantsvarad kokku	2 888 150	1 205	20 238	5 574	10 680	32 830	7 448	23 041	6 243	2 995 409
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	1 882 514	12 725	1 503	19 564	372 390	394 310	1 241	0	54 354	2 738 601
Allutatud kohustused (lisa 18)	70 500	0	0	0	0	0	0	0	0	70 500
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 16)	20 563	0	4	27	0	13	3	3	0	20 613
Finantskohustused õiglasest väärtuses (lisa 10)	8	0	0	0	0	0	0	0	0	8
Finantskohustused kokku	1 973 585	12 725	1 507	19 591	372 390	394 323	1 244	3	54 354	2 829 722

eestisestest regionaalsete piiranguteta. 2019. aasta novembris omandas LHV Danske Panga Eesti filiaali eraisikute hüpoteeklaenude portfelli. Maksimaalne laenusumma on kooskõlas Eesti Panga poolt kehtestatud regulatsioonidega.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4.

(k) Liising

Pank pakub liisingutoodeid nii era- kui ka juriidilistele isikutele. Klientide krediitdivõime hindamiseks kasutatakse reitingumudelit laenujäägi puhul üle 500 tuhande euro ja skooriumudeleid, kui laenujääk on alla 500 tuhande euro. Liisingu puhul kasutatakse sama reitingumudelit, mida juriidiliste isikute portfellis klientide krediitdivõime hindamiseks.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4.

g) Rahastamise osakaal väljaspoole Eestit (sh Euroopa Liit ja Ühendkuningriigid).

Finantsvarade ja -kohustuste jaotumine riikide lõikes kajastub järgnevates tabelites. Seisuga 31.12.2019 oli suure riskikontsentratsiooniga, st individuaalselt või seotud grupi riskiga üle 10% Grupi neto-omavahenditest (NOV), väljastatud laenu 14 kliendile (2018: kokku 14), mis moodustasid kokku 199% NOV-st (2018: 199%).

LHV Pank ei ole investeerinud suure riskikontsentratsiooniga võlakirjadesse (2018: 2 võlakirja, 25% NOV). Klientide hoiustest on suure riskikontsentratsiooniga 4 kliendi hoiused (2018: 5), mis moodustavad 1213% NOV-st (2018: 132%). Kokku on 4 klienti, kes omavad rohkem kui 1% kogu hoiustest (2018: 6). Nende kogu hoiuste summa oli 487 miljonit eurot (2018: 189). Top 20 hoiustajate osakaal oli 31.12.2019 seisuga 25,3% võrrelduna üle 20% 2018. aasta lõpu seisuga.

31.12.2018 (tuhandetes eurodes)	Eesti	Läti	Leedu	Soome	Saksa- maa	Muu EL	USA	UK	Muud	Kokku
Nõuded pankadele ja investeeringuühingutele (lisa 8)	649 509	0	0	0	0	13 599	16 541	0	2 197	681 846
Finantsvarad õiglasest väärtuses (lisa 9, 10)	449	772	17 242	0	1	20 704	43	0	0	39 211
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	886 881	52	10 561	1 524	6	18 433	175	0	1 129	918 761
Nõuded klientidele (lisa 12)	2 494	1	5	0	0	0	0	0	9	2 509
Muud finantsvarad (lisa 13)	111	0	0	0	0	0	2 825	0	0	2 936
Finantsvarad kokku	1 539 444	825	27 808	1 524	7	52 736	19 584	0	3 335	1 645 263
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	1 179 791	10 041	951	3 414	13 274	220 749	3 085	0	38 256	1 469 561
Allutatud kohustused (lisa 18)	30 000	0	0	0	0	0	0	0	0	30 000
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 16)	20 901	0	4	27	0	13	3	0	0	20 948
Finantskohustused õiglasest väärtuses (lisa 10)	11	0	0	0	0	0	0	0	0	11
Finantskohustused kokku	1 230 703	10 041	955	3 441	13 274	220 762	3 088	0	38 256	1 520 520

Laenude jaotus majandusharude lõikes (brutos):

(tuhandetes eurodes)	31.12.2019	%	31.12.2018	%
Eraisikud	738 152	43.6%	214 702	23.1%
Kinnisvaraalaane tegevus	353 405	20.9%	246 930	26.6%
Finantstegevus	71 690	4.2%	95 697	10.3%
Tööstus	114 104	6.7%	98 073	10.6%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	47 368	2.8%	18 779	2.0%
Hulgi- ja jaekaubandus	80 767	4.8%	24 378	2.6%
Muud teenindavad tegevused	7 290	0.4%	25 669	2.8%
Kunst ja meelelahutus	42 638	2.5%	34 582	3.7%
Veondus ja laondus	15 337	0.9%	11 076	1.2%
Põllumajandus	59 657	3.5%	20 231	2.2%
Haldus- ja abitegevused	67 064	4.0%	39 808	4.3%
Ehitus	38 951	2.3%	35 808	3.9%
Haridus	1 976	0.1%	2 391	0.3%
Info ja side	7 017	0.4%	4 115	0.4%
Muud tegevusalad	47 722	2.8%	56 798	6.1%
Kokku (lisa 11)	1 693 138	100%	929 037	100%

Laenud ja nõuded (sh laenukohustused ja garantiid)

Krediidiriski hindamine riskijuhtimise eesmärgil on keerukas ning vajab mudelite kasutamist, kuna avatus varieerub tulenevalt muutustest majandussituatsioonis, eeldatavatest rahavoogudest ning aja möödumisest. Krediidiriski hindamine portfelliina käsitletud varade osas sisaldab veelgi hinnanguid, nagu maksejõuetuse tõenäosus, kaasnev kahjumäär ja maksejõuetuste korrelatsioon vastaspoolte vahel. Grupp mõõdab krediidiriski kasutades maksejõuetuse tõenäosust (PD), maksejõuetuse hetkel oleva laenu suuruse (EAD) ja kahjumäära

maksejõuetuse korral (LGD). Sarnast lähenemist kasutatakse oodatava krediidikahjumi (ECL) leidmiseks vastavalt IFRS-le 9. Lisainformatsiooni jaoks vt lisa 3.3.2.

Krediidiriski skaala

Grupp kasutab sisemise krediidiriski hindamise skaalat, mis kajastab vastaspoole maksejõuetuse tõenäosust (PD). Grupi sisemised reitingumudelid on kohandatud vastavalt vastaspoole kategooriale. Laenuvõtja ja laenuspetsiifiline informatsioon, mis kogutakse laenu taotlemise ajal (kasutatav tulu, jaelaenude puhul

tagatiste väärtus ning hulгимүүgi puhul käive ja sektor), sisestatakse reitingu mudelisse. Seda täiendatakse ka väliste andmetega nagu krediidiinfo skooriing iga laenuvõtja kohta. Lisaks sellele võimaldavad mudelid lisada sinna ka krediidiriski juhi eksperthinnanguid. See võimaldab arvestada informatsiooniga, mida ülejäänud andmed ei sisalda. Krediidiriski klassid on kalibreeritud selliselt, et makseviivituse risk suureneb eksponentsiaalselt iga järgneva kõrgema klassi puhul. Näiteks PD erinevus 4 ja 5 klassi vahel on väiksem kui erinevus klasside 7 ja 8 vahel.

Järgnevalt on Grupi iga portfelliitüübi kohta välja toodud täiendavad kaalutlused.

Jaেলাenu

Pärast esmast arvelevõtmist monitooritakse laenuvõtja maksekäitumist perioodiliselt, et konstrueerida käitumuslik skoor. Igasugune informatsioon laenuvõtja kohta, mis võib mõjutada laenuvõtja maksekäitumist (nt töötus ja varasemad seadusrikkumised) inkorporeeritakse samuti antavasse skoori, mis lisatakse PD arvestusse.

Ettevõtteleenu

Ettevõtete reitingud määratakse laenusaaaja tasandil. Krediidianalüütik lisab ajakohastatud ja uue informatsiooni ning krediidi hinnangud laenusüsteemi järjepidevalt. Lisaks sellele uuendab analüütik informatsiooni kliendi maksevõime kohta igal aastal näiteks avalike finantsaruannete põhjal. Selle põhjal määratakse uuendatud sisemine krediidireiting ja PD.

Treasury

Treasury võlakirjaportfelli olevate võlakirjade puhul kasutatakse väliste reitinguagentuuride reitinguid, mida avalikustatakse,

monitooritakse ja uuendatakse pidevalt. Iga reitingu PD seotakse reitinguskaalaga.

Likviidsusrisk

Kuna LHV hoiab oma likviidseid varasid peamiselt Euroopa Keskpangas, siis likviidsusrisi konsentratsioonirisk mõjutab enim rahastamise riske. 98% ulatuses on LHV rahastatud deposiitidega, mistõttu on kõige olulisem näitaja likviidsuse konsentratsiooniriski mõõtmisel on deposiitide konsentratsioon (lisa 3.2.2. Riskikonsentratsioon).

Krediidirisk

Grupi ettevõtteleenu PD hindamise meetod koosneb 13 krediidireitingust, kus 1 on madalaima ja 13 kõrgeima krediidiriskiga (maksejõuetus). Reitingud 1 ja 2 omistatakse ainult reitinguagentuuride Fitch, Moody's ja Standard & Poor's keskmise reitingu põhjal, Grupi finantsanalüüs viiakse läbi lähtuvalt vajadusest.

Seega omistatakse reitingud 1 ja 2 ainult rahvusvahelistele ettevõtetele ja organisatsioonidele ning omavalitsustele ja riikidele, mille maksesuutlikkust on reitinguagentuurid oma investeerimisjärgu reitinguga kinnitanud. Reitinguagentuuride hinnangul põhinevad osaliselt ka reitinguklassid 3 kuni 13, ehkki selles kategoorias on peamiselt rahvusvahelise reitinguta Eesti ettevõtted.

Grupi sisemine reitinguskaala ettevõtteleenudele ja vastavad välised reitingud on toodud alljärgnevas tabelis:

LHV reiting	LHV kirjeldus	PD%	S&P	Moody's
1		0.03	AAA	Aaa
2		0.05	AA+	Aa1
3		0.10	AA, AA-	Aa2, Aa3
4		0.20	A+, A, A-	A1, A2, A3
5	Investeerimisjärgu reiting	0.30	BBB+	Baa1
6		0.40	BBB	Baa2
7		0.50	BBB-	Baa3
8		1.00	BB+, BB	Ba1, Ba2
9		2.50	BB-	Ba3
10		5.00	B+	B1
11	Mitte-investeerimisjärgu reiting (spetsiaalne monitoorimine)	10.00	B, B-	B2, B3
12		30.00	CCC/C	Caa
13	Maksejõuetus	100.00	D	C

Reitinguid valideeritakse ja kalibreeritakse vähemalt korra aastas, et need vastaksid viimastele prognoosidele kliendi maksejõuetuste tegelike tõenäosuse kohta.

Kõikidel jaelaenudel on käitumuslik skoor, mis seotakse PD-ga. Jaelaenud on jagatud kolme gruppi: investeerimisjärg,

3.2.3 Oodatava krediidikahjumi mõõtmine

IFRS 9 kehtestab kolme-faasilise mudeli väärtuse languse määramiseks vastavalt krediitkvaliteedi muutusele peale esmast arvelevõtmist:

Finantsinstrument, mis ei ole esmasel kajastamisel krediidikahjumiga, klassifitseeritakse Faasi 1 ning jälgitakse pidevalt Grupi poolt.

Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine (SICR) alates esmasest arvelevõtmisest, klassifitseeritakse finantsinstrument Faasi 2, aga ei loeta veel allahinnatuks. Lisainformatsioon, kuidas Grupp hindab krediidiriski olulist suurenemist on toodud lisa 3.2.3.1.

Juhul kui finantsinstrument on krediidikahjumiga, liigitatakse see Faas 3. Lisainformatsiooni saamiseks, kuidas Grupp defineerib krediidikahjumi ja maksejõuetuse, vaata lisa 3.2.3.2.

spetsiaalne jälgimine ja maksejõuetu. Investeerimisjärg määratakse kui laen ei ole bilansipäeva seisuga võlas. Spetsiaalse jälgimise staatus määratakse kui laen on võlas üle 31 päeva ning maksejõuetus määratakse vastavalt maksejõuetuse definitsioonile.

Faas 1 olevate finantsinstrumentide ECL-i mõõdetakse summas, mis on võrdne 12-kuulise osaga kogu oodatava eluea krediidikahjumist. Faasi 2 ja 3 kuuluvate instrumentide puhul arvutatakse ECL kogu nende eluea jooksul oodatava krediidikahjumi põhjal. Lisainformatsiooni saamiseks sisendite, eelduste ja hinnangutehnika kohta ECL-i arvutamisel vaata lisa 3.2.3.3.

Peamine idee ECL-i mõõtmisel IFRS 9 järgi on see, et see peab sisaldama tulevikku suunatud informatsiooni. Lisa 3.2.3.4 sisaldab informatsiooni selle kohta, kuidas Grupp on selle lisanud ECL-i mudelisse.

Krediidikahjumiga soetatud finantsvarade puhul arvutatakse ECL kogu eluea jooksul oodatava krediidikahjumi põhjal ja kuuluvad Faasi 3.

Alljärgnev joonis võtab kokku allahindlusvajaduse vastavalt IFRS-le 9 (v.a krediidikahjumiga soetataud või väljastatud finantsvarad):

Krediitkvaliteedi muutus peale esmast kajastamist		
1. faas	2. faas	3. faas
(Esmase kajastamine)	(Krediidiriski oluline suurenemine peale esmast kajastamist)	(Allahinnatud vara)
12 kuu oodatavad krediidikahjumid	Eluaegsed oodatavad laenukahjumid	Eluaegsed oodatavad laenukahjumid

Järgnevalt käsitletakse Grupi poolt standardi nõuete täitmisel vastu võetud peamised hinnangud ja eeldused.

3.2.3.1 Oluline krediidiriski suurenemine

Grupi hinnangul on finantsinstrumendi krediidirisk oluliselt suurenenud, kui on täidetud üks või mitu järgnevalt välja toodud kvantitatiivset, kvalitatiivset või backstop kriteeriumitest:

Kvantitatiivne kriteerium

Kvantitatiivset kriteeriumit rakendatakse kõigile krediitilepingutele, mis on sõlmitud alates 2018. aastast ja jaelaenude ettevõtete ajaloolisele portfelli, mille puhul kasutatakse reitingupõhist eluea maksejõuetuse tõenäosust.

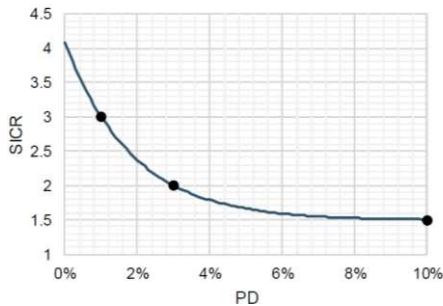
Järelejäänud Eluea PD aruandekuupäeval on suurenenud võrreldes esmasel kajastamisel oodatud aruandekuupäeva Eluea

PD jääkväärtusega, kui see ületab alljärgnevas tabelis toodud piirmäärasid:

Uus portfelli – alates 1. jaanuarist 2018 sõlmitud lepingud

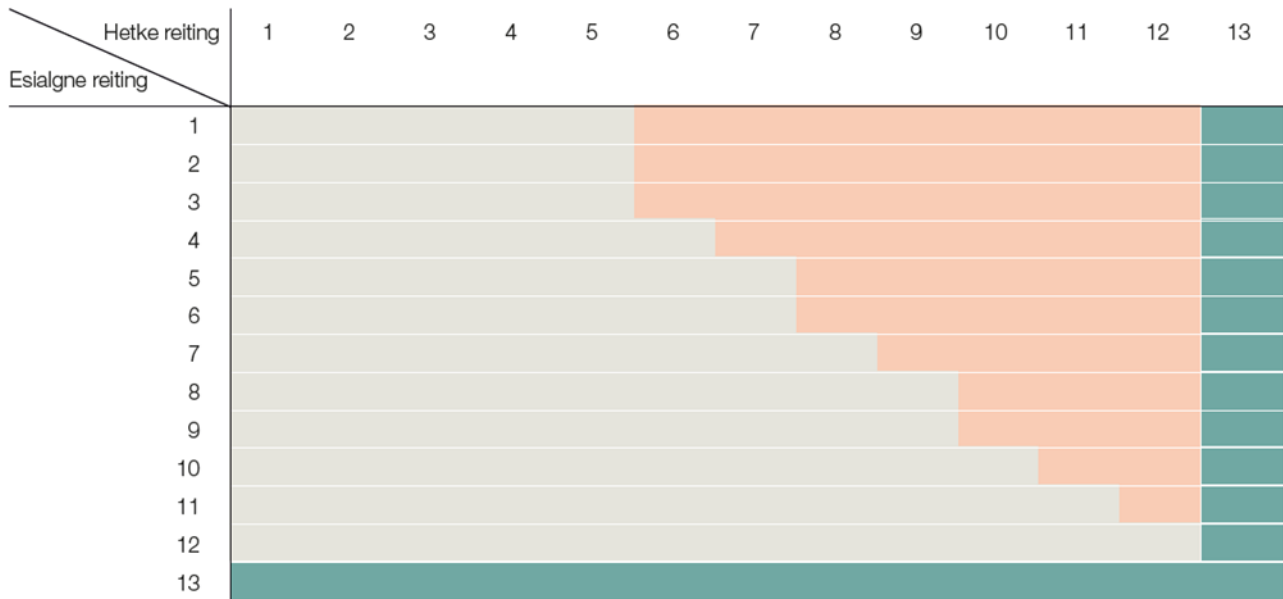
Eluea PD esmasel arvelevõtmisel	Eluea PD suurenemine aruandekuupäeva seisuga, mida hinnatakse oluliseks
X%	≥100 bps
Ja	Kehtiv eluea PD/Esialgne eluea PD > $1.4885 + \exp(0,9549 - 54,173 * \text{Esialgne eluea PD})$

Valemi illustreerimiseks on toodud SICR graafikukõver allpool. Lisaks kõverale peab PD suurenemine olema vähemalt 100 bps.

SICR kõver: Esialgse PD ja olulisuse piirmäära suhe (PD kasv kordades) olulise maksejõuetuse riski suurenemise identifitseerimiseks.

Illustreerimaks eelnevalt välja toodud piirmäära rakendamist, võtame näiteks 13. veebruaril 2018 sõlmitud 3-aastase ettevõtte jaelaenu lepingu, millel oli esmasel arvelevõtmisel eluea PD

Piimäärad põhinevad hinnangutele, kuidas muutub instrumendi eluea PD enne makseraskustesse sattumist. Eluea PD loomuliku liikumise leidmiseks on hinnatud eluea PD-d ka selliste instrumentide puhul, mis edasisel kajastamisel ei satu makseraskustesse ning mis seetõttu ei indikeeri krediidiriski olulist suurenemist. Ettevõttelaenu portfelli on lühikese tähtajaga, täpsemalt 2,7 aastat.

Kvalitatiivne kriteerium

Kvalitatiivset kriteeriumit rakendatakse SICR arvutamisel ajaloolisele jaelaenu portfelli puhul, mille lepingud on sõlmitud enne 2018. aastat. Uue portfelli puhul on kvalitatiivset kriteeriumit rakendatud PD arvutustes ja sisaldudes seeläbi SICR arvutustes eluea PD kaudu.

Ajaloolise portfelli lühikeste tähtaegade tõttu (1,75 aastat) ei peetud mõistlikuks prognoosida esialgset eluea PD-d lepingutele, mis on sõlmitud enne 1. detsembrit 2017, mistõttu kasutatakse ajaloolise portfelli esialgse PD asemel taotluse PD-d või reitingu PD-d.

3,36% ja oodatav eluea PD kümme kuud hiljem aruandekuupäeval 2,76%. Kui aruandekuupäeval on tegelik eluea PD 8,86%, siis ületab see oodatava PD, mis oli 2,76% üle piirmäära. Seetõttu on toimunud krediidiriski oluline suurenemine.

Ajalooline portfell – ettevõttelaenu lepingud, mis on sõlmitud enne 01. jaanuar 2018

Jaelaenu ajalooline portfell – eralaenulepingud, mis on sõlmitud enne 1. jaanuari 2018

Krediidiriski oluline suurenemine on toimunud juhul, kui laenusaja vastab ühele või mitmele alljärgnevalt toodud tingimusele:

- Aruandekuupäeval on leping üle tähtaja rohkem kui 30 päeva ja summas üle 10 euro.
- Leping on viimase 12 kuu jooksul olnud korduvalt üle tähtaja rohkem kui 30 päeva ja summas üle 10 euro.
- Kliendil on olnud rohkem kui üks maksejõuetus või maksuvõlg viimase 12 kuu jooksul,
- Kodulaenu või eralaenu puhul võetakse arvesse, kui lepingu LTV >100%.

Jaelaenu ajalooline portfell – ettevõttelaenu, mis on sõlmitud enne 1. jaanuari 2018

Krediidiriski oluline suurenemine on toimunud juhul, kui laenusaja vastab ühele või mitmele alljärgnevalt toodud tingimusele:

- Aruandekuupäeval on leping üle tähtaja rohkem kui 30 päeva ja summas üle 10 euro.
- Leping on viimase 12 kuu jooksul olnud korduvalt üle tähtaja rohkem kui 30 päeva ja summas üle 10 euro.
- Kliendil on olnud rohkem kui üks maksejõuetus või on vähemalt neljal korral viimase 12 kuu jooksul esinenud maksuvõlg summas üle 640 euro.

SICR hinnang sisaldab muuhulgas tulevikku vaatavat informatsiooni (vt lisainformatsiooni lisas 3.2.3.4) ja arvestus toimub kvartalipõhiselt. SICR-i leidmiseks kasutatavaid kriteeriume monitoorib ja nende asjakohasust vaatab perioodiliselt üle krediidiriski meeskonna sõltumatu liige.

Backstop

Backstop ehk kõige viimast hetke rakendatakse juhul, kui laenusaaaja lepingujärgsed maksed on üle tähtaja rohkem kui 30 päeva, misjärel on finantsinstrumendi puhul tegemist krediidiriski olulise suurenemisega.

Grupp on seisuga 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2018 kasutanud madala krediidiriski erandit rahale ja nostrokontodele, mis täidavad likviidsusportfelli kriteeriumit.

Järgnevad tabelid näitavad mõju ECL-i allahindlusele seisuga 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2018, kui muuta SICR arvutustes PD piirmäärasid. ECL suurenemine (positiivsed summad) kajastab suurenenud allahindlusvajadust, mis oleks vaja vastavalt sellele kajastada.

Laenutoode 2019 (tuhandetes eurodes)	+10% SICR muutus	-10% SICR muutus
Finantsvõimenduslaenud	NA	NA
Ettevõtteleaenud	NA	NA
Jaেলাenud VKE-le	-1	0
Tarbimislaenud	-4	5
Järelmaks	0	0
Krediitkaardid	0	0
Eluasemelaenud	-8	7
Eralaenud	-2	1
Liising	-5	1

Laenutoode 2018 (tuhandetes eurodes)	+10% SICR muutus	-10% SICR muutus
Finantsvõimenduslaenud	NA	NA
Ettevõtteleaenud	NA	NA
Jaেলাenud VKE-le	0	0
Tarbimislaenud	-3	3
Järelmaks	0	0
Krediitkaardid	0	1
Eluasemelaenud	0	0
Eralaenud	0	0
Liising	0	0

Laenutoode 2019 (tuhandetes eurodes)	SICR 0.5% piirmääraga	SICR 1.5% piirmääraga
Finantsvõimenduslaenud	NA	NA
Ettevõtteleaenud	NA	NA
Jaেলাenud VKE-le	0	0
Tarbimislaenud	0	0
Järelmaks	0	0
Krediitkaardid	0	0
Eluasemelaenud	0	0
Eralaenud	0	0
Liising	0	0

Laenutoode 2018 (tuhandetes eurodes)	SICR 0.5% piirmääraga	SICR 1.5% piirmääraga
Finantsvõimenduslaenud	NA	NA
Ettevõtteleaenud	NA	NA
Jaেলাenud VKE-le	0	0
Tarbimislaenud	0	0
Järelmaks	0	0
Krediitkaardid	0	0
Eluasemelaenud	0	0
Eralaenud	0	0
Liising	0	0

Nagu tõestavad ülaltoodud tabelid, omab SICR-i muutmine +/- 10% või 100-bps läve muutmine 50-ks või 150-ks Grupi üldisele ECL-ile piiratud mõju.

3.2.3.2 Maksejõuetuse definitsioon ja krediidikahjumiga varad

Grupp defineerib finantsvara maksejõuetuna, olles täielikult kooskõlas krediidikahjumi mõistega, juhul kui see vastab ühele või mitmele allpool kirjeldatud kriteeriumile:

Kvantitatiivne kriteerium

Laenusaaaja on lepinguliste maksetega rohkem kui 90 päeva ja 10 eurot üle tähtaja. Lävi 10 eurot on pandud paika võlahalduse protseduuridega, sellest summast algab võla sissenõudmine ning tegemist on olulisuse lävega maksejõuetuks tunnistamisel.

Kvalitatiivne kriteerium

Laenusaaaja täidab ebatõenäolise maksja kriteeriume, mis viitab, et laenusaaaja on tõsisest finantsraskustest. Järgnevalt on välja toodud indikaatorid, mis viitavad sellele, et klient ei tasu võlgnevust täies ulatuses.

- Lepingule on määratud mitteteenindav staatus
- Krediidikvaliteedi langemise tõttu on tehtud spetsiifilised krediidikorrigeerimised
- Krediidikohustuse müük majandusliku kahjumiga üle 5%
- Lepingule on rakendatud vältimatud restruktureerimise tegevused, mille tulemusena on finantskohustused vähenenud rohkem kui 1%
- Laenusaaaja pankrott on muutunud tõenäoliseks või on alustatud pankrotimenetlust
- Kliendi rahavoo seis ei võimalda teenindada osamakseid
- Grupp on sisse nõudnud tagatise, sealhulgas realiseerinud garantii

Ülaltoodud kriteeriumeid on rakendatud kõikidele Grupi finantsinstrumentidele ja vastavad maksejõuetuse definitsiooniga sisemise krediidiriski juhtimisel. Maksejõuetuse definitsiooni on läbivalt kasutatud Grupi oodatava krediidikahjumi mudeldamisel leidmaks maksejõuetuse tõenäosus (PD), laenu suurus maksejõuetuse hetkel (EAD) ja kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD).

Maksejõuetuse staatuses hulgiklientide puhul kasutatakse kliendipõhist lähenemist, jaeportfelli puhul lepingupõhist lähenemist.

Kui instrument ei vasta katseaaja jooksul ühelegi maksejõuetuse kriteeriumile, siis ei ole instrument enam maksejõuetuse staatuses. Katseaaja periood sõltub maksejõuetuse põhjustest. Lühimat katseaega 3 kuud rakendatakse kvantitatiivset kriteeriumit täitnud lepingutele alates sellest hetkest, kui seda kriteeriumi enam ei täideta.

Laenud, mis on seotud vältimatute restruktureerimise tegevustega, loetakse täiendavat tähelepanu vajavateks maksejõuetuse staatusest ümberklassifitseerimiseks, kuna võlas päevade arvestus toimub modifitseeritud maksegraafiku alusel ning laen ei saa olla restruktureeritud selleks hetkeks kui see on täielikult tagasi makstud. Seetõttu on selliste laenude katseaeg vähemalt üks aasta alates viimasest toimunud järgmistest sündmustest:

- Restruktureerimise meetmete pikendamishetkest;
- Maksejõuetusena kajastamise hetkest
- Maksepuhkuse lõppemise periood restruktureerimise kokkuleppes.

3.2.3.3 ECL mõõtmine – sisendite, eelduste ja hindamis-meetodite selgitused

ECL mudeli eesmärgiks on arvutada 12 kuu ja eluea oodatav krediidikahjum järgmistel tingimustel:

- on sõltumatu ehk ei sisalda endas konservatiivsust ega optimismi ;
- väärtus on kaalutud tõenäosusega vastavalt kolmele allahindamise stsenaariumile (baas-, optimistlik ja pessimistlik stsenaarium)
- kajastab raha ajaväärtust
- kasutab mõistlikku ja toetavat informatsiooni minevikusündmustest, praegustest tingimustest ning prognoosidest majandustingimuste kohta.

Grupi ECL mudel järgib laiemalt aktsepteeritud marginaalkahjumite summa lähenemist, kus ECL arvutatakse marginaalkahjumite summana, mis ilmnevad igas ajaperioodis (kuus) aruandekuupäevast alates. Marginaalkahjumid tulenevad individuaalsetest riskiparameetritest (PD, LGD, EAD), mis prognoosivad laenujääke ja kahjumeid maksejõuetuse puhul ning iga perioodi maksejõuetuse tõenäosust ((maksejõuetuse tõenäosus ajaperioodide t ja t+1 vahel).

ECL arvutused põhinevad järgmisel neljal komponendil:

Maksejõuetuse tõenäosus (PD) on hinnang, kui suure tõenäosusega kindlaksmääratud aja jooksul instrument muutub maksejõuetuks.

Laenu suurus maksejõuetuse hetkel (EAD) on hinnang tuleviku maksejõuetuse tekkimise hetkel kehtivale eeldatavale laenusummale, mis võtab arvesse aruandekuupäevale järgnevad oodatavad muutused, sh põhiosa ja intressi tagasimaksed ning valmisolekulaenude kasutamist.

Kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) on hinnang maksejõuetusest tingitud kahjule. See põhineb saadaolevate lepinguliste rahavoogude ja LHV oodatavate rahavoogude

vahele (sh tagatistest saadud rahavoogudele). LGD kajastatakse protsendina EAD-st.

Diskontomäära kasutatakse oodatava kahjumi diskonteerimiseks nüüdisväärtusele aruandekuupäeva seisuga.

Matemaatiliselt, ECL summa prognoositavate ajaperioodile T (12 kuud või eluea, sõltuvalt kas 12 kuu või eluea hinnang on vajalik) väljendatakse alljärgnevalt:

$$ECL_T = \sum_{t=1}^T PD_t * LGD_t * EAD_t * d_t$$

Kus:

$t = 0, \dots, T$ – ühe kuuline periood prognoositava ajaperioodi T ulatuses; 12 kuu ECL

	31.01.2019	28.02.2019	31.03.2019	30.04.2019	31.05.2019	30.06.2019	31.07.2019	31.08.2019	30.09.2019
(1) Avatud positsioon (EAD)	4000	3500	3000	2500	2000	1500	1000	500	0
(2) Marginaalne PD	0.40%	0.38%	0.36%	0.34%	0.32%	0.30%	0.28%	0.26%	0.24%
(3) Tagatise väärtus	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
(4) Võimalik kahjum [Max (0;1-3)]	2000	1500	1000	500	0	0	0	0	0
(5) Oodatav marginaalne kahjum [2*4]	8	5.7	3.6	1.7	0	0	0	0	0
(6) Oodatav marginaalne kahjum, diskonteeritud	7.97	5.65	3.56	1.67	0	0	0	0	0
Eluea oodatav krediidi kahjum 31.12.2018 [Sum(6)]	18.85								

Märkus. Diskonteerimine on tehtud eeldusel, et aruandeperioodi lõpp on 31.12.2018 ja diskontomäär on 5%.

Maksejõuetutele laenudele arvutatakse ECL järgmiselt:

$$ECL_T = \sum_{t=1}^T LGD_t * Exposure_t * d_t$$

hinnangu puhul, $T = 12$ kuud; eluea ECL hinnangu puhul, $T =$ laenu oodatav eluiga;

PD_t – marginaal PD kuu t puhul;

LGD_t – oodatav LGD kuu t puhul;

EAD_t – laenusumma, sh oodatavat valmisolekulaenu kasutamised, kuu t puhul;

dt – diskontomäär kuu t puhul.

Diskonteerimistegur kujutab endast finantsinstrumendi efektiivset intressimäära (EIR) või selle ligikaudset väärtust.

Arvutuste loogika illustreerimiseks on allolevas tabelis näha lihtsustatud näidet. Tähele tuleb panna, et selle näite puhul tagatud laenude kohta tuleneb LGD otseselt tagatiste väärtusest ning lihtsustuse mõttes on tagatise õiglane väärtus ajas konstantne. Kuid ECL mudel võtab läbi erinevate stsenaariumite arvesse võimalikku tagatise õiglase väärtuse muutust ajas.

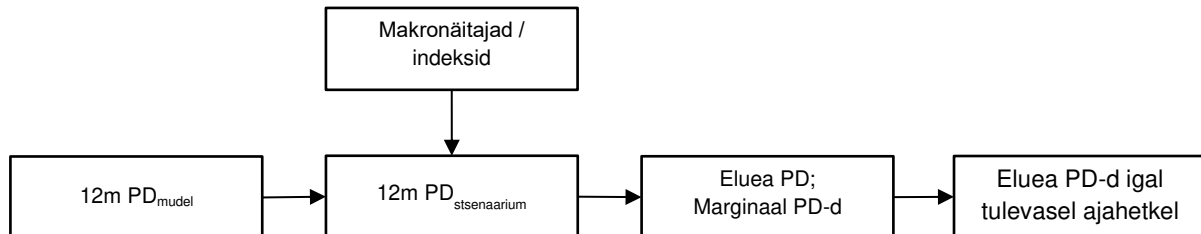
Iga riskidimensioon (PD, LGD, EAD) on kaetud sisemiselt arendatud reitingu- ja skoorimudelitega. Need mudelid on arendatud äri- ja krediidi juhtimise eesmärgil. Kokkuvõttes on ECL mudeli eesmärk muuta juba olemasolevate riskiparameetrite väärtused tulevikku suunatud PiT hinnanguteks ja kasutada neid oodatava krediidi kahjumi arvutamisel.

IFRS 9 parameetrid

Maksejõuetuse definitsioon	90 päeva üle tähtaja - Ebatõenäoliselt makstav ilma Panga poolt teiste ressursside kasutamist, nagu näiteks tagatiste realiseerimine
PD	12 kuu PD; eluea PD disagregeeritud täpsemateks marginaal PD tõenäosusteks alam-perioodidele - Tulevikku vaatav PiT hinnang, mis peegeldab praegust ja tulevast majandustingimusi ja erinevaid võimalikke tulemusi tulevikus - Ei ole rakendatud regulatiivseid piirmäärasid või ülemäära konservatiivsust
LGD	- Neutraalsed PiT prognoosid - Võtab arvesse praeguseid ja tulevase majandustingimusi ja erinevaid võimalikke tulemusi tulevikus - Sissenõutud maksed on diskonteeritud kasutades diskontomäärana efektiivset intressimäära - Ei ole rakendatud regulatiivseid piirmäärasid või ülemäära konservatiivsust
CCF/EAD	Peegeldab oodatavaid laenujäägi muutuseid laenu eluea jooksul (sh laenu graafiku järgsed maksed ja ettemaksed)
ECL	Rahavoo puudujäägi nüüdisväärtus (PV). Faas 1: 12 kuu PD. Faas 2: eluea PD. Faas 3: PD = 100%

Järgnevat peatükkides on välja toodud, kuidas on olemasolevaid mudeleid kasutatud ECL-i arvutamisel. Samuti on detailsemalt lahti seletatud iga riskidimensioon.

3.2.3.3.1 Reitingu- ja skooringumudelitest tuleneva PD lisamine ECL mudelisse

Kõigepealt, mudeli PD rekaliibreeritakse tulevikku vaatavaks 12 kuu PiT hinnanguks vastavalt defineeritud makrostsenaariumile (12m PD stsenaarium). Kalibreerimise aluseks on valitud makronäitajad, mis on teisendatud indeksiteks.

Järgmisena konverteeritakse 12 kuu PiT hinnang eluea PD-ks ja marginaal PD-ks. Selleks kasutatakse segmendipõhist standardset maksejõuetuse kõverat, mis annab oodatava maksejõuetuse ajastuse järelejäanud eluea jooksul.

Viimasena arvutatakse eluea PD-d laenu igale tulevasele ajahetkele kuni oodatava eluea lõpuni.

3.2.3.3.2 LGD lisamine põhimudelitest ECL mudelisse

LGD puhul erineb LGD põhimudeli kasutamine sellest, kas tegemist on tagatud või tagamata laenupositsiooniga.

Kuna IFRS 9 parameeter peab arvesse võtma oodatava laenusumma vähenemist aja jooksul, siis tagatud laenude tagatud osa puhul arvutatakse LGD otse vastava tagatise hinnangulise kiirrealiseerimisväärtuse põhjal.

LGD aluseks olnud LGD mudelist lisatakse ECL arvutusse tagamata laenupositsioonide ja tagatud laenupositsioonide tagamata osa.

Järgmisena lisatakse makromajanduslikud stsenaariumid nii tagatud kui tagamata LGD näitajatesse nagu on ette nähtud vastavas allahindlus-stsenaariumis.

3.2.3.3.3 CCF hinnangute lisamine põhimudelitest ECL mudelisse

Sisemine CCF hinnang lisatakse otse ECL mudelisse ja kasutatakse EAD arvutamisel. Edasisi korrigeerimisi ei ole vaja teha, sest sisemine hinnang ei sisalda liigset konservatilisust ega läbi-tsükli (through the cycle, TtC) või languse korrigeerimisi.

IFRS 9 oodatava krediitkahjumi arvutamiseks on vajalikud tulevikku vaatav 12 kuu ja eluea PiT näitajad ning marginaal PD, mitte ajalooline või pikaajaline keskmine 12 kuu PD (mudeli PD).

Mudeli PD (PDmudel) teisendamine toimub allolevalt:

3.2.3.4 Tulevikku vaatava informatsiooni lisamine ECL mudelisse

Tulevikku vaatava informatsiooni lisamiseks ECL mõõtmiseks, mis võtaks arvesse ka erinevaid võimalikke tulevikutingimusi, arvutatakse tõenäosusega kaalutud ECL summa vastavalt kolmele allahindlus-stsenaariumile (baas, positiivne ja negatiivne). Muuhulgas võimaldab selline lähenemine näha mittelineaarseid suhteid alternatiivsete stsenaariumite ja ECL-i vahel.

Matemaatiliselt:

$$ECL = p_{baas} * ECL_{baas} + p_{pos} * ECL_{pos} + p_{neg} * ECL_{neg}$$

Kus:

p_{baas} , p_{pos} , p_{neg} – vastavalt baas-, positiivse ja negatiivse stsenaariumi tõenäosused;

ECL_{baas} , ECL_{pos} , ECL_{neg} – oodatav krediitkahjumi summa, mis on arvutatud iga stsenaariumi kohta.

ECL tuletatakse iga stsenaariumi korral üldisest valemist kasutades stsenaariumipõhist riskiparameetri väärtust.

Tõenäosusega kaalutud eluea PD hinnang krediidiriski olulise suurenemise arvutamiseks arvutatakse samamoodi:

$$PD = p_{baas} * PD_{baas} + p_{pos} * PD_{pos} + p_{neg} * PD_{neg}$$

Kus:

PD_{baas} , PD_{pos} , PD_{neg} – eluea PD hinnang vastavalt igale stsenaariumile.

3.2.3.4.1 Valitud näitajad eraisikute laenuportfellis

Eralaenude portfelli jaoks valitud makronäitajad ja nende olulisuse osakaal on toodud järgnevas tabelis:

	Hüpoteeklaen	Tarbijislaenu, fikseeritud määraga	Tarbijislaenu, muutuva määraga (kaasaarvatud liising)
Palga kasv, %	17%	22%	18%
Töötuse määr, %	33%	44%	36%
Eluaseme hinnaindeksi kasv, %	8%	0%	0%
Inflatsiooni määr, %	8%	11%	9%
6 kuu Euribor	17%	0%	18%
Panga laenumarginalid	17%	22%	18%
KOKKU	100%	100%	100%

Märkus. Iga indikaatori suhteline olulisus on arvutatud vastavalt indikaatori kaalule

3.2.3.4.2 Valitud näitajad ettevõtteleenude portfellis

Ettevõtete puhul võetakse arvesse erinevaid makromajanduslikke ja sektorispetsiifilisi näitajaid. Analüüs viidi läbi kahe sektori lõikes:

- 1) üldine majandustegevuse klassifikaator vastavalt tegevuskoodile / tähestikuline NACE Rev.2 klassifikatsioon; ja
- 2) alam-sektorid, mis põhinevad NACE Rev.2 klassifikaatori madalamatel numbrilistel koodidel.

Analüüsi põhjal tehti järgmised järeldused :

Kõiki sektoreid mõjutab samasugune krediidsükkel ning suuri sektoriüleseid majanduslikke raskusi kogetakse samaaegselt hoolimata sellest, et on teatud eripärad tööstusharu alam-sektorite vahel (nt tootmises)

On ainult teatud hulk muutujaid, mis „töötavad“ – muutujad, millede põhjal saab teha järeldusi, „töötavad“ enamustes tööstusharudes sarnaselt:

- SKT (GDP) kasv, mis selgitab majanduse üldist olukorda,
- Käibe muutus,
- Töötajate arvu muutus.

Muuhulgas testiti ka kasumite/kahjumite muutust tööstusharus, mis aga oli maksejõuetuse riski kohta järelduste tegemiseks liiga volatiilne.

On mõned makronäitajad, mis on teatud tööstusharus, alamsektoris ja/või alamsektorite grupis olulised, isegi kui korrelatsioone on keeruline näidata väheste vaatluste ja/või vaatluse suhteliselt lühikese ajaperioodi tõttu. Näiteks:

Eksporditingimused ekspordile orienteerunud sektorites nagu metalli- ja keemiatooted ning elektroonikaseadmed:

Rahvastiku kasv ja sissetulekute kasv elamukinnisvara sektoris:

Kodumajapidamiste tarbimise kasv sisetarbimisele orienteeritud tööstusharudes nagu jaekaubandus.

Kokkuvõttes valiti ettevõtete jaoks näitajaks brutolisandväärtus tööstusharude kaupa, mis andis järgmised tulemused:

- Jälgitav korrelatsioon maksejõuetuse määraades;
- SKT, mis on kõige lähedasem indikaator brutolisandväärtusele, on eelistatud lähenemine sektori jaoks;
- Kergem on prognoosida makromajandust kui alternatiivseid indikaatoreid.

Majandusnäitajate eeldused

Makromajanduslikud stsenaariumid (prognoosid) ja selle näitajad (sh ettevõtteleenude portfelli PD ja LGD hinnangud) töötatakse läbi vähemalt kord aastas krediidi juhtimise osakonnas, kus konsulteeritakse ka ekspertidega riskikontrolli, äri- ja finantsosakonnast ning väliste ekspertidega.

Markomajanduslikku arengut monitooritakse kvartaalselt, kui vastavad andmed avalikustatakse. Prognoose uuendatakse jooksvalt, et tagada õigeaegselt uue tulevikku vaatava informatsiooni lisamine ECL hinnangusse.

Välja töötatud allahindlus-stsenaariumid ja olulised uuendused stsenaariumitele kinnitatakse riski ja kapitali komitees.

Kõige olulisemad eeldused aruandlusperioodi lõpu ECL-i hinnangu arvutamiseks 31. detsember 2019 seisuga on välja toodud allolevas tabelis. Kõikide portfelli kohta kasutati stsenaariume „baas“, „positiivne“ ja „negatiivne“.

Seisuga 31.12.2019	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
Üldised makromajanduslikud näitajad	2020E	2021E	2020E	2021E	2020E	2021E
SKP reaalkasv, %	2,2%	2,6%	0,2%	0,6%	2,7%	3,1%
Majapidamiste tarbimine, %	3,6%	2,8%	1,6%	0,8%	4,1%	3,3%
Valitsussektori tarbimine, %	0,1%	-0,2%	-2,0%	-2,2%	0,6%	0,3%
Kapitali kogumahutus põhivarasse, %	0,6%	2,7%	-1,5%	0,7%	1,1%	3,2%
Toodete ja teenuste eksport, %	1,6%	3,1%	-0,4%	1,1%	2,1%	3,6%
Toodete ja teenuste import, %	2,1%	3,1%	0,1%	1,1%	2,6%	3,6%
Nominaal SKP, mln eurot	29 472	31 010	27 791	28 111	30 048	31 924
SKP deflaator, % muutus	3,0%	2,6%	1,0%	0,6%	3,5%	3,1%
Tarbijahinna tõus, %	2,1%	2,0%	2,0%	2,0%	2,6%	2,5%
Töötuse määr, %	5,6%	5,9%	7,6%	7,9%	5,1%	5,4%
Tööhõive muutus, %	0,2%	-0,1%	-0,3%	-0,8%	0,7%	0,5%
Netokuupalga tõus, %	5,5%	5,1%	3,4%	3,1%	5,9%	5,6%
Kinnisvarahinna indeksi tõus, %	4,0%	4,1%	-4,8%	-4,4%	5,5%	5,1%
6 kuu Euribor	-0,6%	-0,5%	-0,6%	-0,6%	-0,5%	-0,3%
Pankade laenumarginaalid uutele laenudele	2,3%	2,5%	2,5%	2,7%	2,0%	2,0%

Nominaalkasv	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus	2020E	2021E	2020E	2021E	2020E	2021E
Kokku - kõik NACE tegevused	5,3%	5,2%	1,2%	1,2%	6,2%	6,2%
Põllumajandus, metsandus, kalandus	5,0%	5,0%	0,6%	0,5%	9,3%	6,0%
Tööstus (v.a ehitus)	4,9%	5,0%	-0,2%	0,3%	6,2%	5,7%
Tööstus, v.a ehitus ja tootmine (enamasti energiaga seotud)	5,0%	5,0%	-0,5%	-0,6%	6,0%	6,0%
Tootmine	5,0%	5,0%	-0,1%	0,5%	6,3%	5,7%
Ehitus	3,6%	5,0%	-8,5%	0,5%	6,0%	7,4%
Hulgi- ja jaekaubandus, transport, majutus, toidlustus	4,5%	4,5%	0,1%	0,1%	5,5%	6,9%
Info ja side	8,5%	8,4%	8,5%	8,4%	9,5%	9,4%
Finants- ja kindlustustegevus	7,2%	5,0%	2,7%	-2,6%	7,1%	6,0%
Kinnisvaraalaane tegevus	4,0%	4,1%	-4,8%	-4,4%	5,5%	5,1%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus; haldus- ja abitegevused	5,0%	5,0%	0,6%	0,5%	6,0%	6,0%
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	5,0%	5,0%	6,1%	5,5%	6,0%	6,0%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg; Muud teenindavad tegevused; Kodumajapidamiste kui tööandjate tegevus; kodumajapidamiste oma tarbeks mõeldud eristamata kaupade tootmine ja teenuste osutamine	0,8%	0,6%	-1,5%	-3,7%	1,7%	1,6%

Majanduslike stsenaariumite kaalud seisuga 31. detsember 2019 on järgmised:

Seisuga 31.12.2019	Baasstsenaarium	Negatiivne stsenaarium	Positiivne stsenaarium
Majandusliku stsenaariumu kaalud	65%	25%	10%

Majanduslike stsenaariumite kaalud seisuga 31. detsember 2018 on järgmised:

Seisuga 31.12.2018	Baasstsenaarium	Negatiivne stsenaarium	Positiivne stsenaarium
Majandusliku stsenaariumu kaalud	65%	25%	10%

Allpool on esitatud ECL-i hinnangul 31. detsembri 2018 seisuga kasutatud olulisemad perioodi lõpu eeldused. Kõigi portfelli jaoks kasutati stsenaariume "abaas", "positiivne" ja "negatiivne".

Seisuga 31.12.2018	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
Üldised makromajanduslikud näitajad	2019E	2020E	2019E	2020E	2019E	2020E
SKP reaalkasv, %	3,0%	2,9%	1,0%	0,9%	4,0%	3,9%
Majapidamiste tarbimine, %	3,9%	3,0%	2,0%	1,0%	4,5%	3,5%
Valitsussektori tarbimine, %	0,8%	0,7%	0,7%	0,6%	1,2%	1,0%
Kapitali kogumahutus põhivarasse, %	4,4%	4,2%	2,0%	1,9%	8,0%	8,0%
Toodete ja teenuste eksport, %	3,8%	3,8%	0,5%	0,3%	4,3%	4,3%
Toodete ja teenuste import, %	4,0%	3,9%	1,0%	0,7%	4,8%	4,8%
Nominaal SKP, mln eurot	27 051	28 614	26 161	26 919	27 722	29 875
SKP deflaator, % muutus	3,2%	2,8%	2,5%	2,0%	3,9%	3,7%
Tarbijahinna tõus, %	3,0%	2,6%	2,1%	1,7%	3,5%	3,5%
Töötuse määr, %	4,6%	4,5%	5,5%	5,9%	4,5%	4,5%
Tööhõive muutus, %	0,8%	-0,1%	0,0%	-0,3%	1,1%	0,3%
Netokuupalga tõus, %	6,0%	5,2%	3,0%	2,5%	7,5%	6,0%
Kinnisvarahinna indeksi tõus, %	3,4%	3,2%	-4,0%	-4,1%	4,4%	4,2%
6 kuu Euribor	-0,2%	0,2%	-0,2%	0,2%	-0,1%	0,3%
Pankade laenumarginaalid uutele laenudele	2,0%	2,0%	2,3%	2,5%	2,0%	2,0%

Nominaalkasv	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus	2019E	2020E	2019E	2020E	2019E	2020E
Kokku - kõik NACE tegevused	6,3%	5,7%	3,5%	3,1%	8,0%	7,8%
Põllumajandus, metsandus, kalandus	10,0%	10,0%	5,0%	5,0%	14,0%	14,0%
Tööstus (v.a ehitus)	5,0%	4,3%	2,8%	2,2%	6,2%	5,5%
Tööstus, v.a ehitus ja tootmine (enamasti energiaga seotud)	5,0%	3,0%	4,8%	2,8%	6,0%	4,0%
Tootmine	5,0%	4,7%	2,1%	2,0%	6,3%	6,0%
Ehitus	9,0%	5,0%	-6,0%	-4,0%	12,0%	11,0%
Hulgi- ja jaekaubandus, transport, majutus, tootlustus	5,0%	4,8%	1,5%	0,5%	6,5%	6,5%
Info ja side	14,1%	14,0%	14,1%	14,0%	15,8%	15,8%
Finants- ja kindlustustegevus	6,0%	6,0%	3,5%	3,5%	9,0%	9,0%
Kinnisvaraalaane tegevus	3,3%	3,3%	-1,0%	-5,0%	3,8%	3,8%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus; haldus- ja abitegevused	7,0%	6,0%	5,0%	4,0%	9,0%	8,0%
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	6,0%	6,0%	9,0%	9,0%	8,0%	8,0%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg; Muud teenindavad tegevused; Kodumajapidamiste kui tööandjate tegevus; kodumajapidamiste oma tarbeks mõeldud eristamata kaupade tootmine ja teenuste osutamine	7,0%	6,5%	4,5%	4,0%	9,0%	8,5%

Sensitiivsusanalüüs

- Oodatav LGD mõju negatiivse stsenaariumi korral

Kõige olulisemad eeldused, mis mõjutavad ECL allahindlusi on järgmised:

Jaelaenu

- Töötuse määr
- Palgatõus
- Euribor
- Laenumarginaalid
- SKP

Ettevõtteleaenu

- Oodatavad portfelli PiT PD väärtused iga stsenaariumi korral

Allpool olev tabel illustreerib positiivse ja negatiivse stsenaariumi kaalude muutuste mõju portfelli seisuga 31.12.2018 ja 31.12.2019.

(tuhandetes eurodes)	65-5-30	65-15-20
31.12.2019	(baas/pos/neg)	(baas/pos/neg)
Stsenaariumite kaalude muutus	293	-284
(tuhandetes eurodes)	65-5-30	65-15-20
31.12.2018	(baas/pos/neg)	(baas/pos/neg)
Stsenaariumite kaalude muutus	265	-265

Allpool on välja toodud ECL-i muutused seisuga 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2018, mida mõjutaks võimalik mõistlik muutus mõnes esialgses eelduses kasutatud muutujas (nt mõju ECL-le suurendades töötuse määra X% võrra igas stsenaariumis):

(tuhandetes eurodes) 31.12.2019	Kasvu mõju	Vähendamise mõju
Töötuse määr +/-1%	114	-93
Palgatõus +/- 5%	-113	92
Euribor +/-0,5%	17	-11
Pankade laenumarginaalid +/- 5%	159	-167
Tarbijahinna tõus +/-1%	-37	30
Kinnisvarahinna indeks +/- 2%	-4	4
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus +/- 5%	-37	34

(tuhandetes eurodes) 31.12.2018	Kasvu mõju	Vähendamise mõju
Töötuse määr +/-1%	37	-24
Palgatõus +/- 5%	-35	27
Euribor +/-0,5%	1	-1
Pankade laenumarginaalid +/-0,5%	62	-50
Tarbijahinna tõus +/-1%	-13	8
House price index +/- 2%	0	0
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus +/- 5%	-24	27

3.2.4 Krediidiriski positsioon

3.2.4.1 Maksimaalne krediidiriski positsioon – väärtuse langusele avatud finantsinstrumendid

Alljärgnevad tabelid sisaldavad finantsinstrumentide krediidiriskile avatud positsioonide analüüsi, millele on rakendatud ECL allahindlust. Finantsvarade brutoväärtus kajastab ka Grupi maksimaalset avatust krediidiriskile nende varade puhul.

Ettevõtluslaenude, ettevõtete arvelduslaenude ja kaubalaenude jaotus sisemise reitingu järgi 31.12.2019

(tuhandetes eurodes)	31.12.2019	31.12.2018	Järk
4 madal krediidirisk	40	1 162	
5 madal krediidirisk	14 984	31 936	
6 madal krediidirisk	133 538	103 019	
7 keskmine krediidirisk	215 853	155 855	
8 keskmine krediidirisk	263 626	180 376	
9 kõrgendatud krediidirisk	151 446	116 164	Investeeringisjärk
10 kõrge krediidirisk	49 375	38 407	
11 kõrge krediidirisk	4 559	3 121	Kõrgendatud krediidirisk
12 mitte rahuldav reiting	4 268	5 807	
13 maksejõuetu	1 036	12 425	Maksejõuetus
Kokku	838 725	648 271	

Grupp on teinud stressiteste, kus PD ja LGD hinnangud suurenevad mõlemad 0,5 korda. Stressitestide kogumõju allahindlustele on toodud järgnevas tabelis. Tabel sisaldab laene, millele on moodustatud üldine allahindlus ning oluline saldo ja potentsiaalne mõju.

(tuhandetes eurodes) 2019	Mõju allahindlusele
LGd negatiivne 0.9	136
LGd negatiivne 1.0	29
Keskmine PiT PD -0.5%	-898
Keskmine PiT PD +0.5%	875

(tuhandetes eurodes) 2018	Mõju allahindlusele
LGd negatiivne 0,88	260
LGd negatiivne 1,0	-246
Keskmine PiT PD -0,5%	-843
Keskmine PiT PD +0,5%	814

Vaata lähemalt lisa 3.2.3 "Oodatava krediidikahjumi mõõtmine" lisainformatsiooni saamiseks, kuidas mõõdetakse oodatavat krediidikahjumi (ECL) ja kuidas on määratletud ülekirjeldatud kolm faasi.

Ettevõttelaenude portfelli

31. detsember 2019 seisuga moodustab grupipõhine allahindlusreserv 0,44% ettevõtte- ja arvelduslaenudest ning vastavatest intressinõuetest (2018: 1,4%).

Ettevõttelaenud					
2019					
(tuhandetes eurodes) Krediidiskaala	ECL faasid				Kokku
	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediidikahjumiga laenud	
Investeeringisjark	744 985	11 795	0	0	756 780
Kõrgendatud krediidirisk	21 521	26 627	0	0	48 148
Maksejõuetus	0	0	1 036	0	1 036
Bruto jääkväärtus	766 506	38 422	1 036	0	805 964
Allahindlus	2 410	1 128	0	0	3 538
Bilansiline jääkväärtus	764 096	37 294	1 036	0	802 426

Ettevõttelaenud					
2018					
(tuhandetes eurodes) Krediidiskaala	ECL faasid				Kokku
	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediidikahjumiga laenud	
Investeeringisjark	471 744	603	0	0	472 348
Kõrgendatud krediidirisk	135 723	27 775	0	0	163 498
Maksejõuetus	0	0	12 045	380	12 425
Bruto jääkväärtus	607 468	28 378	12 045	380	648 271
Allahindlus	1 973	1 107	5 486	186	8 751
Bilansiline jääkväärtus	605 495	27 272	6 560	194	639 520

Faas 3 sisaldab 31.12.2019 seisuga 3 laenu, mis on kõik väga tugevalt tagatud võttes arvesse kõiki 3 stsenaariumit ning seetõttu on nende ECL 0 eurot. Ettevõttelaenudega seotud bilansivälise

positsioonide osas kajastati seisuga 31. detsember 2019 allahindlusi summas 178 tuhat eurot (31.12.2018: 128).

Kaubalaenud

Seisuga 31. detsember 2019 moodustab grupipõhine allahindlusreserv 0,38% kaubalaenu portfelist ja vastavatest intressinõuetest.

Kaubalaenud					
2019					
(tuhandetes eurodes)	ECL faasid				Kokku
	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitkahjumiga laenud	
Krediidiskaala					
Investeeringisjark	22 707	0	0	0	22 707
Kõrgendatud krediidirisk	10 055	0	0	0	10 055
Maksejõuetus	0	0	0	0	0
Bruto jääkväärtus	32 761	0	0	0	32 761
Allahindlus	123	0	0	0	123
Bilansiline jääkväärtus	32 638	0	0	0	32 638

Seisuga 31.12.2018 oli kaubalaenu portfelli ebaoluline ja oli kajastatud ärialaenu portfelli osana.

Jaelaenud

Seisuga 31. detsember 2019 moodustab grupipõhine allahindlusreserv 0,1% jaelaenudest ja nendega seotud

muudest nõuetest (31.12.2018: 0,4%). Laenuotsus tehakse jaepanga krediitkomitee enamuse otsusega.

Jaelaenud VKE-dele					
2019					
(tuhandetes eurodes)	ECL faasid				Kokku
	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitkahjumiga laenud	
Krediidiskaala					
Investeeringisjark	36 275	0	0	0	36 275
Kõrgendatud krediidirisk	0	4 528	0	0	4 528
Maksejõuetus	0	0	164	0	164
Bruto jääkväärtus	36 275	4 528	164	0	40 967
Allahindlus	36	45	72	0	153
Bilansiline jääkväärtus	36 239	4 483	92	0	40 813

Jaelaenud VKE-dele

	2018				
	ECL faasid				Kokku
	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediidikahjumiga laenud	
<i>(tuhandetes eurodes)</i>					
Krediidiskaala					
Investeeringisjark	14 966	0	0	0	14 966
Kõrgendatud krediidirisk	0	1 043	0	0	1 043
Maksejõuetus	0	0	191	0	191
Bruto jääkväärtus	14 966	1 043	191	0	16 200
Allahindlus	31	54	98	0	184
Bilansiline jääkväärtus	14 935	988	93	0	16 016

Jaelaenudega seotud bilansivälistes positsioonides kajastati seisuga 31. detsember 2019 allahindlusi summas 1 tuhat eurot (31.12.2018 19 tuhat eurot).

	Eralaenud				
	2019				
	ECL faasid			Soetatud või väljastatud krediidikahjumiga laenud	Kokku
	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL		
(tuhandetes eurodes)					
Krediidiskaala					
Investeeringisjärg	39 860	0	0	0	39 860
Kõrgendatud krediidirisk	0	4 806	0	0	4 806
Maksejõuetus	0	0	50	93	143
Bruto jääkväärtus	39 860	4 806	50	93	44 810
Allahindlus	24	49	1	14	89
Bilansiline jääkväärtus	39 836	4 757	49	79	44 721

Eralaenud

	2018				
	ECL faasid				
(tuhandetes eurodes)	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediidikahjumiga laenud	Kokku
Krediidiskaala					
Investeeringisjark	35 248	0	0	0	35 248
Kõrgendatud krediidirisk	0	2 516	0	0	2 516
Maksejõuetus	0	0	146	16	163
Bruto jääkväärtus	35 248	2 516	146	16	37 927
Allahindlus	8	0	1	0	10
Bilansiline jääkväärtus	35 239	2 516	145	16	37 917

Tarbimislaenu PD ja LGD väärtused uuendatakse vähemalt kord aastas uute ajalooliste andmetega, selleks et portfelli säilitada piisavalt ajakohaseid allahindluse tasemeid. Vajadusel kajastatakse finantsseisundi aruandes täiendavad allahindlused. Kui mittetöötavate või ebatõenäoliselt laekuvate laenu sissenõudmise jätkamine ei ole majanduslikult kasulik ega praktiline, hinnatakse laenu lootusetuks ja kantakse maha. Mahakantud ja bilansiväliselt kajastatavate

tarbimislaenu brutosumma 31.12.2019 seisuga on 68 tuhat eurot (2018: 26 tuhat eurot). Seisuga 31.12.2019 moodustavad grupipõhised allahindlused 1,26% tarbimislaenudest ja nendega seotud intressinõuetest (31.12.2018: 1,7%).

	Tarbimislaenu				
	2019				
	ECL faasid				
(tuhandetes eurodes)	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediidikahjumiga laenu	Kokku
Krediidiskaala					
Investeeringisjärk	44 235	0	0	0	44 235
Kõrgendatud krediidirisk	0	5 076	0	0	5 076
Maksejõuetus	0	0	98	3	101
Bruto jääkväärtus	44 235	5 076	98	3	49 412
Allahindlus					
	290	276	55	3	624
Bilansiline jääkväärtus	43 945	4 800	43	0	48 788

2018					
ECL faasid					
(tuhandetes eurodes)	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitide kahjumiga laenud	Kokku
Järk					
Investeeringijärk	29 427	0	0	0	29 427
Kõrgendatud krediidirisk	0	4 372	0	0	4 372
Maksejõuetus	0	0	190	0	190
Bruto jääkväärtus	29 427	4 372	190	0	33 989
Allahindlus	213	267	88	0	568
Bilansiline jääkvaartus	29 214	4 105	102	0	33 421

Tarbislaenuudega seotud bilansivälistes positsioonides kajastati seisuga 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2018 allahindlusi summas 0 tuhat eurot.

Hüpoteeklaenud

Allahindamine toimub samadel põhimõtetel nagu tarbislaenudel. Seisuga 31. detsember 2019 moodustas grupipõhine allahindlus 0,13% hüpoteeklaenude portfelist (31.12.2018: 0,03%).

Hüpoteeklaenud					
2019					
ECL faasid					
(tuhandetes eurodes)	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitide kahjumiga laenud	Kokku
Järk					
Investeeringijärk	548 054	0	0	0	548 054
Kõrgendatud krediidirisk	0	37 916	0	0	37 916
Maksejõuetus	0	0	78	1 808	1 886
Bruto jääkväärtus	548 054	37 916	78	1 808	587 855
Allahindlus	193	496	2	54	745
Bilansiline jääkvaartus	547 861	37 419	75	1 754	587 110

2018					
ECL faasid					
(tuhandetes eurodes)	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediidikahjumiga laenud	Kokku
Järk					
Investeeringisjärk	93 158	0	0	0	93 158
Kõrgendatud krediidirisk	0	7 851	0	0	7 851
Maksejõuetus	0	0	0	0	0
Bruto jääkväärtus	93 158	7 851	0	0	101 009
Allahindlus	19	7	0	0	26
Bilansiline jääkvaartus	93 139	7 844	0	0	100 983

Liising

Liisingulepingute allahindlused moodustatakse vastavalt liisingu skoorimudelile. Allahindamine toimub samadel põhimõtetel

nag tarbimislaenud. Seisuga 31. detsember 2019 moodustavad grupipõhised allahindlused 0,71% liisinguportfellist (31.12.2018: 0,8%).

Liising					
2019					
ECL faasid					
(tuhandetes eurodes)	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediidikahjumiga laenud	Kokku
Järk					
Investeeringisjärk	77 742	8 957	0	0	86 700
Kõrgendatud krediidirisk	0	2 708	0	0	2 708
Maksejõuetus	0	0	81	0	81
Bruto jääkväärtus	77 742	11 665	81	0	89 488
Allahindlus	147	477	15	0	639
Bilansiline jääkvaartus	77 596	11 188	66	0	88 850

2018					
ECL faasid					
(tuhandetes eurodes)	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitkahjumiga laenud	Kokku
Järk					
Investeeringisjärk	53 810	3 874	0	0	57 684
Kõrgendatud krediidirisk	0	2 198	0	0	2 198
Maksejõuetus	0	0	284	0	284
Bruto jääkväärtus	53 810	6 071	284	0	60 165
Allahindlus	92	312	63	0	467
Bilansiline jääkvaartus	53 717	5 760	221	0	59 698

Ettevõtte faktooring

Seisuga 31. detsember 2019 moodustab grupipõhine allahindlusreserv 0,1% ettevõtete faktooringuportfellist ja vastavatest intressinõuetest. Seisuga 31.12.2019 oli ettevõtete faktooringuportfell summas 5 389 tuhat eurot (31.12.2018: 0 tuhat eurot) ja portfelliga seotud allahindlus oli 5 tuhat eurot (31.12.2018: 0 tuhat eurot). Enamus laenudest on kajastatud faasis 1.

Järelmaks

Allahindamine toimub tarbimislaenudega samadel põhimõtetel nagu muudel homogeensetel portfellidel. Seisuga 31. detsember 2019 moodustas grupipõhine allahindlusreserv 0,68% järelmaksuportfellist (2018: 0,8%). Seisuga 31.12.2019 oli järelmaksu portfell summas 16 410 tuhat eurot (31.12.2018: 17 750 tuhat eurot) ja portfelliga seotud allahindlus oli 112 tuhat eurot (31.12.2018: 140 tuhat eurot). Enamus laenudest on kajastatud faasis 1.

Finantsvõimenduslaenud

LHV Pangal ei olnud seisuga 31. detsember 2019 ega 31. detsember 2019 ühtegi alla hinnatud finantsvõimenduslaenu.

Allahindlusreserv moodustas 0,11% võimenduslaenude portfelist.

Seisuga 31.12.2019 oli võimenduslaenu portfell summas 5 988 tuhat eurot (31.12.2018: 3 730 tuhat eurot) ja portfelliga seotud allahindlus oli 6 tuhat eurot (31.12.2018: 3 tuhat eurot).

Krediitkaardid

Krediitkahjumitest tulenevad võimalikud allahindlused moodustatakse tarbimislaenudega samadel põhimõtetel. Raamistik baseerub PD, LGD ja EAD näitajatel. Seisuga

31.12.2019 moodustavad grupipõhised allahindlused 0,7% krediitkaardilaenudest ja nendega seotud nõuetest (31.12.2018: 0,4%).

Krediitkaartidega seotud bilansivälistes positsioonides kajastati seisuga 31. detsember 2019 allahindlusi summas 2,5 tuhat eurot (31.12.2018: 1 tuhat eurot).

Seisuga 31.12.2019 oli krediitkaartide laenuportfell summas 7 665 tuhat eurot (31.12.2018: 6 853 tuhat eurot) ja portfelliga seotud allahindlus oli 53 tuhat eurot (31.12.2018: 27 tuhat eurot). Enamus laenudest on kajastatud faasis 1.

3.2.4.2 Maksimaalne avatus krediidiriskile – väärtuse langusele mitteavatud finantsinstrumendid

Väärtuse langusele mitteavatud finantsinstrumendid on finantsvarad, mille arvestus toimub õiglasel väärtusel, sest krediidiriski muutus kajastatakse automaatselt turuväärtuse muutuse kaudu.

Lisaks jäetakse arvutusest välja väiksema krediidiriskiga kontod, nagu:

- Raha ja pangakontod Eesti Pangas
- Nostro kontod

Mõlemad kontotüübid on madala krediidiriskiga ja tähtaeg on enamasti 1 päev. Raha ja saldod Eesti Pangas on limiteeritud valuutades - lubatud on vaid valuutad, millega Pank ise kaupleb. Nostro kontodel on krediidiriski liimid, kus iga osalisel on kohustus omada minimaalselt investimisjärgu reitingut. Juhul kui osalise reitingut vähendatakse alla selle taseme, ei kvalifitseeru nostro konto enam omama saldot pangapäeva lõpuks.

3.2.4.3 Tagatised

Grupil on mitmeid eeskirju ja praktikaid riskide vähendamiseks. Kõige tavapärasem nendest on aktsepteerida tagatist väljastatavatele laenudele. Grupil on sisemised eeskirjad tagatiste spetsiifilise klassi vastuvõetavuse või krediidiriski vähendamise kohta.

Tagatise väärtust hindab Grupp laenuaotlusprotsessi käigus, mis vaadatakse üle perioodiliselt. Hinnangud tagatiste turuväärtusele põhinevad konservatiivsuspriintsiibile, mis võtab arvesse tagatise tüübi, asukoha, realiseerimise tõenäosuse ja likviidsuse.

Kinnisasjade hindamisel kasutatakse eksperthinnanguid. Turuväärtuste ajakohasuse tagamiseks uuendatakse kommertskinnisvara individuaalseid hinnanguid vähemalt üks kord aastas. Elukondliku ning muu homogeenset tüüpi kinnisvara puhul kasutatakse regulaarseks ümberhindluseks ka statistilisi indekseerimis-mudeleid.

Põhilised laenude ja nõuete tagatiste tüübid on järgmised::

- Hüpoteek
- KredEx fondi või Maaelu Arendamise Sihtasutuse garantiid
- Deposiit
- Kaubeldavad väärtpaberid
- Nõudeõigused
- Kommertspant
- Kauba pank
- Krediidikindlustus
- Noteerimata väärtpaberid

- Akreditiiv
- Nõuete pant
- Era- või juriidilise isiku käendus
- Masinad ja seadmed

Eelistatud on sellised tagatised, kust ei ole tugevat korrelatsiooni kliendi makseriski ja tagatise väärtuse vahel ehk panditav vara peab olema kindlustatud, tagatise eluiga peab olema pikem kui laenu tagastustähtaeg ning tagatise turuväärtus peab ületama laenujääki.

Tagamata laenu väljastatakse eraisikutele teatud summa ulatuses. Juriidilistele isikutele on see lubatud ainult sellisel juhul, kui rahavoogude prognoos näitab stabiilseid ja suuri rahavoogusid ja/või kliendi krediidirisk hinnatakse madalaks.

Aruandeperioodi jooksul pole Grupi eeskirjad seoses tagatistega oluliselt muutunud ning samuti pole olnud märkimisväärset muutust tagatiste üldises kvaliteedis, mis on Grupi valduses olnud eelmisest aruandeperioodist alates.

Hüpoteeklaenudel on piisavalt madal laenu ja väärtuse (LTV) suhe, millest tulenevalt on hüpoteeklaenude puhul allahindlused pigem väiksema kaotusega, mis vastab Grupi oodatavale krediidikahjumi mudelile. Selliste finantsvarade bilansiline jääkväärtus oli 31. detsember 2019 seisuga 587 855 tuhat eurot.

Grupp jälgib põhjalikult krediidikahjumiga finantsvarade tagatise, kui muutub tõenäolisemaks, et Grupp peab krediidiriski maandamiseks tagatise realiseerima. Krediidikahjumiga finantsvara ja sellega seotud krediidiriski maandamiseks hoitavaid tagatise on näha allolevas tabelis:

31.12.2019 (tuhandetes eurodes)	Bruto jääkväärtus	Allahindlus	Bilansiline jääkväärtus	Tagatise õiglane väärtus
Krediidikahjumiga varad				
Laenud juriidilistele isikutele:				
- Suured ettevõtted	1 036	0	1 036	2 800
Laenud eraisikutele				
- Hüpoteeklaenud	1 808	54	1 754	2 243
Krediidikahjumiga varad kokku	2 844	54	2 790	5 043

31.12.2018 (tuhandetes eurodes)	Bruto jääkväärtus	Allahindlus	Bilansiline jääkväärtus	Tagatise õiglane väärtus
Krediidikahjumiga varad				
Laenud juriidilistele isikutele:				
- Suured ettevõtted	380	(186)	194	194
Krediidikahjumiga varad kokku	380	(186)	194	194

Järgnevas tabelis on kajastatud laenude ja nõuete tagatiste info tagatise liigi ning bilansilise jääkväärtuse või tagatise õiglase väärtuse, juhul kui see on madalam, alusel. Alatatatud osa on kajastatud real "Tagatiseta".

Laenude jagunemine tagatiste lõikes seisuga 31.12.2019 (tuhandetes eurodes)	Ettevõtlus- ja jaelaenu (sh arveldus-laenu)	Finants- võimendus	Krediitkaardid, tarbimis-laenu, eraisikute arvelduskrediit	Liising	Järelmaks	Hüpoteek-laenu	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	5 988	0	0	0	0	5 988
Noteerimata väärtpaberid	35 396	0	1 066	0	0	0	36 462
Hüpoteek	581 750	0	41 663	0	0	584 685	1 208 098
Kredex ja MES käendused	30 377	0	7	0	0	2 612	32 996
Nõudeõiguse pant	84 365	0	0	0	0	0	84 365
Hoiuse pant	3 141	0	2 001	0	0	0	5 142
Liisitud vara	0	0	0	76 407	0	0	76 407
Muud	51 174	0	674	0	0	0	51 848
Tagatiseta laenu	98 878	0	57 226	13 081	16 410	6 237	191 832
Kokku	885 081	5 988	102 637	89 488	16 410	593 534	1 693 138

Laenude jagunemine tagatiste lõikes seisuga 31.12.2018 (tuhandetes eurodes)	Ettevõtlus- ja jaelaenu (sh arveldus-laenu)	Finants- võimendus	Krediitkaardid, tarbimis-laenu, eraisikute arvelduskrediit	Liising	Järelmaks	Hüpoteek-laenu	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	3 730	0	0	0	0	3 730
Noteerimata väärtpaberid	21 257	0	673	0	0	0	21 930
Hüpoteek	333 498	0	28 224	0	0	100 281	462 003
Kredex ja MES käendused	4 395	0	0	0	0	0	4 395
Nõudeõiguse pant	35 250	0	0	0	0	0	35 250
Hoiuse pant	3 168	0	1 654	0	0	0	4 822
Liisitud vara	53 309	0	0	41 033	0	0	94 342
Muud	25 136	0	7 390	0	0	0	32 526
Tagatiseta	191 525	0	40 904	19 132	17 750	728	270 039
Kokku	667 538	3 730	78 845	60 165	17 750	101 009	929 037

Finantsvõimenduslaenude tagatise monitooritakse igapäevaselt ning kui tagatise väärtus langeb, viiakse koheselt läbi vajalikud meetmed krediitkajude vältimiseks. Seisuga 31.12.2019 ja 31.12.2018 on kõik võimenduslaenu ületatud. Tarbimis- ja krediitkaardilaenu on väljastatud tagatiseta ning riski maandamiseks toimub regulaarne klientide maksekäitumise monitoorimine. Liisingud ja hüpoteeklaenu on kõik ületatud. Liisingute, järelmaksulaenu, hüpoteeklaenu ja eraisikute arvelduskrediidi osas monitoorib Grupp regulaarselt võlgnevuses kliente.

Alatatatud ettevõtluslaenu osas tuleb arvesse võtta, et Grupp on teatud tagatiste (isiklikud käendused, kommertspandid) turuväärtust hinnanud konservatiivselt. Alatatatud laenu on peamiselt kõrgema riskiga, mille osas teostab Grupi krediitkomitee võimalike krediitkajude maandamiseks igakuist monitoorimist.

Alatatatud laenu hulgas on üle 90 päeva võlas lepinguid kogusummas 322 tuhat (2018: 13 592 tuhat) eurot, mille tagatise väärtus on 131 tuhat (2017: 7 172 tuhat) eurot.

(tuhandetes eurodes)	Ületatud laenu		Alatatatud laenu	
	Bilansiline jääkväärtus	Tagatise õiglase väärtus	Bilansiline jääkväärtus	Tagatise õiglase väärtus
Seisuga 31.12.2019	826 643	1 523 286	866 495	674 663
Ettevõttelaenu ja jaelaenu (sh arvelduslaenu)	211 756	294 565	673 325	574 448
Finantsvõimenduslaenu	5 988	137 767	0	0

Krediitkaardilaenud, tarbimislaenud, eraisikute arvelduskrediit	37 119	57 802	65 518	8 291
Liising	76 407	76 407	13 081	0
Järelmaks	0	0	16 410	0
Hüpoteeklaenud	495 373	956 745	98 161	91 924
Seisuga 31.12.2018	364 598	616 532	564 439	294 379
Ettevõttelaenud ja jaelaenud (sh arvelduslaenud)	236 687	397 060	430 851	239 326
Finantsvõimenduselaenud	3 730	6 293	0	0
Krediitkaardilaenud, tarbimislaenud, eraisikute arvelduskrediit	37 846	100 820	40 999	74
Liising	0	0	60 165	41 033
Järelmaks	0	0	17 750	0
Hüpoteeklaenud	86 335	112 359	14 674	13 946

3.2.5 Laenude allahindlus

Perioodi laenude allahindlust mõjutavad erinevad faktorid, mis on toodud allpool:

- Faaside 1, 2 ja 3 vahelised liikumised finantsinstrumentide krediidiriski olulise suurenemise (või vähenemise) tõttu või määratakse perioodi jooksul krediidikahju staatusesse ning järgneb faasi tõus (või langus) 12 kuu ja eluea ECL vahel;
- Täiendavad allahindlised perioodi jooksul väljastatavate uute finantsinstrumentide arvelevõtmisel, nagu ka allahindluse vabastamine perioodi jooksul lõpetatud finantsinstrumentide kajastamisel;

- Regulaarsetest sisendite uuendamisest tingitud PD, EAD ja LGD muutuste mõju ECL-i mõõtmisele;
- Mudelite ja eelduste muutuste mõju ECL-i mõõtmisele;
- Allahindluse tagasipööramine ECLis seoses aja möödumisega, kuna ECLi mõõdetakse nüüdsväärtuse baasil;
- Välisvaluuta muutuste mõju välisvaluutas kajastatud varadele ja teistele liikumistele; ning
- Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul ja allahindluste mahakandmised, mis on seotud perioodi jooksul mahakantud varadega (vt lisa 3.2.6).

Järgnevad tabelid illustreerivad allahindluse muutumist aruandeperioodi jooksul eelpool toodud faktorite tõttu.

Ettevõtluslaenud ja arvelduslaenud	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
(tuhandetes eurodes)					
Allahindlus 1. jaanuar 2019 seisuga	2 272	1 122	5 299	186	8 879
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-123	123	0	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-145	145	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	0	NA	0	0	0
Faasist 2 Faasi 1	22	-22	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	667	721	0	0	1 388
PD/LGD/EAD muutused	-75	-35	0	0	-110
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	-2	-1	0	0	-3
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluste tagasipööramine	-329	-802	0	0	-1 131
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	138	6	0	0	144

Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta

Liikumised:

Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	-5 299	-186	-5 485
Allahindlus 31. detsember 2019 seisuga	2 410	1 128	0	0	3 538

Ettevõtluslaenud ja arvelduslaenud	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
<i>(tuhandetes eurodes)</i>					
Allahindlus 1. jaanuar 2018 seisuga	1 112	1 241	2 199	0	4 552
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-226	226	0	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-227	227	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	0	NA	0	0	0
Faasist 2 Faasi 1	1	-1	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	1 165	86	0	186	1 437
PD/LGD/EAD muutused	192	-455	3 091	0	2 828
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	28	24	0	0	52
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluste tagasipööramine	0	0	10	0	10
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	1 159	-119	3 101	186	4 327
Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta					
Liikumised:					
Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	115	0	115
Allahindlus 31. detsember 2018 seisuga	2 271	1 122	5 299	186	8 879

	Faas 1	Faas 2	Faas 3		
	12 kuu	Eluea ECL	Eluea ECL	Soetatud	Kokku
Kaubalaenu	ECL			krediidi-	
				kahjumiga	
<i>(tuhandetes eurodes)</i>					
Allahindlus 1. jaanuar 2019 seisuga	5	0	0	0	5
Kasumiaruande mõjuga liikumised	0	0	0	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	0	0	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	0	NA	0	0	0
Faasist 2 Faasi 1	0	0	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	123	0	0	0	123
PD/LGD/EAD muutused	0	0	0	0	0
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	-3	0	0	0	-3
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluste tagasipööramine	-2	0	0	0	-2
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	118	0	0	0	118
Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta					
Liikumised:					
Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	0	0	0
Allahindlus 31. detsember 2019 seisuga	123	0	0	0	123

Seisuga 31.12.2018 oli kaubalaenu portfelli suurus ebaoluline ning see oli kajastatud ärialaenu portfelli osana.

	Faas 1	Faas 2	Faas 3		
	12 kuu	Eluea ECL	Eluea ECL	Soetatud	Kokku
Jaelaenu VKE-dele	ECL			krediidi-	
				kahjumiga	
<i>((tuhandetes eurodes))</i>					
Allahindlus 1. jaanuar 2019 seisuga	31	54	99	0	184
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-24	11	13	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-12	12	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	-13	NA	13	0	0
Faasist 2 Faasi 1	1	-1	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	19	11	0	0	30
PD/LGD/EAD muutused	-1	-1	-2	0	-4
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	0	0	0	0	0
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluste tagasipööramine	11	-30	-38		-57
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0		0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	5	-9	-27	0	-31
Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta					
Liikumised:					
Faasist 2 Faasi 3	NA	-35	35	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	2	-2	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul					
Mahakandmised	0	0	13	0	13
Allahindlus 31. detsember 2019 seisuga	36	45	72	0	153

Jaelaenud VKE-dele	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
<i>(tuhandetes eurodes)</i>					
Allahindlus 1. jaanuar 2018 seisuga	131	0	0	0	131
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-148	49	99	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-49	49	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	-99	NA	99	0	0
Faasist 2 Faasi 1	0	0	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	20	1	0	0	21
PD/LGD/EAD muutused	46	3	-1	0	48
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	1	1	0	0	2
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluste tagasipööramine	-19	0	1	0	-18
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	-100	54	99	0	53
Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta					
Liikumised:					
Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	25	0	25
Allahindlus 31. detsember 2018 seisuga	31	54	99	0	184

Tarbimislaenu	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL		
(tuhandetes eurodes)					
Allahindlus 1. jaanuar 2019 seisuga	212	267	89	0	568
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-63	54	9	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-61	61	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	-9	NA	9	0	0
Faasist 2 Faasi 1	7	-7	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	234	643	10	3	890
PD/LGD/EAD muutused	-25	-24	-5	0	-54
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	7	7	1	0	15
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluste tagasipööramine	-75	0	-30	0	-105
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	78	680	-15	3	746
Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta					
Liikumised:					
Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	-671	-19	0	-690
Allahindlus 31. detsember 2019 seisuga	290	276	55	3	624

Tarbimislaenud	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
(tuhandetes eurodes)					
Allahindlus 1. jaanuar 2018 seisuga	442	0	0	0	442
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-219	133	86	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-133	133	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	-86	NA	86	0	0
Faasist 2 Faasi 1	0	0	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	212	32	1	0	245
PD/LGD/EAD muutused	-223	102	2	0	119
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	0	0	0	0	0
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluste tagasipööramine	0	0	0	0	0

Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	-230	267	89	0	126
Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta					
Liikumised:					
Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	0	0	0
Allahindlus 31. detsember 2018 seisuga	212	267	89	0	568

Eralaenud	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
(tuhandetes eurodes)					
Allahindlus 1. jaanuar 2019 seisuga	9	0	1	0	10
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-23	22	1	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-22	22	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	0	0
Faasist 2 Faasi 1	0	0	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	12	18	0	14	44
PD/LGD/EAD muutused	1	2	1	0	4
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	16	33	10	0	59
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluste tagasipööramine	10	-26	-12	0	-28
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	16	49	0	14	78
Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta					
Liikumised:					
Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	3	-3	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	0	0	0
Allahindlus 31. detsember 2019 seisuga	25	49	1	14	89

	Faas 1	Faas 2	Faas 3		
Hüpoteeklaenu	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
(tuhandetes eurodes)					
Allahindlus 1. jaanuar 2019 seisuga	17	9	0	0	26
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-21	21	0	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-22	22	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	0	NA	0	0	0
Faasist 2 Faasi 1	1	-1	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	174	474	0	54	702
PD/LGD/EAD muutused	-4	-11	-1	0	-16
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	139	358	41	0	538
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluste tagasipööramine	-112	-355	-38	0	-505
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	176	487	2	54	719
Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta					
Liikumised:					
Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	3	-3	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	0	0	0
Allahindlus 31. detsember 2019 seisuga	193	496	2	54	745

Hüpoteeklaenud	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
(tuhandetes eurodes)					
Allahindlus 1. jaanuar 2018 seisuga	32	0	0	0	32
Kasumiaruande mõjuga liikumised	0	0	0	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	0	0	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	0	NA	0	0	0
Faasist 2 Faasi 1	0	0	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	42	3	0	0	45
PD/LGD/EAD muutused	-58	5	0	0	-53
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	0	0	0	0	0
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluste tagasipööramine	0	0	0	0	0

Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	-16	9	0	0	-7
Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta					
Liikumised:					
Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	0	0	0
Allahindlus 31. detsember 2018 seisuga	17	9	0	0	26

Liising	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
(tuhandetes eurodes)					
Allahindlus 1. jaanuar 2019 seisuga	92	312	63	0	467
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-140	140	0	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-148	148	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	0	NA	0	0	0
Faasist 2 Faasi 1	8	-8	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	64	156	0	0	220
PD/LGD/EAD muutused	-5	-17	-1	0	-23
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	-2	-8	0	0	-10
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluste tagasipööramine	138	-106	-47	0	-15
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	55	165	-48	0	172
Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta					
Liikumised:					
Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	3	-3	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	8	0	8
Allahindlus 31. detsember 2019 seisuga	147	477	15	0	639

Liising	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
<i>(tuhandetes eurodes)</i>					
Allahindlus 1. jaanuar 2018 seisuga	233	0	0	0	233
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-268	238	30	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-238	238	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	-30	NA	30	0	0
Faasist 2 Faasi 1	0	0	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	43	7	0	0	50
PD/LGD/EAD muutused	85	67	33	0	185
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	0	0	0	0	0
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluste tagasipööramine	0	0	0	0	0
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	-140	312	63	0	235
Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta					
Liikumised:					
Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	0	0	0
Allahindlus 31. detsember 2018 seisuga	92	312	63	0	467

Muude laenuportfellide ja allahindluste muudatused alg- ja lõppsaldos on avalikustatud lisas 11. ECL allahindluse informatsioon on avalikustatud lisas 3.2.4.1.

Allahindlusest tekkinud kahjumit mõjutasid järgmiste finantsvarade bilansiliste jääkväärtuste olulised muutused:

- Allahindluste muutused ettevõtteleaenude portfellis vastavalt allpool kirjeldatule.

Järgnev tabel näitab portfelli muutusi bilansilistes jääkväärtustes, mis selgitab nende olulisust allahindlusest tekkinud kahjumi muutustes nagu ülalkirjeldatud portfellis:

Ettevõttelaenu	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL		
(tuhandetes eurodes)					
Bilansiline jääkväärtus 1. jaanuar 2019 seisuga	607 468	28 378	12 045	380	648 271
Kasumiaruande mõjuga liikumised					
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-16 784	16 784	NA	NA	0
Faasist 1 Faasi 3	0	NA	0	NA	0
Faasist 2 Faasi 3	NA	-46	46	NA	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Faasist 2 Faasi 1	3 318	-3 318	NA	NA	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-110 503	-14 242	-24 048	-379	-149 172
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	283 300	10 788	0	0	294 088
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Muutused intressinõude saldos	-293	78	-35	-1	-251
Mahakandmised	0	0	13 028	0	13 028
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Bilansiline jääkväärtus 31. detsember 2019 seisuga	766 506	38 422	1 036	0	805 964

Ettevõttelaenud ja arvelduslaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL		
(tuhandetes eurodes)					
Bilansiline jääkväärtus 1. jaanuar 2018 seisuga	456 747	25 150	14 043	0	495 940
Kasumiaruande mõjuga liikumised					
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-11 244	11 244	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	0	NA	0	0	0
Faasist 2 Faasi 3	NA	-3 415	3 415	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Faasist 2 Faasi 1	2 208	-2 208	NA	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-45 325	-4 479	-5 528	0	-55 332
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	204 715	2 066	0	380	207 161
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Muutused intressinõude saldos	367	20	0	0	387
Mahakandmised	0	0	115	0	115
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Bilansiline jääkväärtus 31. detsember 2018 seisuga	607 468	28 378	12 045	380	648 271

Grupp hindab laenu mittetöötavaks ja hindab allahindlust, kui laenumakseid ei ole tähtjaks tasutud ja/või eeldatav tagatise

realiseerimisest saadav rahavoog ei kata laenu põhiosa jääki ega intressimakseid.

Grupp hindab neid laene individuaalselt. Individuaalse hindamise puhul on allahindluse suuruseks nõude bilansilise väärtuse ning efektiivse intressimääraga diskonteeritud oodatavate rahavoogude nüüdisväärtuse vahe. 2019. aastal tegi Grupp ettevõtluslaenudele allahindlusi kogusummas 3 431 tuhat eurot (2018: 4 303 tuhat eurot).

Reitingute 10-13 laenuklientide osas toimub sagedasem monitoorimine, mille käigus hinnatakse laenusaaaja maksevõimet. Maksekäitumise halvenemise korral hinnatakse individuaalse allahindluse moodustamise vajadust muuhulgas ka laenu tagatist arvesse võttes, mistõttu osad laenud ei ole individuaalselt alla hinnatud, kuna nad on piisavalt tugevalt tagatud. Nendele laenudele rakendatakse üldallahindluse reitingupõhist määra.

Lisaks väljastatud laenudele on sõlmitud ja allkirjastatud laenulepinguid, mille osas väljastamata laenulimiit oli 31.12.2019 seisuga 359 230 tuhat eurot (31.12.2018: 188 841 tuhat eurot).

Järgnevas tabelis on välja toodud ettevõtluslaenude väljastamata osad ja finantsgarantiide limiidid. Lisaks sellele on Grupp seisuga 31.12.2019 võtnud kohustuse väljastada eraisikutele hüpoteeklaene, järelmaksu, tarbimislaenu, arvelduskrediiti ja krediitkaardi laene kokku summas 69 898 tuhat eurot (31.12.2018: 41 430 tuhat eurot). Kõik eraisikutele pakutavad valmisolekulaenud on saanud vähemalt investeerimisjärgu skoori iga vaadeldava aruandeperioodi lõpus.

Bilansiväliste kohustuste krediitkvaliteet (väljastamata valmisolekulaenud ettevõtetele ja finantsgarantiid) (tuhandetes eurodes)	31.12.2019	31.12.2018
3 väga madal risk	100 000	0
5 madal krediidirisk	615	5 302
6 madal krediidirisk	42 265	17 202
7 keskmine krediidirisk	29 462	25 997
8 keskmine krediidirisk	86 923	71 244
9 kõrgendatud krediidirisk	41 016	25 142
10 kõrge krediidirisk	15 743	10 534
11 kõrge krediidirisk	16	17
12 makseviivitus	77	604
Reitinguta (jaekliendid)	2 730	737
Kokku	318 847	156 780

Aruandeperioodil soetatud või väljastatud krediitkajumiga varade suhtes kajastatud diskonteerimata oodatava krediitkajumi kogusumma oli 71 tuhat eurot.

3.2.6. Mahakandmise poliitika

Grupp kannab maha finantsvarad täielikult või osaliselt, kui ta on ammandanud kõik praktilised sissenõudmise püüdlused ning on jõutud järeldusele, et ei ole mõistlikku ootust edasiste sissenõudmistele. Mahakandmine tähendab kajastamise lõpetamist.

Indikaatorid, mille kohaselt puudub mõistlik ootus sissenõudmisele, hõlmavad (i) sissenõudmistevõime lõpetamine ja (ii) kui Grupi sissenõudmise meetodiks on tagatise realiseerimine ja tagatise väärtus on selline, et sissenõudmiseks ei ole mõistlikku ootust.

Kui Grupil ei ole võimalik või majanduslikult otstarbekas võtta ette meetmeid diskonteeritavate nõuete sissenõudmiseks, hinnatakse nõuet mittetöötavaks ja eemaldatakse finantsseisundi aruandest. Kui nõue hiljem laekub, kajastatakse laekumine tuluna.

Vähemalt üks nendest tingimustest peab olema täidetud vastavalt tooteklassist, et kuulutada nõue lootusetuks.

Krediitkaardid ja järelmaks

Kui ei ole olnud olulist laekumist peale kliendi maksejõuetuks tunnistamist ning kohtumenetlus võlgnevuste sissenõudmistele osas on lõpetatud Grupi kahjuks või kui klient ei täida kohtuotsust.

Kliendile on kuulutatud pankrot või klient on kuulutatud maksejõuetuks.

Kohus kinnitab võla restruktureerimise kava (plaanis kajastatud nõue on väiksem ja tegelik nõue).

Kriminaalmeletlus on algatatud seoses väljastatud krediidiga või krediidi saamiseks on tehtud pettust.

Klient on surnud ning pärast pärandi inventuuri kuulutatakse välja pankrot.

Kohtutäiturile edastatud kliendil on välismaine aadress või aadress puudub.

Liising, era- ja äri-laenud

Klient ei hüvita vabatahtlikult Grupi nõudeid, mis on tekkinud esialgse nõude ja tagatise realiseerimise vahe erinevusest.

3.2.7. Finantsvarade modifitseerimine

Mõnikord muudab Grupp klientidele pakutavate laenude tingimusi äriliste läbirääkimiste või raskustes olevate laenude tõttu, et maksimeerida sissenõudmist.

Sellised restruktureeringud hõlmavad pikendatud maksetähtaega, maksepuhkusi ja maksete andestamist. Restruktureerimispoliitika ja -tavad põhinevad näitajatel või kriteeriumitel, mis juhtkonna hinnangul näitavad, et maksed tõenäoliselt jätkuvad. Neid põhimõtteid vaadatakse pidevalt üle. Restruktureerimist kasutatakse kõige sagedamini tähtajaliste laenude puhul.

Selliste varade maksejõuetuse riski pärast modifitseerimist hinnatakse aruandekuupäeval ja võrreldakse esmasel

kajastamisel esialgsetel tingimustel tekkiva riskiga, kui modifitseerimine ei ole oluline ja ei too kaasa esialgse vara kajastamise lõpetamist (vt lisa 2.6). Grupp jälgib modifitseeritud varade hilisemat toimimist. Grupp võib otsustada, et pärast restruktureerimist on krediidirisk oluliselt paranenud nii, et varad liigutatakse faasist 3 või 2 (eluaegne ECL) faasi 1 (12-kuune ECL). See kehtib ainult selliste varade puhul, mis on toimunud vastavalt uutele tingimustele vähemalt kuus järjestikust kuud või rohkem. Nende varade bilansiline jääkmaksumus seisuga 31. detsember 2019 oli 0 tuhat eurot (2018: 0 tuhat eurot).

Grupp jätkab järeelvalvet selle üle, kas esineb selliste varade osas hilisemat krediidiriski olulist suurenemist läbi spetsiifiliste mudelite kasutuse modifitseeritud varade jaoks.

Selliseid eluea ECL finantsvarasid ei olnud, mille rahavooge oleks modifitseeritud aruandeperioodi jooksul.

3.3 Tururisk

Tururisk tuleneb Grupi positsioonidest, mis on avatud intressimäärade, valuutakursside ja väärtpaperite hindade muutustele. Sellised positsioonid tulenevad kontserni kaubandus-, turutegemise ja investeerimistegevusest, samuti panga laenude andmise ja finantseerimisega seotud tegevusest (pangaraamat). Pank on kehtestanud väga konservatiivsed liimid kauplemis-, likviidsus- ja investeerimisportfellidele ning avatud välisvaluutapositsioonidele.

3.3.1 Valuutarisk

Välisvaluutarisk tuleneb panga välisvaluuta varade ja kohustuste võimalikust sobimatuselt. Treasury vastutab avatud välisvaluuta netopositsioonide igapäevase jälgimise eest. Grupi välisvaluutariski juhtimist juhivad tururiskipoliitika, riskimõõdikud, kehtestatud liimid ja sise-eeskirjad. Ettepanekud välisvaluutade avatud neto-positsioonide sisemistele liimitidele teeb riskikontrolli üksus ja Treasury ning liimid kinnitatakse riski ja kapitali komitee poolt. Komitee seatud liimid on iga vääringu maksimaalsed nominaallimid euro ekvivalendina. Nominaalsed liimid on kalibreeritud tagamaks, et kogu võimalik valuutariskist tulenev kahju jääks kontserni netoomavahendite osas kindlaksmääratud protsendi piiresse. Kui avatud valuutapositsioon ületab komitee seatud piirmäärasid, rakendatakse koheselt meetmeid selliste positsioonide sulgemiseks või vähendamiseks (maandatakse risk vastavate instrumentidega, nt välisvaluuta spot, valuutaforwardid või valuutafutuurid).

Teostatud on tundlikkuse analüüs valuutariskile avatud positsioonidest tulenevate võimalike muutuste mõju kohta koondkasumile juhul, kui kõik muud muutujad on konstantsed.

Mõju koondkasumile (tuhandetes eurodes)	2019	2018
USD kurss +/- 10%	+/-3	+/-13
SEK kurss +/- 10%	+/-3	+/-0
GBP kurss +/- 10%	+/-1	+/-10
CHF kurss +/- 10%	+/-2	+/-2

Avatud valuutapositsioonid

Järgnevad tabelid annavad ülevaate valuutade avatud positsioonist tulenevast riskist. Erinevates valuutades nomineeritud varad ja kohustused on tabeli veergudes toodud euro ekvivalendis vastavalt bilansipäeval kehtinud vahetuskursile. Finantsseisundi aruandes õiglasel väärtuses kajastatud tuletisinstrumentid on kajastatud bilansiväliste varade/kohustuste hulgas lepingulistest summades. Grupi avatus valuutariskile ja finantsvarade ning -kohustuste mahud bilansipäeval ei erine oluliselt aasta jooksul esinenud keskmisest positsioonist. Valuutariski kandvate varade koosseisus ei ole esitatud valuutafutuuere nende õiglasel väärtuses, mis käesolevas tabelis on näidatud bilansiväliste varade/kohustuste hulgas lepingulistest summades, samuti ei kajastu tabelis valuutariski mittekanvavad varad (põhivarad), kohustused (eraldised) ja omakapital.

31.12.2019*(tuhandetes eurodes)*

	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muud	Kokku
Valuutariski kandvad varad							
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	1 231 088	514	27 690	1 053	1 362	8 745	1 270 453
Finantsvarad õiglasest väärtuses (lisa 9,10)	16 683	0	0	1	16 241	5	32 931
Laenu ja nõuded klientidele (lisa 11)	1 685 519	4	62	584	788	77	1 687 034
Muud nõuded klientidele (lisa 12)	1 742	10	601	56	0	335	2 745
Muud finantsvarad (lisa 13)	110	0	0	0	2 136	0	2 246
Valuutariski kandvad varad kokku	2 935 142	528	28 353	1 695	20 528	9 163	2 995 409

Valuutariski kandvad kohustused

Klientide hoiused ja saadud laenu (lisa 15)	2 667 370	4 538	27 138	8 139	20 356	11 061	2 738 601
Finantskohustused õiglasest väärtuses (lisa 10)	5	0	0	1	1	1	8
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 16)	16 934	62	1 201	345	245	1 826	20 613
Allutatud kohustused (lisa 18)	70 500	0	0	0	0	0	70 500
Valuutariski kandvad kohustused kokku	2 754 809	4 601	28 339	8 485	20 602	12 888	2 829 722

Tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulistest summades	615	4 054	0	6 816	713	3 359	15 557
Tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulistest summades	14 942	0	0	0	615	0	15 557
Avatud valuutapositsioon	166 006	-19	14	26	25	-366	165 687

31.12.2018*(tuhandetes eurodes)*

	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muud	Kokku
Valuutariski kandvad varad							
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	650 363	2 224	18 319	2 536	1 430	6 973	681 846
Finantsvarad õiglasest väärtuses (lisa 9,10)	14 807	0	1 174	1	23 230	0	39 211
Laenu ja nõuded klientidele (lisa 11)	902 843	0	14 707	220	957	34	918 761
Muud nõuded klientidele (lisa 12)	1 590	0	374	42	0	503	2 509
Muud finantsvarad (lisa 13)	840	0	0	0	2 096	0	2 936
Valuutariski kandvad varad kokku	1 570 443	2 224	34 574	2 799	27 713	7 511	1 645 263

Valuutariski kandvad kohustused

Klientide hoiused ja saadud laenu (lisa 15)	1 382 450	2 194	41 600	6 363	29 297	7 657	1 469 561
Finantskohustused õiglasest väärtuses (lisa 10)					3	8	11
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 16)	14 819	50	2 238	410	120	3 311	20 948
Allutatud kohustused (lisa 18)	30 000	0	0	0	0	0	30 000
Valuutariski kandvad kohustused kokku	1 427 269	2 244	43 838	6 773	29 420	10 976	1 520 520

Tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulistest summades	610	0	9 166	3 973	2 186	3 234	19 169
Tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulistest summades	18 559	0	0	0	610	0	19 169
Avatud valuutapositsioon	125 225	-20	-98	-2	-130	-232	124 743

3.3.2 Hinnarisk

Grupil on likviidsusportfellis, kauplemisportfellis ja investimisportfellis hoitavad väärtpaberid (lisa 9, 10). Kauplemis- ja investimisportfellide suurusele on seatud limiidid. Kehtestatud on vastuvõetavate krediidireitingute kriteeriumid ja muud võlakirjade parameetrid, mida kontsern võib omada. Riskikontrolli üksus jälgib piirangutest kinnipidamist.

Pangal ei ole oma positsioonis märkimisväärses koguses aktsiaid ja fondiosakuid (vt lisa 10), seetõttu on tundlikkus nende positsioonide turuhinna muutuse suhtes marginaalne.

Panga turuhinnas kajastatav võlakirjaportfell on lühiajaline ja kvaliteetne, mistõttu ligikaudne turu riskipreemiate muutumise mõju portfelli turuväärtusele on vastavalt teostatud stressitestidele 1,0% (2018: 1,0%).

Grupi suurima üksuse AS LHV Pank riskipositsioonide tundlikkuse analüüs põhjendatud võimalike muutuste mõju kohta netokasumile (tuhandetes eurodes):

Mõju kasumiaruandele (puhaskasumile) (tuhandetes eurodes)		
	2019	2018
Aktsiad ja fondiosakud +/-10%	+/-50	+/-51
Võlakirjad (FVTPL) +/-1,0% (+/-1,0%)	+/-323	+/-387
Mõju koondkasumiaruandele	2019	2018

(tuhandetes eurodes)

Aktsiad ja fondiosakud (FVOCI) +/-
10% +/- 43 +/- 30

3.3.3 Intressimäära risk

Intressimäära risk tuleneb intressitüüpide, varade ja kohustuste (nii bilansiliste kui ka bilansiväliste kirjete) fikseerimisperioodide või baasintressimäärade mittevastavusest. Grupi intressimäärariski juhtimine põhineb riskipoliitikal, liimiitidel ja sise-eeskirjadel, mis tuvastavad kõik olulised intressimäärariski allikad ja tagavad tasakaalustatud riskide võtmise.

Intressimäära riski mõõdetakse lünkade ja kestvuse analüüsiga erinevate stsenaariumide alusel. Analüüsi eesmärk on välja selgitada maksimaalne potentsiaalne kahju intressimäärade ebasoodsa muutumise korral.

Kestvusanalüüsi (omakapitali majandusliku väärtuse muutus) eesmärk on hinnata varade, kohustuste ja omakapitali majandusliku väärtuse muutust erineva intressimäära stsenaariumi korral. Lünkade analüüs hindab intressimäärade muutuste mõju puhaskasumile järgmisel 12-kuulisel perioodil.

Nii kestvusanalüüsi kui ka lünkade analüüsi viiakse regulaarselt läbi kahe stsenaariumi korral, sealhulgas ka intressimäärade tõusu ja languse kohta. Põhistsenaarium on intressimäärade paralleelne üles- või allapoole nihutamine 200 baaspunkti.

Intressiriski juhtimise sisemised liimiidid on kehtestanud AS LHV Panga riski- ja kapitalikomitee. Intressiriski liimiidid seatakse seoses netoomavahenditega. Treasury vastutab intressimäära riski pideva juhtimise eest.

Eeldatakse, et varade ja hoiuste bilansilised väärtused ning marginaalid jäävad ajas konstantseks. 2019. aastal hoiuste intressimäärad ei muutunud ning püsisid tasemetel kuni 1,0% (kuni 1,0 % aastal 2018).

Antud finantsvõimenduslaenude intressimäärased muudetakse maksimaalselt kord kuus vastavalt turu intressimäärade liikumisele. 2019. aastal oli saadud sihtotstarbeliste laenude intressimäär 1,0% (2018: 1,0%). 2015. aastal sõlmitud allutatud laenude sisemine intressimäär oli 6,5%, 2018. aastal sõlmitud allutatud laenude sisemine intressimäär oli 6,0% ning 2019. aastal sõlmitud allutatud laenude sisemine intressimäär oli 8,0%. Lepinguliste intressimäärade osas on informatsioon toodud lisas 18.

Seisuga 31.12.2019, 1 protsendipunkti turu intressimäärade tõusu mõju Grupi aastasele neto intressitulule ja kasumile oli +9 362 tuhat eurot (2018: +10 263 tuhat eurot). Samal ajal mõjutaks 1 protsendipunkti intressimäärade langus Grupi aastast neto intressitulule (kasumit) + 127 tuhande euro võrra (2018: -1 657 tuhande euro võrra). 1 protsendipunkti turu intressimäärade tõusu mõju Grupi majanduslikule väärtusele ehk omakapitalile oleks +16 946 tuhat eurot (2018: +11 437 tuhat eurot). 1 protsendipunkti langus turu intressimäärades mõjutaks Grupi majanduslikku väärtust (omakapitali) +74 229 tuhande euro võrra (2018: +25 265 tuhande euro võrra). Mõju Grupi majanduslikule väärtusele on mõlema stsenaariumi korral positiivne tulenevalt sellest, et Grupp on suuresti investeerinud lühiajalistesse aktiividesse, klientidele väljastatud laenud baseeruvad suurel määral 6 kuu euriboril, mille tase laenulepingute järgi ei lange alla 0 protsendi ning tulenevalt nõudmiseni kohustuste käitumuslikust pikema-ajalisest iseloomust on keskmine intressiteenivate varade kestvus lühem kui intressikandvate kohustuste keskmine kestus.

Nii neto intressitulule muutuse mõju kasumile kui ka ökonoomilise kapitali muutuse simuleerimisel on intressimäärade languse korral arvestatud aktiivis olevate lepingute tingimusi ning passivas on tehtud eeldus, et kaasatud hoiuste intressimäärad ei muutu negatiivseks. Intressimäärade tõusu simuleerimisel on Pank lähtunud konservatiivsuspõhimõttest – hoolimata sellest, et tuletistehingute tasemed turul annavad alust eeldada, et järgmise kahe aasta jooksul ei muutu turul drastiliselt tähtajaliste hoiuste intressimäärad, mille tõttu võiks nõudmiseni hoiustest olulises ulatuses raha liikuda tähtajalistele hoiustele - oleme siiski arvestanud, et nõudmiseni ja tähtajaliste hoiuste suhe muutub võrdseks.

Nõudmiseni hoiused on kestusega 2 aastat tulenevalt nende käitumuslikust iseloomust.

Nõudmiseni hoiuste intress ei ole turumäärade kõikumise suhtes tundlik.

LHV Grupi intressiteenivate varade ja intressikandvate kohustuste struktuur intressi ümber hindamise tahtaja jargi on esitatud järgnevates tabelites nouete ja kohustuste pohisummades. Finantsvoimenduslaenu kasitletakse kui kuuajalist toodet jargmise intressimaara fikseerimise tahtajani.

31.12.2019 (tuhandetes eurodes)	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Vahe- summa	Kogunenud intress	Allahindlused	Kokku
Finantsvarad								
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	1 270 453	0	0	0	1 270 453	0	0	1 270 453
Finantsvarad õiglasest väärtuses (võlakirjad) (lisa 9, 10)	10 682	0	12 950	7 925	31 557	774	0	32 331
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	729 768	851 657	84 798	22 988	1 689 211	3 927	-6 104	1 687 034
Kokku	2 010 903	864 607	92 723	22 988	2 991 221	4 701	-6 104	2 989 818
Finantskohustused								
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	375 862	491 080	1 868 767	1	2 735 710	2 891	0	2 738 601
Allutatud kohustused * (lisa 18)	0	0	0	70 500	70 500	429	0	70 929
Kokku	375 862	491 080	1 868 767	70 501	2 806 219	3 320	0	2 809 530
Intressi ümberhindamise aja erinevus	1 635 041	373 527	-1 776 044	-47 513	185 011			

31.12.2018 (tuhandetes eurodes)	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Vahe- summa	Kogunenud intress	Allahindlused	Kokku
Finantsvarad								
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	681 846	0	0	0	681 846	0	0	681 846
Finantsvarad õiglasest väärtuses (lisa 9, 10)	20 546	0	15 031	2 000	37 577	1 120	0	38 697
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	382 251	465 063	62 286	16 770	926 370	2667	-10 276	918 6761
Kokku	1 084 643	465 063	77 317	18 770	1 645 793	3 787	-10 276	1 639 304
Finantskohustused								
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	136 498	111 503	1 221 205	18	1 469 224	337	0	1 469 561
Allutatud kohustused* (lisa 18)	0	0	0	30 000	30 000	150	0	30 150
Kokku	136 498	111 503	1 221 205	30 018	1 499 224	487	0	1 499 711
Intressi ümberhindamise aja erinevus	948 145	353 560	-1 143 888	-11 248	146 569			

* 2018. aastal sõlmitud allutatud laenude lepinguline tähtaeg on 10 aastat ning fikseeritud intressimäär on 6.0%. 2015. aastal sõlmitud allutatud laenude lepinguline tähtaeg on 10 aastat ning fikseeritud intressimäär on 6.5%. 2019. aastal sõlmitud allutatud laenude lepinguline tähtaeg on 10 aastat ning fikseeritud intressimäär on 8,0%.

3.4 Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on seotud LHV Panga maksevõimega lepinguliste kohustuste õigeaegseks täitmiseks ning see tuleneb erinevustest varade ja kohustuste tähtaegade vahel. LHV Panga likviidsusjuhtimine ja strateegia baseerub riskipoliitikal, mis sisaldab mitmeid likviidsusrisi meetmeid, kehtestab lamiidid ning sise-eeskirjad. Vastavalt LHV Panga riskipoliitikale on võetud likviidsusjuhtimises konservatiivne lähenemine. Likviidsusrisi juhtimine sisaldab stressiteste ning likviidsusjuhtimisega seotud

äritegevuse jätkuvuse taasteplaane. Stressiteste raamistik hõlmab ellujäämisperioodi mõõdikuid, mis kirjeldavad kombineeritud likviidsusrisi stsenaariumit, sisaldades nii ettevõttepõhist kui ka turu-üleli stressi. Sisemisi mõõdikuid täiendavad Basel III mõõdikud – likviidsuse kattekordaja (LCR) ja stabiilse rahastamise kordaja (NSFR) mille osas on LHV Pank täitnud kõik nõuded seisuga 31.12.2019 ja 31.12.2018. Likviidsuse kattekordaja (LCR) standardi eesmärk on kindlustada, et LHV Pangel oleks piisav hulk koormamata kõrge kvaliteedi ja

likviidsusega varasid, mida oleks võimalik ilma olulisi kahjusid kandmata monetiseerida, tulemaks toime likviidsusvajadusega 30 päevases stressistsenaariumis. Normatiivi väljundiks on likviidsuse varade ja stressistsenaariumi likviidsusvajaduse jagatis, mille piirmääraks on 100%. Grupi likviidsuse kattekordaja tase 31.12.2019 seisuga oli 143% (2018: 144%).

NSFR eesmärk on kindlustada, et pangal oleks piisavalt stabiilseid finantseerimisallikaid finantseerimaks pikaajalisi varasid. Pangandusmääruses ning Baseli panganduskomitee poolt 2014. aasta oktoobris avaldatud ettepanekute kohaselt oli panga NSFR tase 31.12.2019 seisuga 157% (2018: 153%). Stabiilse rahastamise kattekordaja kehtestati miinimumnõudena 2018. aastal.

Likviidsusriski juhtimisega tegeleb LHV Panga Treasury. Likviidsusriski maandamiseks jälgitakse igapäevaselt nõuete ja kohustuste tõenäolist netopositsiooni erinevate ajavahemike kaupa ning hoitakse seejuures igal ajal oma arvel piisavat varu likviidsuseid vahendeid, samuti jälgitakse Grupi kohustuste

kontsentratsiooni tähtaegade lõikes. Ootamatute rahaliste väljaminekute katteks hoiab Grupp likviidsuspuhvrit. Likviidsuspuhver koosneb rahalistest vahenditest deposiitides ja keskpanga juures ning Treasury poolt hoitavatest likviidsustest väärtipaberitest, mida saab kiiresti realiseerida või kasutada tagatisena keskpangalt lisavahendite kaasamisel. Grupil on piisavalt likviidsuseid vahendeid väljastamiseks valmisolekulaene. Seisuga 31.12.2019 ja 31.12.2018 ei ole Grupil ühtegi tähtaega ületanud võlgnevust.

Võlakirjaportfelli valdava osa instrumentide tagatisel on võimalik võtta keskpangast lühiajalist laenu.

Järgnevates tabelites on ära toodud finantsvarade ja –kohustuste, v.a. tuletisinstrumentid, jaotus tähtaegade lõikes lepinguliste tuleviku diskonteerimata rahavoogude alusel ning eraldi tulbas on kajastatud summad finantsseisundi aruandest. Tähtaegade analüüsis on rahavood jaotatud perioodidesse, millal rahavood tekivad (sh rahavood intressidest). Vastavat selgitust nende varade ja kohustuste õiglase väärtuse kohta vt lisa 3.5.

31.12.2019 (tuhandetes eurodes)	Nõudmiseni	0-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Bilansiline väärtus
Kohustused lepinguliste tähtaegade järgi							
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	2 201 704	41 522	476 248	18 721	2 906	2 741 101	2 738 601
Allutatud kohustused (lisa 18)	0	1 318	3 954	21 090	81 745	108 107	70 500
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 16)	0	20 613	0	0	0	20 613	20 613
Valmisolekulaenud (lisa 21)	0	359 230	0	0	0	359 230	0
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades (lisa 21)	0	14 139	0	0	0	14 139	0
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)	0	14 942	0	615	0	15 557	0
Finantskohustused õiglasel väärtusel (lisa 10)	0	8	0	0	0	8	8
Kohustused kokku	2 201 704	451 772	480 202	40 426	84 651	3 258 755	2 829 722
Likviidsusriski katteks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade järgi							
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	1 270 453	0	0	0	0	1 270 453	1 270 453
Finantsvarad õiglasel väärtusel (võlakirjad) (lisa 9,10)	0	10 883	13 018	8 429	0	32 330	32 331
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	0	113 590	251 806	1 029 520	582 889	1 977 805	1 687 034
Nõuded klientidele (lisa 12)	0	2 745	0	0	0	2 745	2 745
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)	0	14 942	0	615	0	15 557	0
Muud finantsvarad (lisa 13)	2 246	0	0	0	0	2 246	2 246
Kokku likviidsusriski katteks hoitavad varad	1 272 699	142 160	264 824	1 038 564	582 889	3 301 136	2 994 809
Finantskohustuste ja –varade tähtaegade vahe	-929 005	-309 612	-215 378	998 138	498 238	42 381	165 087

31.12.2018 (tuhandetes eurodes)	Nõudmiseni	0-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Bilansiline väärtus
Kohustused lepinguliste tähtaegade järgi							
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	1 330 018	24 949	94 113	16 780	4 390	1 470 250	1 469 561
Allutatud kohustused (lisa 18)	0	504	1 510	8 055	35 333	45 402	30 000
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 16)	0	20 948	0	0	0	20 948	20 948
Valmisolekulaenud (lisa 21)	32 259	156 582	0	0	0	188 841	0
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistest summades (lisa 21)	0	9 314	0	0	0	9 314	0
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)	0	18 559	0	610	0	19 169	0
Finantskohustused õiglases väärtuses (lisa 10)	0	11	0	0	0	11	11
Kohustused kokku	1 362 277	230 867	95 623	25 445	39 723	1 753 935	1 520 520
Likviidsusrisi katteks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade järgi							
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	681 846	0	0	0	0	681 846	681 846
Finantsvarad õiglases väärtuses (võlakirjad) (lisa 9,10)	0	20 690	0	15 845	2 161	38 696	38 697
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	0	63 584	198 293	634 077	154 853	1 050 807	918 761
Nõuded klientidele (lisa 12)	0	2 509	0	0	0	2 509	2 509
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)	0	18 559	0	610	0	19 169	0
Muud finantsvarad (lisa 13)	2 936	0	0	0	0	2 936	2 936
Kokku likviidsusrisi katteks hoitavad varad	684 782	105 342	198 293	650 532	157 014	1 795 963	1 644 749
Finantskohustuste ja –varade tähtaegade vahe	-677 495	-125 525	102 670	625 087	117 291	42 028	124 229

Järgnevas tabelis on ära toodud lühi- ja pikaajaliste varade ja kohustuste jaotus.

(tuhandetes eurodes)	31.12.2019	31.12.2018
Käibevarad		
Nõuded keskpangale (lisa 8)	1 232 733	639 862
Nõuded krediitiasutustele (lisa 8)	32 247	24 979
Nõuded investeerimisühingutele (lisa 8)	5 473	17 005
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisa 10)	32 499	38 913
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	301 327	225 036
Muud nõuded klientidele (lisa 12)	2 745	2 509
Muud varad (lisa 13)	1 857	1 341
Käibevarad kokku	1 608 881	949 645
Põhivarad		
Omakapitaliinstrumentid FVOCI-s (lisa 9b)	432	298
Muud finantsvarad (lisa 13)	2 246	2 936
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	1 385 707	693 725
Materiaalne põhivara (lisa 14)	6 680	1 122
Immateriaalne põhivara (lisa 14)	685	1 286
Põhivarad kokku	1 395 750	699 367
Varad kokku	3 004 631	1 649 012

Kohustused**Lühiajalised kohustused**

Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	2 716 974	1 448 767
Finantskohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisa 10)	8	11
Võlad hankijatele ja muud kohustused (lisa 16)	23 774	23 861

Lühiajalised kohustused kokku	2 740 756	1 472 639
--------------------------------------	------------------	------------------

Pikaajalised kohustused

Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	21 627	20 794
Allutatud kohustused (lisa 18)	70 500	30 000

Pikaajalised kohustused kokku	92 127	50 794
--------------------------------------	---------------	---------------

Kohustused kokku	2 832 883	1 523 433
-------------------------	------------------	------------------

3.5 F Finantsvarade ja –kohustuste õiglane väärtus

						Kokku õiglane väärtus	Bilansiline jääkväärtus	Erinevus
(tuhandetes eurodes)	Lisa	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Selgitused hinnangutele	31.12.2019	31.12.2019	
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande								
Aktsiad	10	164	0	0	Aktiivsel turul noteeritud hind	164	164	0
Omakapitaliinstrumendid õiglasest väärtuses läbi muude koondkasumite	9	0	0	432	VISA aktsiatega aktiivsel turul ei kaubelda, mistõttu baseerub nende väärtust turuteabel või sarnastel tehingutel ja juhtkonna hinnangul.	432	432	0
Võlakirjad õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	10	32 331	0	0	Aktiivsel turul noteeritud hind	32 331	32 331	0
Intressiswapid ja valuutafowardid	10	0	4	0	Peamiselt tuletisinstrumentide lepingute positiivne turuväärtus, näiteks intressimäära vahetuslepingud, välisvaluuta vahetustehingud ja forwardid. Turud annavad hindamis-mudelile jälgitavaid sisendeid, mida kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks. Selliste börsiväliste tuletisinstrumentide õiglane väärtus arvutatakse nüüdispuhasväärtuse (NPV) alusel, mis põhineb sõltumatult hangitud turuparameetritel, eeldades riski ning ebakindluse puudumist.	4	4	0

NPV arvutamisel
kasutatakse diskon-
teerimiseks turupõhist
nullkupongi tulukõverat.

Kokku finantsvarad õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	33 495	4	432		32 931	32 931	0
---	---------------	----------	------------	--	---------------	---------------	----------

Finantskohustused õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande

Intressiswapid ja valuutaforwardid	10	0	8	0		8	8	0
---------------------------------------	----	---	---	---	--	----------	----------	----------

Kokku finantskohustused õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	0	8	0		8	8	0
--	----------	----------	----------	--	----------	----------	----------

Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses

Nõuded keskpangale	8	0	1 232 733	0	Väga likviidne ja lühiajaline	1 232 733	1 232 733	0
Nõuded krediitiasutustele	8	0	32 247	0	Väga likviidne ja lühiajaline	32 247	32 247	0
Nõuded investeeringusühingute le	8	0	5 473	0	Väga likviidne ja lühiajaline	5 473	5 473	0
Laenud ja nõuded klientidele					Pikaajaline, märkimisväärne hinnangute tase. Laenude õiglane väärtus on arvutatud lähtuvalt viimase kuue kuu jooksul välja antud laenude keskmisest			
	13	0	0	1 707 842	intressimäärast.	1 707 842	1 687 034	20 808
Muud nõuded klientidele	14	0	2 745	0	Lühiajalised nõuded	2 745	2 745	0
Muud finantsvarad	15	0	2 246	0	Lühiajalised hoiused	2 246	2 246	0

Kokku finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	0	1 275 444	1 707 842			2 983 286	2 962 478	6 064
--	----------	------------------	------------------	--	--	------------------	------------------	--------------

Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses

Klientide hoiused ja saadud laenud					Klientide hoiused ja fikseeritud intressimääraga laenud on peamiselt lühiajalised ja hoiuste hinnakujundus sõltub turutingimustest; sellest tulenevalt ei erine diskonteeritud tulevaste rahavoogude abil määratud hoiuste õiglane väärtust oluliselt nende bilansilisest jääkväärtusest.			
	15	0	2 204 495	537 577		2 742 072	2 738 601	3 471

Allutatud kohustused					Võlakirjad on noteeritud, aga likviidsus on liiga väike, et kasutada otseselt turukvoote. Lisaks sellele ei ole LHV-l lubatud osta neid võlakirju ilma Finantsinspeksiooni heakskiiduta iga vahetustehingu jaoks.	73 010	70 500	2 510
Võlad hankijatele ja muud kohustused	18	0	0	73 010	Lühiajalised kohustused	20 613	20 613	0
Kokku finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses	0	2 225 108	610 587			2 835 695	2 829 714	5 981

Puhaskasum kokku kolmanda taseme finantsvaradest muus koondkasumis oli 134 tuhat eurot.

(tuhandetes eurodes)	Lisa	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Selgitused hinnangutele	Kokku õiglane väärtus 31.12.2018	Bilansiline jääkväärtus 31.12.2018	Erinevus
Finantsvarad õiglasel väärtusel muutusega läbi kasumiaruande								
Aktsiad	10	157	0	0	Aktiivsel turul noteeritud hind VISA aktsiatega aktiivsel turul ei kaubelda, mistõttu baseerub nende väärtust turuteabel või sarnastel tehingutel ja juhtkonna hinnangul.	157	157	0
Omakapitaliinstrumentide õiglasel väärtusel läbi muude koondkasumite	9	0	0	298		298	298	0
Võlakirjad õiglasel väärtusel muutusega läbi kasumiaruande	10	38 697	0	0	Aktiivsel turul noteeritud hind Peamiselt tuletisinstrumentide lepingute positiivne turuväärtus, näiteks intressimäära vahetuse lepingud, välisvaluuta vahetustehingud ja forwardid. Turud annavad hindamis- mudelile jälgitavaid sisendeid, mida kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks. Selliste börsiväliste tuletisinstrumentide õiglase väärtus arvutatakse nüüdispuhasväärtuse (NPV) alusel, mis põhineb sõltumatult hangitud turuparameetritel, eeldades riski ning ebakindluse puudumist. NPV arvutamisel kasutatakse diskon- teerimiseks turupõhist nullkupongi tulukõverat.	38 697	38 697	0
Intressiswapid ja valuutaforwardid	10	0	59	0		59	59	0
Kokku finantsvarad õiglasel väärtusel	38 854	59	298			39 211	39 211	0

muutusega läbi kasumiaruande								
Finantskohustused õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande								
Intressiswapid ja valuutaforwardid	10	0	11	0		11	11	0
Kokku finantskohustused õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande		0	11	0		11	11	0
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses								
Nõuded keskpangale	8	0	639 862	0	Väga likviidne ja lühiajaline	639 862	639 862	0
Nõuded krediidiasutustele	8	0	24 979	0	Väga likviidne ja lühiajaline	24 979	24 979	0
Nõuded investeerimisühingutele	8	0	17 005	0	Väga likviidne ja lühiajaline	17 005	17 005	0
Laenud ja nõuded klientidele					Pikaajaline, märkimisväärne hinnangute tase. Laenude õiglase väärtus on arvatud lähtuvalt viimase kuue kuu jooksul välja antud laenude keskmisest intressimäärast. Lühiajalised nõuded			
	11	0	0	924 825		924 825	918 761	6 064
Muud nõuded klientidele	12	0	2 509	0		2 509	2 509	0
Muud finantsvarad	13	0	2 936	0	Lühiajalised hoised	2 936	2 936	0
Kokku finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses		0	687 291	924 825		1 612 116	1 606 052	6 064
Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses								
Klientide hoised ja saadud laenud					Klientide hoised ja fikseeritud intressimääraga laenud on peamiselt lühiajalised ja hoiuste hinnakujundus sõltub turutingimustest; sellest tulenevalt ei erine diskonteeritud tulevaste rahavoogude abil määratud hoiuste õiglase väärtust oluliselt nende bilansilisest jääkväärtusest.			
	15	0	0	1 469 708		1 469 708	1 469 561	147
Allutatud kohustused					Võlakirjad on noteeritud, aga likviidsus on liiga väike, et kasutada otseselt turukvoote. Lisaks sellele ei ole LHV-l lubatud osta neid võlakirju ilma Finantsinspektsiooni heakskiiduta iga vahetustehingu jaoks.			
	18	0	0	30 491		30 491	30 150	341
Võlad hankijatele ja muud kohustused	16	20 977	0	0	Lühiajalised kohustused	20 977	20 977	0

Kokku finantskohustused					
korregeeritud					
soetusmaksumuses	20 977	0	1 500 199	1 521 176	1 520 688
					488

Puhaskasum kokku kolmanda taseme finantsvaradest muus koondkasumis oli 42 tuhat eurot.

Grupi juhatus on hinnanud finantsseisundi aruandes korregeeritud soetusmaksumuses kajastatud varade ja kohustuste õiglast väärtust. Õiglase väärtuse hindamiseks diskonteeritakse tuleviku rahavood turuintressikõvera alusel.

Hierarhias kasutatud tasemed:

1. Tase 1 – aktiivsel turul noteeritud hind
2. Tase 2 – hindamistehnika, mille sisendiks on turu informatsioon (sarnaste tehingute kursid ja intressikõverad)
3. Tase 3 – muud hinamismeetodid (näiteks diskonteeritud rahavoogude meetod) hinnanguliste sisenditega

Finantsvarade ja finantskohustuste tähtajalise struktuuri kohta vt lisa 3.4.

3.6 Operatsioonirisk

Operatsioonirisk on võimalik kahju, mis tuleneb inimeste, protsesside või infosüsteemide vigadest. Igapäevaselt kasutatakse tehingute teostamisel võimalike kahjude minimeerimiseks tehingulimiitide ja pädevuste süsteeme ning Grupi tööprotseduurides rakendatakse kohustuste lahususe printsiipi, mille järgi peab tehingu või protseduuri teostamiseks olema vähemalt kahe töötaja või üksuse kinnitus.

Operatsiooniriskide jälgimisest saadav info abistab Grupi sisemise kapitali adekvaatsuse tagamiseks vajaliku alginformatsiooni kogumist ja kapitalinormide hindamist. Andmebaasi kogutud juhtumite analüüsi tulemusena on võimalik vaadata üle äriprotsesside kitsaskohad, vältida vigade tekkimist tulevikus ja maandada võimalikud riskid või määratleda nende aktsepteerimise tingimused. Operatsiooniriski andmebaasi info kogumise eest vastutab Grupi riskikontrolli juht.

Operatsiooniriskide hindamisel, jälgimisel ja maandamisel on oluline roll vastavuskontrollil ning siseauditi osakonnal. Vastavuskontrolli teostaja üheks ülesandeks on hinnata Grupi tegevuse kooskõla õigusaktides, järelevalve juhistes ja sise-eeskirjades sätestatud nõuetega. Siseaudit on sõltumatu ja objektiivne sihtfunktsioon, kelle kindlustandev ning konsulteeriv tegevus on suunatud Grupi tegevuse täiustamiseks, protsesside parendamiseks ja väärtuse lisamiseks. Siseaudit aitab kaasa Grupi eesmärkide saavutamisele, kasutades süsteemset ja distsiplineeritud lähenemist hindamaks ja täiustamaks riskide juhtimise, kontrolli ja organisatsiooni haldamise efektiivsust.

3.7. Vastavusrisk

Vastavusrisk on eksisteeriv või potentsiaalne oht tulule ja kapitalile, mis on tingitud õigusaktide, juhendite, standardite või

eetikapõhimõtete täitmata jätmisest. Riski realiseerumisega võivad kaasneda trahvid, kahjunõuded, mainekahju, lepinguliste suhete lõppemine ja äärmisel juhul tegevusloa kehtetuks tunnistamine.

Vastavusriski juhtimise eesmärk on vältida vastavusriski avaldumist, sh trahvide määramist, kahjunõudeid, mainekahju, lepinguliste suhete katkemist ja tegevusloa kehtetuks tunnistamist.

Euroopa Keskpanga avaldatud riskihinnangut silmas pidades peab LHV õigusaktide muudatustega kaasnevat riski endiselt kõrgeks.

Vastavusriski juhtimiseks jälgib vastavuskontroll õigusaktide muudatusi ning hindab nende võimalikku mõju, informeerib muudatustest juhtorganeid ning osaleb muudatuste rakendamisel.

Igakuised ülevaated juhtorganitele hõlmavad erinevatest allikatest koondatud infot, sh erinevate järelevalveasutuste suuniseid, Euroopa Liidu tasandi ja siseriiklike õigusakte. Ülevaadete tutvustamise käigus määratakse rakendamise eest vastutavad juhtorganite liikmed. Samuti on vastavuskontroll kaardistanud LHV äritegevust puudutavad õigusaktid.

LHV tegevust jätkuvalt enim mõjutanud regulatiivsed muudatused sarnaselt teistele turuosalistele on MiFID II, GDPR, AMLD, PRIIP regulatsioonid ja CRD-V pakett. Tulenevalt ärimudeli olemusest pöörab LHV täiendavat tähelepanu Ühendkuningriigi regulatiivse keskkonna muutustele, sealhulgas muutustele, mis on seotud Ühendkuningriigi EList lahkumisega.

3.8. Rahapesu tõkestamine

Rahapesu ja terrorismi tõkestamise (AML/CTF) juhtimine LHV sisemine kaitsesüsteem baseerub kolmel kaitseliinil. Äri kui

esimene kaitseliin omab, võtab ja maandab riske seal, kus AML, vastavuskontroll ja riskijuhtimine kui teine kaitseliin loovad raamistiku ja juhised ning kontrollivad ühtlasi ka esimest kaitseliini. Siseaudit kui kolmas kaitseliin tagab esimese ja teise kaitseliini ülesehituse ja töötamise, andes kindlust Nõukogule.

Kõik kaitseliinid järgivad riskipõhist lähenemisviisi, mis baseerub toodete, teenuste, klientide ja riikide riskipõhisel hindamisel, CDD ja EDD mõõdikutel vastavalt riskitasemele ja riskipõhisele jälgimisele. Tugevat AML kultuuri toetab kõikide töötajate ja juhtkonna suur teadlikkus ning pühendumus, mis põhineb teadlikkuse tõstmisel, informatsiooni jagamisel, koolitamisel ja aruandlusel.

LHV Grupi ja LHV Panga juhatus ja nõukogu on pühendunud rahapesu tõkestamise ja tunne oma klienti (AML/ KYC) süsteemi rakendamisele, säilitamisele ja arendamisele kogu Grupis. AML/CTF kord ja kliendi aktsepteerimise põhimõtteid on vähemalt kord aastas uuendatud. 2019. aastal kinnitas juhatus

AML Juhtimisstruktuur

Riskihindamise ja riskiisu raamistiku. Samuti uuendatakse pidevalt kõiki sisemisi AML/CTF protseduure ja juhendeid.

Analüütiline ja toetatud tehniline võimekus on AML-süsteemi võtmelementideks ja LHV on 2019. aastal investeerinud palju erinevatesse uutesse tööriistadesse. AML-i jälgimist viib läbi FICO Tonbelleri tarkvara Siron ja skriinimist Accuity tarkvara Compliance Link. Mõlemad tööriistad tulid turule 2019. aastal. Sironi ja Compliance Linkkõrval kasutatakse tegevuste ja trendide jälgimiseks ka analüütilist-visualiseerimistarkvara Tableau. AML-i meeskonna edasise analüüsivõime suurendamiseks tehakse koostööd Salv'i väliseksperitidega (eelmine kaubamärk: Dataminer). See koostöö hõlmab Salv'i jälgimistarkvara testimist eesmärgiga suurendada analüütika potentsiaali tulevikus veelgi.

IT-investeeringute kõrval on märkimisväärselt suurenenud ka rahapesu tõkestamisega otseselt ja kaudselt seotud töötajate arv. Nii AML osakonnas kui ka KYC-EDD meeskonnas esimeses kaitseliinis loodi palju uusi ametikohti.

Institutsioon	Kinnitab	Tegevused
Nõukogu	- AML/CTF raamistik ja kõrgetasemeline riskisu	- Monitoorib ja jälgib AML kõrgetasemelist ala - Saab aruandeid AML kohta
Juhatus	- Klientide aktsepteerimise põhimõtted - Riskihindamise ja riskiisu raamistik - AML raamistik - AML komitee protseduur - Kõrge riskiga klientide vastuvõtukomitee protseduur	- Monitoorib ja jälgib AML ala - Seab AML riskiisu - Regulaarne aruandlus AML-ist ja Vastavuskontrollist - Annab üldiseid juhiseid - Aktsepteerib kõrge riskiga kliente
AML	- AML sise-eeskiri	- Koordineerib AML protseduure ja protsesse - Annab juhiseid esimesele kaitseliinile - Hindab AML riske (klient, toode, teenus, kanal, riik) - Toetab EDD meetmeid (klientide aktsepteerimisel riski hindamine, kohapealne ja väline kontroll etc.) - Vastutab monitoorimise eest - Vastutab skriiningu eest - Analüüsib kõiki kahtlaseid ja ebaharilikke kliente ja tehinguid - Hindab AML riske, mis on seotud uute teenuste, toodete ja protsessidega - Raporteerib FIU-le - Raporteerib juhtkonnale - Pakub koolitusi ja suurendab teadlikkust

Vastavuskontroll		- Nõustab juhtorganeid ja AML osakonda, et tagada vastavus kehtivate regulatsioonidega - Hindab regulatiiv- ja järelevalvekeskkonna muutuste võimalikku mõju - Viib läbi AML-i nõuetele vastavuse kontrole ja auditeid - Hindab uute teenuste, toodete ja protsessidega seotud vastavusriske - Annab aru juhtorganitele
Siseaudit		- Viib läbi AML protsesside sõltumatut hindamist - Raporteerib Nõukogule ja Auditikomiteele
Äritegevus	- Spetsiifilised juhised kõikide töövoogude kohta (kaasa arvatud AML-i meetmed)	- Viib läbi KYC protseduure (tunne oma klienti) - Edastab sisemisi SAR-e (kahtlase tegevuse aruandeid) AMLile

AML/KYC meetmed

LHV põhiprintsiibid:

- tugev kliendikontroll klientide aktsepteerimisel, mida toetavad kliendi aktsepteerimise põhimõtted;
- konservatiivne lähenemine riskide segmenteerimisele;
- regulaarne kliendikontroll ja täiendav kliendikontroll;
- tugev riskipõhine järelvalve;
- klientide ja tehingute skriinimine rahvusvaheliste finantssanktsioonide nimekirjade ja muude allikate (sh USA OFAC-i nimekirja ja UK HM Treasury nimekirja) suhtes;
- tugev tipp- ja keskastmejuhtide pühendumus;
- regulaarne töötajate koolitamine;
- pidev teabevahetus ja koostöö rahapesu andmehürooga ja teiste asjakohaste sidusrühmadega;
- aktiivne osalemine tööstuse parimate tavade kehtestamisel.

LHV on rakendanud nelja taset kliendi aktsepteerimise faasis:

- Kliendisuhete juht
- Kliendisuhete juht ja pikaajalise töötaja heakskiit (4-silma põhimõte)
- Riskikliendi Aktsepteerimise Komitee
- Juhatus

Riskinäitajate kombinatsioon määrab iga kliendiga kindlaks, milline aktsepteerimistase on vajalik.

Konservatiivsetele ja riskipõhistele kliendi aktsepteerimise

protseduuridele rakendatakse lisaks riskipõhist monitoori- mist ja teostatakse regulaarselt KYC teabe asjakohastamist.

LHV on seadnud riskitaluvuse mitteresidentist juriidiliste klientide hoiustele väljaspool mittefinants- ja valitsusväliseid sektoreid 25%-ni. Mitteresidentide hoiuste kasvu põhjus oli seotud Panga otsusega meelitada pikaajalisi madala riskiga hoiuseid Saksamaa ja Austria turult hoiustamisplatvormide Raisin ja Deposit Solution kaudu.

Finantsvahendajad

LHV osutab teenuseid fintech ettevõtetele, kes pakuvad klientidele finantsteenuseid. Kuna fintechidele teenuste osutamine hõlmab teistsuguseid riske võrreldes püsiklientide teenindamisega, on Pank pööranud erilist tähelepanu ja meetmeid nende riskide maandamiseks. Seal on pühendunudkliendihaldurid, kellel on antud valdkonnaga seotud pädevus. AML-i meeskond jälgib pidevalt selle sektori suundumusi, arenguid ja ohte ning KYC-i meetmeid ajakohastatakse pidevalt. Pank on võtnud lähenemisviisi, et kõik fintech sektori kliendid peavad rakendama samu AML/KYC meetmeid nagu pangandussektor. Klientide aktsepteerimise ja pideva KYC ajal hindab Pank klientide ärimudelit, meeskonda, AML/KYC meetmeid, skriinimise ja jälgimise tehnilisi võimalusi, kliendikeskust, kliendiriski segmenteerumist, limiidipoliitikat, rahaallikat jms. LHV teostab ka kohapealseid kliendikülastusi, et teha kindlaks, kas poliitika ja protsesside meetmed on tegelikkuses rakendatud ning töötavad.. Selliste klientide finantstegevusele pööratakse erilist ja pidevat tähelepanu spetsiaalse jälgimise kaudu.

Riik

Viimastel aastatel on rahapesu süüdistused raputanud nii Eesti kui ka välismaailma ning Eesti maine on tõsiselt kahjustatud. Sellegipoolest peetakse Eesti finantsüsteemi ja riiki ise maailma kõige vähem riskantseks. Baseli valitsemisinstituut on hinnanud Eestit 2019. aastal rahapesu riskide seisukohast kõige vähem riskantseks riigiks. Isegi kui mõnes asutuses on KYC meetmetes ja nõuetekohase riskiisu seadmisel olnud puudusi, on Eesti rahapesuvastane süsteem üldiselt hinnatud tugevaks. Järgmine oluline hindamine toimub vastavalt FATF-i standarditele aastatel 2021-2022, mida viib läbi Moneyval.

Eesti regulaator, rahapesu andmehüüroo ja finantssektor on võtnud olukorda väga tõsiselt ja AML-süsteemi igakülgseks parandamiseks on tehtud palju erinevaid samme. Pangandussektor on teinud suuri investeeringuid inimressurssidesse, seda nii kvantitatiivselt kui ka kompetentsi seisukohast. Kõik turuosalisel on tehnoloogia kasutamist täiustanud ja täiustavad seda pidevalt. Enamik neist uurib moodsa tehnoloogia (nt masinõppe) kasutamise viise oma tehniliste ja analüütiliste võimete parandamiseks. Finantsinspeksioon avaldas uue AML-i juhendi 2019. aasta märtsis. Uue komponendina on toodud loetelu rahapesu trendidest ja meetoditest Eestis läbi rahapesu kõigi kolme etapi. Rahapesu andmehüüroo on värskendanud aruandlustarkvara, saades nüüd kiirema ja automatiseeritud ülevaate kõigist neile edastatud andmetest. Regulaatiivsest küljest on rahapesuvastase süsteemi ja kõigi sidusrühmade vahelise koostöö parandamiseks käimas mitmed seadusandlikud algatused.

3.10. Varade ja kohustuste saldeerimine

Grupp on saldeerinud järgnevad varad ja kohustused.

3.9. Muud riskid

3.9.1 Strateegiline ja äririsk

Strateegiline risk väljendub eeskätt valedes strateegilistes otsustes. Strateegilist riski maandatakse läbi kaalutletud äriplaanide ning analüüside teostamise. Samuti omab LHV Panga ja LHV Groupi juhtkond (nii juhatus kui ka nõukogu) pikaajalist pangandus ja/või ettevõtluskogemust. Uutele turgudele ja valdkondadesse sisenemisel kaasatakse eelnevalt alati vastava ala professionaalid ning teostatakse põhjalik analüüs.

3.9.2 Reputatsioonirisk

Reputatsioonirisk on defineeritud kui risk, mis tuleneb LHV maine halvenemisest klientide, äripartnerite, omanike, investorite või järelevalve silmis. Reputatsioonirisk tekib pigem muude riskide realiseerumise tagajärjel (näiteks operatsiooniriski või strateegilise riski realiseerumise tulemusena). Reputatsiooniriski maandava tegurina viib LHV läbi regulaarseid riskijuhtimisealaseid koolitusi ning samuti täiustatakse pidevalt kogu organisatsiooni hõlmavat riskijuhtimise raamistikku, mis kokkuvõttes tagab tugeva riskikultuuri.

3.9.3 Maarisk

Sarnaselt reputatsiooniriskiga väljendub maarisk üldjuhul mõne muu riski kaudu (operatsioonirisk, krediidirisk, strateegiline risk). Lisaks Eestile, teeb LHV ettevalmistusi äritegevuse alustamiseks Ühendkuningriigis.

				Seotud vahendid, mida ei ole finantsseisundi aruandes tasaarveldatud			
	Brutosumma enne saldeerimist finantsseisundi aruandes	Saldeeri mine	Netosumma finantsseisundi aruandes	Finantsinstrumendid	Saadud rahalised tagatised	Netosummad	
31.12.2019							
VARAD							
Tuletisinstrumendid	4	0	4	0	0	0	
KOHUSTUSED							
Tuletisinstrumendid	8	0	8	0	0	0	
31.12.2018							
VARAD							
Tuletisinstrumendid	59	0	59	0	0	0	
KOHUSTUSED	2	0	2	0	0	0	

LISA 4 Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud

Vastavalt IFRS-le tuginevad mitmed aruandes esitatud finantsnäitajad rangelt raamatupidamislikele juhtkonnapoolsetele eeldustele ja hinnangutele, mis omavad mõju bilansikuupäeva seisuga raamatupidamise aruandes esitatud varade ja kohustuste väärtustele ning aruandes avaldatud tingimuslikele varadele ja kohustustele, samuti järgnevate majandusaastate aruandeperioodide tuludele ja kuludele. Kuigi need hinnangud põhinevad juhtkonna parimal teadmisel ning järeldustel käimasolevatest sündmustest, ei pruugi tegelik tulemus nendega lõpuks kokku langeda ja võib märkimisväärselt neist hinnangutest erineda. Juhtkonna hinnanguid on rakendatud laenude, nõuete ja investeeringute väärtuse hindamisel (lisad 3.2, 8, 9, 10 ja 11).

Hinnangud ja otsused vaadatakse pidevalt üle lähtudes mineviku kogemustest ja teistest faktoritest, kaasa arvatud ootustest tuleviku sündmustele, mis hetke asjaolusid arvestades tunduvad põhjendatud. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse edasiulatuvalt.

Kõige olulisemad juhtkonna hinnangud ja eeldused on seotud finantsinstrumentide standardiga IFRS 9, täpsemalt SICRI kriteeriumid, PD ja LGD arvutamine, ärimudeli ja APIM hinnang finantsvarade klassifitseerimiseks. Vaata rohkem informatsiooni lisas 3.2 ja allpool. Juhtkonna hinnangutes ja eeldustes 2019. aastal muid olulisi muudatusi ei toimunud.

Oodatava krediitkahju (ECL) arvutamine sisaldab mitmeid olulisi seisukohti, mis vajavad juhtkonna hinnangut. Oodatava krediitkahju hindamine on selle iseloomust tulenevalt ebamäärane ja nende hinnangute täpsus sõltub mitme test faktoritest, nagu näiteks makromajanduslikud prognoosid, ning sisaldavad kompleksseid modelleerimisi ja hinnanguid. Krediidiriski olulise suurenemise hindamine on IFRS-st 9 „Finantsinstrumentid“ tulenev lähenemine ja vajab olulisi hinnanguid. Igal bilansipäeval hindab Grupp, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud võrreldes esmase kajastamisega võttes arvesse finantsinstrumenti eluea maksejõuetuse tõenäosuse muutust, kasutades selleks olulisi riskiindikaatoreid, mis on kasutusel Grupi riskijuhtimise protsessides. Teine oluline valdkond, mis vajab olulisi hinnanguid, on tuleviku prognooside ja makromajanduse stsenaariumite määramine. IFRS 9 nõuab erapooletu ja tõenäosustega kaalutud krediitkahjude hindamist, kasutades selleks mitmete võimalike tulemuste hinnanguid ning sisaldab tuleviku majandusväljavaadete prognoose. LHV kasutab ECL mõõtmisel tuleviku prognooside baasina sisemiselt välja töötatud makromajanduslike prognoose. LHV kasutab nii mudeleid kui eksperthinnanguid ECL arvutuste määramiseks. Eksperthinnangu teostamise eesmärgiks on kaasata eeldatav mõju näitajatest, mida ECL mudel ei arvestanud. Hinnangu tase ECL määramiseks sõltub mudeli tulemustest, olulisusest ja detailse informatsiooni kättesaadavusest. Mudeleid, hinnanguid ja sisendeid vaadatakse üle regulaarselt Grupi riskifunktsiooni poolt ning kinnitatakse Grupi Riskikomitee poolt.

LISA 5 Neto intressitulu

Intressitulu (tuhandetes eurodes)	2019	2018
Intressitulu kasutades efektiivse intressimäära meetodit		
Ettevõtuluslaenud	37 130	27 701
<i>sh laenud seotud osapooltele (lisa 22)</i>	28	31
<i>Sh faas 3 intressid*</i>	164	340
Järelmaks	3 968	4 055
Tarbimislaenud	7 240	5 313
Finantsvõimenduse laenud ja väärtpaperite laenamine	500	456
Krediitkaardilaenud	813	770
Nõuded krediitdiasutustele ja investeerimisühingutele	270	141
Hüpoteeklaenud	5 248	1 761
<i>sh laenud seotud osapooltele (lisa 22)</i>	34	20
Eralaenud	1 744	1 514
<i>sh laenud seotud osapooltele (lisa 22)</i>	7	12
Muud laenud	891	1 336
Vahesumma	57 804	43 047
Muu sarnane intressitulu		
Liising	3 253	2 439
<i>sh laenud seotud osapooltele (lisa 22)</i>	3	4
Võlakirjad	356	136
<i>Sh FVOCI võlakirjad</i>	-	13
<i>sh võlakirjad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisa</i>	356	123
Kokku	61 413	45 622
Intressikulu		
Klientide hoiused ja saadud laenud	-5 579	-1 881
Nõuded keskpangale	-4 265	-3 360
Allutatud kohustused (lisa 18, 22)	-3 654	-1 360
Kokku	-13 498	-6 601
Neto intressitulu	47 915	39 021
Laenude intressitulud kliendi asukoha järgi (ei sisalda intressituluseid pankadelt ja võlakirjadelt):	2019	2018
Eesti	60 787	44 822
Leedu	0	523
Kokku	60 787	45 345

* Kuna enamik faas 3 laene müüakse inkassofirmadele, on faasi 3 intressid kõigis laenuportfellides marginaalsed, välja arvatud ettevõtuluslaenude portfellis.

LISA 6 Neto komisjoni- ja teenustasutulu

Komisjoni- ja teenustasutulu

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	2019	2018
Väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud	3 658	3 687
Varahaldus- ja seotud tasud	2 962	2 429
Valuuta konverteerimise tasud	1 867	1 639
Tasud kaartidelt ja arveldustelt	12 485	8 766
Muud komisjoni- ja teenustasutulud	3 185	2 381
Kokku	24 157	18 902

Komisjoni- ja teenustasukulu

Makstud väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud	-546	-544
Pangakaartidega seotud kulud	-3 979	-2 765
Terminalitehingutega seotud kulud	-3 967	-2 834
Tarbimislaua ja järelmaksu teenustasud	-674	-518
Muud teenustasukulud	-2 183	-1 138
Kokku	-11 349	-7 799

Neto komisjoni- ja teenustasutulu	12 808	11 103
--	---------------	---------------

Komisjoni- ja teenustasutulu kliendi asukoha järgi:

	2019	2018
Eesti	24 157	18 902
Kokku	24 157	18 902

LISA 7 Tegevuskulud

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	2019	2018
Palgad ja boonused	13 078	10 687
Sotsiaal- ja muud maksud*	3 964	3 191
Tööjõukulud kokku	17 042	13 878
IT kulud	2 509	2 011
Infoteenused ja pangateenused	823	573
Turunduskulud	1 799	1 609
Kontorikulud	598	634
Transpordi- ja sidekulud	263	204
Töötajate koolitus- ja lähetuskulud	647	585
Muud sisseostetud teenused	2 104	1 988
Muud administratiivkulud	3 220	1 715
Põhivara kulum	2 802	1 164
Kasutusrendimaksud	246	1 074
Muud tegevuskulud	464	308
Muud tegevuskulud kokku	15 475	11 865
Tegevuskulud kokku	32 517	25 743

* kogusumma sotsiaal-, tervise- ja muude kindlustuste eest

Grupi keskmine töötajate arv 2019. aastal oli 405 (2018: 342).

LISA 8 Nõuded keskpangale, krediidasutustele ja investeerimisühingutele

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	31.12.2019	31.12.2018
Nõudmiseni ja tähtajalised hoiused tähtajaga vähem kui 3 kuud*	37 720	41 984
Kohustuslik reservkapital keskpangas	26 426	14 280
Nõudmiseni hoius keskpangale*	1 206 307	625 582
Kokku	1 270 453	681 846
* raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes	1 244 027	667 566

Nõuete jaotus riikide lõikes on esitatud lisa 3.2. (2018: 1%) kõigist finantseerimisallikatest (klientide hoiused ja saadud laenud). Reservi nõuet täidetakse kuu keskmisena eurodes või keskpanga poolt eelnevalt aktsepteeritud välisfinantsvarades.

Nõuete jaotus riikide lõikes on esitatud lisa 3.2. Kohustusliku reservkapitali nõue seisuga 31.12.2019 oli 1%

LISA 9 Omakapitaliinstrumendid õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	
Omakapitaliinstrumendid 31.12.2017	0
Ümberklassifitseerimine 1. jaanuaril 2018	220
Omakapitaliinstrumentide ümberhindamine	78
Omakapitaliinstrumendid 31.12.2018	298
Omakapitaliinstrumentide ümberhindamine	134
Omakapitaliinstrumendid 31.12.2019	432

Seisuga 31.12.2019 on Grupil VISA aktsiaid summas 432 tuhat eurot (2018: 298 tuhat eurot). Seisuga 31.12.2019 on muude reservide saldo omakapitalis 212 tuhat eurot (2018: 78 tuhat eurot), vt ka lisa 19.

LISA 10 Finantsvarad ja -kohustused õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

Kohustuslik arvestus õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande:	31.12.2019
Aktsiad ja fondiosakud	164
Võlakirjad	32 331
Valuutaforwardid	4
Finantsvarad kokku	32 499
Intressiswapid ja valuutaforwardid	8
Finantskohustused kokku	8

Kohustuslik arvestus õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande:	31.12.2018
Aktsiad ja fondiosakud	157
Võlakirjad	38 697
Valuutaforwardid	59
Finantsvarad kokku	38 913
Intressiswapid ja valuutaforwardid	11
Finantskohustused kokku	11

Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2017	49 239
Netosoetused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	-11 710
Intressitulu (lisa 5)	123
Ümberhindlus	-1 261
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2018	38 913
Netosoetused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	-6 311
Intressitulu (lisa 5)	356
Ümberhindlus	-459
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2019	32 499

Investeeringute õiglaseks väärtuseks on noteeritud väärtpaberite puhul nende ostunoteering (lisa 3.6). 2019. aastal saadi võlakirjade ümberhindlusest kasumit 86 tuhat eurot (2018: 407

tuhat eurot). Intressiswapide ümberhindlusest 2019. ja 2018. aastal saadi kahjumit. Võlakirjadelt arvestatud intressitulud on kajastatud intressitulude koosseisus.

LISA 11 Laenud ja nõuded klientidele

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	31.12.2019	31.12.2018
Laenud juriidilistele isikutele	954 986	714 335
sh ettevõtuluslaenud	763 163	648 271
sh jaelaenud	40 967	16 200
sh arvelduskrediit	42 801	23 846
sh kaubalaenud	32 761	0
sh järelmaks	277	249
sh finantsvõimenduslaenud	3 148	1 997
sh liising	66 078	44 277
sh krediitkaardi laenud	402	274
sh faktooring	5 389	3 067
Laenud eraisikutele	738 152	214 702
sh tarbimislaenud	49 412	33 989
sh eralaenud	44 776	37 884
sh järelmaks	16 133	17 501
sh finantsvõimenduslaenud	2 840	1 733
sh liising	16 133	15 888
sh krediitkaardi laenud	7 263	6 579
sh kinnisvaraliising	5 679	0
sh hüpoteeklaenud	587 855	101 009
sh arvelduskrediit	34	43
sh öppelaenud	750	76
Kokku	1 693 138	929 037
sh seotud osapooled (lisa 22)	3 290	3 328
Allahindlus	-6 104	-10 276
Kokku	1 687 034	918 761

2019. aastal ostis LHV Danske Banki Eesti filiaaliit jaeportfelli, suurendades jaelaenude portfelli 393 miljoni euro võrra, millest 97% moodustasid hüpoteeklaenud.

2019. aastal oli eraisikutele väljastatud uute tarbimislaenude keskmine efektiivne intressimäär 18–20%. Järeelmaksu keskmine efektiivne intressimäär oli umbes 20%, krediitkaartidel 13% ja liisingul 3%. Eraisikutele väljastatud võimenduslaenude

lepinguline intressimäär on üldiselt võrdne nende tegeliku intressimääraga, kuna nende väljastamisel ei ole muid olulisi tasusid laekunud.

Muutused allahindlustes 2019	Ettevõtulus- laenud, sh arveldus- krediit	Jae- lae- nud	Hüpo- teek- laenud	Krediit- kaardi d	Järel- maks	Tarbimis- laenud	Liising	Finants võimen- duslae- nud	Fakto- ring	Kokku
Seisuga 1. jaanuar	-8 751	-184	-36	-27	-140	-568	-467	-3	-100	-10 276
Aasta jooksul moodustatud allahindlused	3 261	-11	-834	-98	-234	-746	-233	-4	100	1 201
Aasta jooksul bilansist välja kantud	1 824	42	19	72	262	690	61	1	0	2 971
Seisuga 31. detsember	-3 666	-153	-851	-53	-112	-624	-639	-6	0	-6 104

Muutused allahindlustes 2018	Ettevõtulus- laenud, sh arveldus- krediit	Jae- lae- nud	Hüpo- teek- laenud	Krediit- kaardi d	Järel- maks	Tarbimis- laenud	Liising	Finants võimen- duslae- nud	Fakto- ring	Kokku
Seisuga 1. jaanuar	-4 594	-155	-243	-84	-235	-819	-770	0	0	-6 900
Aasta jooksul moodustatud/tagasipööratud allahindlused	-4 272	-54	207	47	91	226	183	-3	-100	-3 675
sh muutused IFRS 9 esmarakendamisest	-403	-46	0	-2	-50	-53	-158	0	0	-712
Aasta jooksul bilansist välja kantud	115	25	0	10	4	25	120	0	0	299
Seisuga 31. detsember	-8 751	-184	-36	-27	-140	-568	-467	-3	-100	-10 276

Aasta jooksul moodustatud allahindlused erinevad kasumiaruandes kajastatud laenude allahindluse kulust aasta jooksul sisse nõutud summadest, mis olid varem maha kantud kui lootusetud nõuded. Nimetatud laekumised kanti kasumiaruandes otse laenude allahindluse reale.

Liisingu neto- ja brutoinvesteeringud tähtaegade lõikes (tuhandetes eurodes)	Brutoinveste- ering	Teenimata intressitulu	Allahindlus	Liisingnõuete nüüdisväärtus
kuni 1 aasta	26 375	-2 710	-164	23 501
1-5 aastat	68 211	-4 395	-457	63 359
üle 5 aasta	2 753	-107	-18	2 628
Kokku seisuga 31.12.2019	97 339	-7 212	-639	89 488
kuni 1 aasta	19 135	-1 710	-134	17 291
1-5 aastat	43 901	-2 535	-319	41 047
üle 5 aasta	1 880	-39	-14	1 827
Kokku seisuga 31.12.2018	64 916	-4 284	-467	60 165

Krediidiriskile avatud positsioonide ning laenude tagatiste kohta on info lisas 3.2.
Antud laenude jaotus valuutade lõikes on ära toodud lisas 3.3.

Laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud lisas 3.4.
Laenude geograafiline jaotus on esitatud lisas 3.2.
Intressitulud antud laenudelt, vt lisa 5.

LISA 12 Muud nõuded klientidele

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	31.12.2019	31.12.2018
Varahaldustasud klientidelt	222	185
Muud tasud klientidele teenuste osutamise eest	2 523	2 324
Kokku	2 745	2 509

Kõik tasud, v.a sissenõudemenetlusega seotud nõuded, laekuvad 12 kuu jooksul bilansikuupäevast ja on seetõttu arvel käibevarana.

LISA 13 Muud varad

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	31.12.2019	31.12.2018
Finantsvarad		
Balti börside garantiideposiidid	10	11
VISA ja MasterCard tagatisdeposiidid	2 236	2 925
Vahesumma	2 246	2 936
Mittefinantsvarad		
Ettemaksed Finantsinspeksioonile	399	359
Muud ettemaksed *	1 458	982
Vahesumma	1 857	1 341
Kokku	4 103	4 277

* Ettemaksed kontoriruumide rendi, kindlustuse, infoteenuste, ajakirjandusväljaannete, koolituste eest.

Ettemaksed laekuvad tagasi või kasutatakse ära 12 kuu jooksul arvates bilansipäevast ja seetõttu on arvele võetud käibevarana.

Balti börside garantiideposiidid on Tallinna, Riia ja Vilniuse börsidel tehtavate väärtpaberitehingute tagamiseks ning VISA ja MasterCard deposiidid krediitkaarditehingute tagamiseks, mistõttu käsitletakse mõlemad pikaajalise varana.

LISA 14 Materiaalne ja immateriaalne põhivara

(tuhandetes eurodes)

	Materiaalne põhivara	Kasutus õigusega varad	Kokku materiaalne põhivara	Immateriaalne põhivara	Kokku
Saldo 31.12.2017					
Soetusmaksumus	3 676	0	3 676	3 496	7 172
Akumuleeritud kulum	-2 451	0	-2 451	-2 544	-4 995
Jääkmaksumus	1 225	0	1 225	952	2 177
2018 toimunud muutused:					
Soetatud põhivara	396	0	396	999	1 395
Amortisatsioonikulu	-499	0	-499	-665	-1 164
Saldo 31.12.2018					
Soetusmaksumus	4 072	0	4 072	4 495	8 567
Akumuleeritud kulum	-2 950	0	-2 950	-3 209	-6 159
Jääkmaksumus 31.12.2018	1 122	0	1 112	1 286	2 408
2019 toimunud muutused:					
Soetatud põhivara	1 336	0	1 336	747	2 083
Müüdud põhivara	-15	0	-15	0	-15
Muudatused arvestuspõhimõtetes	0	5 676	5 676	0	5 676
Mahakantud põhivara	-338	0	-338	-1 436	-1 774
Amortisatsioonikulu	-555	-899	-1 454	-1 348	-2 802
Saldo 31.12.2019					
Soetusmaksumus	5 055	5 676	10 731	3 806	14 537
Akumuleeritud kulum	-3 152	-899	-4 051	-3 121	-7 172
Jääkmaksumus	1 903	4 777	6 680	685	7 365

Materiaalne põhivara sisaldab arvuteid ja kontoritehnikat, mööblit, kontori renoveerimiseks tehtud kapitaliseeritud kulusid. Immateriaalne vara sisaldab litsentse, kliendilepinguid ja arenduskulusid.

2019. ja 2018. aastal ei ole ilmnenu markide materiaalse või immateriaalse põhivara kasutusväärtuse langusest.

LISA 15 Klientide hoiused ja saadud laenud

(tuhandetes eurodes)	Eraisikud	Finants- vahend- dajad	Juriidilis- ed isikud	Avalik sektor	31.12.2019 kokku	Eraisikud	Finants- vahend- dajad	Juriidilis- ed isikud	Avalik sektor	31.12.2018 kokku
Nõudmiseni hoiused	525 938	376 068	1 279 219	20 293	2 201 518	374 491	193 893	753 582	7 935	1 329 901
Tähtajalised hoiused	415 349	0	90 100	3 100	508 549	57 605	0	54 456	5 734	117 795
Saadud laenud	0	0	25 643	0	25 643	0	0	21 528	0	21 528
Tekkepõhine intressikohustus	2 692	0	196	3	2 891	197	0	131	9	337
Kokku	943 979	376 068	1 395 158	23 396	2 738 601	432 293	193 893	829 697	13 678	1 469 561
sh seotud osapooled (lisa 22)	1 308	0	14 755	0	16 063	1 091	0	32 417	0	33 508

LHV Pank sõlmis Euroopa Investeeringufondiga (EIF) tagamata 10-aastase laenulepingu summas 12,5 miljonit eurot, et suurendada väikese ja keskmise suurusega ettevõtete laenuvõimalusi.

31.12.2019 seisuga oli Pank laenusummast kasutusele võtnud

12 250 tuhat eurot ja põhisummat tagasi maksnud summas 2 163 tuhat eurot. Bilansiline jääk seisuga 31.12.2019 on 10 087 tuhat eurot. Seisuga 31.12.2019 oli Pank saanud 20 000 tuhat eurot laenu Põhjamaade Investeeringupangalt (NIB) ja põhisummat tagasi maksnud summas 4 444 tuhat eurot. 31.12.2019 seisuga

on NIB-lt saadud laenu jääk summas 15 556 tuhat eurot. NIB laen makstakse täielikult tagasi 2023. aastal.

Enamiku klientide hoiuste ja saadud laenude nominaalne intressimäär on võrdne nende sisemise intressimääraga, kuna muid olulisi tasusid ei ole makstud.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus valuutade lõikes on ära

toodud lisas 3.3.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud lisas 3.4.

Klientide hoiuste ja saadud laenude regionaalne ja riski konsentratsioon jaotus on esitatud lisas 3.2.

LISA 16 Võlad hankijatele ja muud kohustused

Finantskohustused

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Võlgnevused hankijatele	4 872	1 866
Muud lühiajalised kohustused	3 067	1 925
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt (lisa 18)	4 672	150
Rendikohustused (Lisa 17)	429	0
Maksed teel	7 395	16 800
Väljastatud finantsgarantiid	178	207
Vahesumma	20 613	20 948
Mitte-finantskohustused		
Ettemakstud kulud	324	276
Väljastatud tegevusgarantiid	266	263
Maksuvõlad	1 094	1 100
Võlgnevused töövõtjatele	1 477	1 274
Vahesumma	3 161	2 913
Kokku	23 774	23 861

Võlgnevused töötajatele koosnevad aruandeperioodil maksmata töötasudest, boonuse- ja puhkusereservi kohustustest ning võlgnevuste suurenemine on tulenenud töötajate lisandumisest aasta jooksul. Maksed teel koosnevad välisvaluutamaksetest

ning väärtpapieritehingute vahendamisest tekkinud võlgnevustest klientidele. Kõik kohustused, v.a finantsgarantiid, kuuluvad tasumisele 12 kuu jooksul ja kajastatakse seetõttu lühiajaliste kohustustena.

LISA 17 Kasutusõiguse varad ja rendikohustused

Grupp rendib kontoriruumi. Kuni 31. detsembrini 2018 kajastati kontoriruumide renti kasutusrendina. Alates 1. jaanuarist 2019, kajastab Grupp rendilepinguid kasutusõiguse varana ja vastava kohusena kuupäeval, mil renditav vara on kasutamiseks saadaval. Kõik rendilepingud on katkestatavad poolte kokkuleppel. 2019. aastal on kasutusrendimakseid, st väheväärtuslikke ja lühiajalisi rente, kontoriruumidelt tehtud summas 327 tuhat eurot (2018: 1 074 tuhat eurot).

Seisuga 01.01.2019 diskonteeriti tulevased tühistamatud rendimaksud summas 4 512 tuhat eurot, kasutades Grupi

keskmist sisemist laenuintressi määra 3,75%. Selle tulemusel suurenes seisuga 01.01.2019 Grupi finantsseisundi aruandes varade maht 4 042 tuhat eurot ning kohustuste maht 4 042 tuhat eurot. 2019. aasta jooksul kajastati uute rendipindadega seonduvalt kasutusrendi varasid ning rendikohustusi lisaks summas 1 634 tuhat eurot. Kasutusõiguse varade jääk 31.12.2019. seisuga on avalikustatud lisas 14. Rendikohustus on avalikustatud lisas 16. Rendikohustuste intressikulud olid 81 tuhat eurot ja kasutusõiguse varade kulum oli 899 eurot (lisa 14). Rendikohustuse põhiosa tagasimaksud olid 2019. aastal summas 1 003 tuhat eurot.

Tulevaste rendimaksete miinimumsumma vastavalt ühepoolsele mitte tühistatavatele rendimaksetele järgmistel perioodidel seisuga 31.12.2018 on välja toodud järgnevas tabelis

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	Kuni 1 aasta	1 kuni 5 aastat	Kokku
Mittetühistatavad rendimaksud 31.12.2018	919	3 211	4 130

LISA 18 Allutatud kohustused

Grupp on võtnud allutatud laene pikaajaliste vahendite suurendamise eesmärgil. Allutatud laenudest tulenevad nõuded kuuluvad Grupi pankroti korral rahuldamisele peale kõigi muudest kohustustest tulenevate nõuete rahuldamist, kuid enne aktsionäride nõuete rahuldamist. Allutatud kohustuste saldo iga aruandeperioodi lõpus on välja toodud alljärgnevas tabelis.

2014. aastal emiteeritud võlakirjad summas 8 000 tuhat eurot lunastati 2019. aastal.

2015. aasta juunis emiteeriti allutatud võlakirju summas 4 000 tuhat eurot intressimääraga 6,50%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 29. oktoober 2025.

2015. aasta augustis emiteeriti allutatud võlakirju summas 3 000 tuhat eurot intressimääraga 6,50%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 29. oktoober 2025.

2015. aasta juunis kasutas emiteerija õigust võlakirjad, mis emiteeriti 2012. aastal summas 4 000 tuhat eurot, ennetähtaegselt lunastada. Eelnimetatud allutatud võlakirjad emiteeriti 2012. aastal ning nende maksetähtaeg oli 20. detsember 2020 ning intressimääraks oli 7% esimese kolme aasta jooksul.

2016. aasta mais emiteeriti allutatud võlakirju summas 5 000 tuhat eurot intressimääraga 6,50%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 29. juuli 2026.

2017. aastal allutatud võlakirju juurde ei emiteeritud, samuti ei toimunud ühtegi lunastamist.

2018. aasta detsembris emiteeriti allutatud võlakirju summas 10 000 tuhat eurot intressimääraga 6,50%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 20. detsember 2028.

2019. aastal emiteeriti allutatud võlakirju juunis summas 20 500 tuhat eurot (maksetähtpäev 29.06.2029) ning oktoobris 2019 summas 5 000 tuhat eurot (tähtpäev 29.10.2029), mõlemad intressimääraga 6,50%.

2019. aastal emiteeriti esimese taseme (Tier 1) allutatud võlakirju summas 23 000 tuhat eurot intressimääraga 9,50%.

2019. aastal lunastati allutatud võlakirju summas 15 900 tuhat eurot. Grupp sai 2019. aastal allutatud kohustusi summas 40 000 tuhat eurot.

Allutatud kohustuste saldod iga aruandeperioodi lõpu seisuga on välja toodud alljärgnevas tabelis. Intressikohustused on finantsseisundi aruandes arvele võetud, kasutades sisemist intressimäära.

Allutatud kohustused

(tuhandetes eurodes)

Allutatud kohustused seisuga 31.12.2017	20 000
Allutatud võlakirjade emiteerimine	10 000
Allutatud kohustused seisuga 31.12.2018	30 000
Allutatud võlakirjade emiteerimine	48 500
Allutatud võlakirjade lunastamine	-8 000
Allutatud kohustused seisuga 31.12.2019	70 500

Intressikulud allutatud kohustustelt iga aruandeperioodi kohta ning intressikohustus iga aruandeperioodi lõpu seisuga on välja toodud alljärgnevas tabelis. Intressikohustused on finantsseisundi aruandes arvele võetud, kasutades sisemist intressimäära.

Tekkepõhine intressikohustus allutatud laenudelt

(tuhandetes eurodes)

Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2017	150
2018. aasta intressikulu (lisa 5)	1 360
2018. aastal välja makstud	-1 360
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2018	150
2019. aasta intressikulu (lisa 5)	3 654
2019. aastal välja makstud	-3 375
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2019	429

LISA 19 Omakapital aktsiaseltsis

Grupi ainuomanik on Eestis registreeritud ettevõtte AS LHV Group. Olulist mõju AS-s LHV Group omavad 23,7% hääleõigusega Rain Lõhmus ja 9,8% hääleõigusega Andres Viisemann (31.12.2018 vastavalt 24,9% ja 9,8%). Ettevõtte põhikirjajärgne minimaalne aktsiakapital on 25 miljonit eurot ja maksimum aktsiakapital on 100 miljonit eurot (31.12.2018 vastavalt 25 ja 100 miljonit eurot). Aktsiakapital on täies ulatuses sissemakstud rahas. 2019. aastal suurendati AS-i LHV Pank aktsiakapitali 26 miljoni euro ja 2018. aastal 10 miljoni euro võrra rahalise sissemakse teel ainuaktsionäri AS LHV Group poolt.

Panga aktsiakapital kasvas 2019. aasta lõpuks kokku 95,5 miljoni euron.

Seisuga 31.12.2019 moodustas Grupi korrigeeritud konsolideerimata jaotamata kasum 65 775 tuhat eurot (31.12.2018: 49 679 tuhat eurot). Sellest tulenevalt on 31.12.2019 seisuga võimalik dividendidena omanikele välja maksta 52 723 (2018: 39 743) tuhat eurot, millest tulenev tulumaksukulu oleks 13 052 (2018: 9 936) tuhat eurot. Dividendide väljamaksmisel oleks Grupi kapitali adekvaatsuse endiselt nõuetele vastav.

	31.12.2019	31.12.2018
Aktsiakapital (tuhandetes eurodes)	95 500	69 500
Aktsiate arv (tk)	95 500 000	69 500 000
Aktsiate nimiväärtus	1 EUR	1 EUR

2014. aastal kinnitas AS-i LHV Group üldkoosolek AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja nendega võrdsustatud töötajatele ning osakonnajuhtidele ja nendega võrdsustatud töötajatele aktsiaoptsioonide väljastamise tingimused. Aktsiaoptsioonide väljastamise eesmärgiks on juhatuse liikmete ja töötajate huvide efektiivsem ühildamine aktsionäride ja klientide huvidega. Samuti konkurentidega võrdväärse ja tervikliku tasustamissüsteemi pakumine tööjõuturul. Optsioon on väljastatud nii 2018 kui ka 2019. aastal.

2019. aastal väljastati aktsiaoptsioone seitsmele AS-i LHV Pank juhatuse liikmele ja 71-le töötajale kogusummas 1 786 tuhat eurot. 2018. aastal väljastati aktsiaoptsioone seitsmele AS-i LHV Pank juhatuse liikmele ja 56-le töötajale kogusummas 1 166 tuhat eurot. Ettevõtte sõlmis aktsiaoptsioonide väljastamiseks juhatuse liikmete ja töötajatega aktsiaoptsioonide lepingud kolmeks aastaks. Aktsiaoptsioone saab realiseerida pärast kolmeaastase perioodi möödumist.

2015. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid realiseeriti 2018. aastal, kus 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid sai soetada hinnaga 2,4 eurot aktsia kohta. Kokku märkisid Grupi endised ja praegused töötajad 278 594 aktsiat. 2016. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid realiseeriti 2019. aastal, kui 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid sai soetada hinnaga 3 eurot aktsia kohta. Kokku märkisid Grupi endised ja praegused töötajad 279 362 aktsiat.

2017. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.04.2020-30.04.2020

ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 4,65 eurot aktsia kohta. 2018. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.04.2021-30.04.2021 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 5,33 eurot aktsia kohta. 2019. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.04.2022-30.04.2022 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 4,90 eurot aktsia kohta.

Kohustuslik reservkapital omakapitali koosseisus koosneb:

(tuhandetes eurodes)

Kohustuslik reservkapital 31.12.2017	1 492
2017. aasta puhaskasumist kantud reservi	699
Kohustuslik reservkapital 31.12.2018	2 191
2018. aasta puhaskasumist kantud reservi	834
Kohustuslik reservkapital 31.12.2019	3 025

LISA 20 Varahaldusteenusega seotud klientide hallatavad varad

LHV Pank, tegutsedes klientide kontohaldurina, hoiab enda käes vastutaval hoiul või vahendab järgmisi klientide varasid:

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	31.12.2019	31.12.2018
Klientide rahalised vahendid	9 967	9 773
Klientide väärtpaberid	1 554 796	1 476 258
<i>sh emaeettevõtte</i>	<i>169 050</i>	<i>93 100</i>
<i>sh emaeettevõtte aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted (lisa 22)</i>	<i>195 914</i>	<i>156 961</i>
Kokku	1 564 763	1 486 031

Varahaldustasud nende varade haldamise eest on vahemikus 0,015 - 0,025 % aastas (vt vastavat tulu lisa 6).

Bilansivälisena on kajastatud nende klientide rahalised vahendid, kes kasutavad LHV Panga poolt pakutavat aktiivse väärtpaberikaupleja platvormi ehk kauplemissüsteemi LHV Trader. Süsteemi eripärast tulenevalt on Pank need vahendid hoiustanud klientide isikustatud kontodel välispartneri juures ja kuna need klientide rahalised vahendid ei ole Panga poolt majandustegevuses kasutatavad (neid ei ole võimalik teistele klientidele välja laenata või tagatisena kasutada), siis arvestatakse neid rahalisi vahendeid bilansivälisena. Pank teenib nimetatud kontode tehingute vahendamise eest teenustasu- ja

intressitulusid sarnaselt Grupi bilanssi arvatud klientide kontodele. Pank on andnud LHV Trader kontode osas partnerile lepingulise garantii, millega ta tagab vajadusel partnerile enda poolt vahendatud klientide tehingute finantseerimisest (võimendamisest) saadavad kahjud, sealjuures esmane tagatis on kliendi võimenduse tagatiseks olevad varad. Kliendil on samasugune garantii Pangaga ning seega on Pank sisuliselt garantii üle kandnud lõpptarbijale. Vältimaks võimalikke kahjusid monitoorib Pank igapäevaselt võimalikku tagatiste vähenemist ja kliendikontode puudujääke. Senises praktikas sellised kahjud, mille puhul Panga poolt antud garantii rakenduks, puuduvad ja Pank ei ole garantiist tulenevalt kompensatsioonikulu kandnud.

LISA 21 Tingimuslikud varad ja kohustused

Tühistamata teingud

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	Tegevusgarantiid	Finantsgarantiid	Akreditiivid	Valmisolekulaenu	Kokku
Kohustus lepingulises summas					
31.12.2019	11 078	14 139	10	359 230	384 457
Kohustus lepingulises summas					
31.12.2018	11 927	9 314	55	188 841	210 137

Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamiselt määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Maksuhaldur ei ole aastatel 2018 - 2019 Grupi maksurevisjoni läbi viinud. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine selliseid asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Grupile olulise täiendava maksusumma.

Tegevusgarantiid on lepingud, mis tagavad kompensatsiooni juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingust tulenevaid kohustusi. Sellised lepingud ei anna üle krediidiriski. Tegevusgarantii lepingute riskiks on juhud, kui toimub kindlustusjuhtum (so teise osapoole suutmatust täita lepingust tulenevaid kohustusi). Grupi võtmeriskid on olulised kõikumised lepingust tulenevate maksete tiheduses ja tugevuses vastu ootusi. Grupp kasutab selliste maksete prognoosimiseks ajaloolist informatsiooni ja statistilisi meetodeid. Kaebused tuleb

esitada enne lepingu tähtaega ning suurem osa kaebusi rahuldatakse kiirelt. See võimaldab Grupile suuremat kindlust prognoositud maksete kohta ning seega tuleviku rahavoogude kohta. Selliste riskide kontrollimiseks monitoorib Grupp pidevalt sarnaste toodete maksetasemeid ning omab õigust kohendada tulevikus tasusid, et need vastaksid võimalikele muutustele taotluste maksete olukorras. Grupil on välja töötatud taotluste maksepalvetega tegelemise protsess, mis sisaldab õigust taotlus üle vaadata ning pettuslikud või nõuetele mittevastavad palved tagasi lükata. Tegevusgarantiide, väljendatud garanteeritud summades, avatus ja kontsentratsioon on järgmine

:

Sektorite lõikes*(tuhandetes eurodes)*

	31.12.2019	31.12.2018
Ehitus	6 429	6 594
Veevarustus	1 001	2 600
Tootmine	1 045	623
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	1 307	1 157
Muu tegevus	1 297	953
Kokku	11 078	11 927

Sisemiste reitingute lõikes

	31.12.2019	31.12.2018
5 madal krediidirisk	300	257
6 madal krediidirisk	4 206	1 799
7 keskmine krediidirisk	4 054	6 055
8 keskmine krediidirisk	779	1 622
9 kõrgendatud krediidirisk	603	625
10 kõrge krediidirisk	268	187
12 mitterahuldav reiting	0	21
13 mitterahuldav reiting	9	405
Ilma reitinguta*	859	956
Kokku	11 078	11 927

Tegevusgarantiid on ületatud iga aruandeperioodi lõpu seisuga. Seetõttu ei ole Pank kandnud kahjusid tegevusgarantiide lepingutest nii 2019. aastal kui ka varasematel perioodidel.

LISA 22 Tehingud seotud osapooltega

LHV Panga aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- Grupile olulist mõju omavad omanikud ja nendega seotud ettevõtted;
- juhatuse liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud (ühiselt: juhtkond)
- nõukogu liikmed
- eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted.

Tehingud*(tuhandetes eurodes)*

	Lisa	2019	2018
Intressitulud	5	37	27
<i>sh juhtkond</i>		37	27
Intressikulud	5	3 662	1 402
<i>sh juhtkond</i>		1	2
<i>sh emaettevõtte</i>		3 654	1 360
<i>sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased</i>		7	40
Komisjoni- ja teenustasutulud	6	22	11
<i>sh juhtkond</i>		5	2
<i>sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased</i>		17	9
Saldod	Lisa	31.12.2019	31.12.2018
Laenud ja nõuded aasta lõpu seisuga	11	3 290	3 328
<i>sh juhtkond</i>		2 085	1 811
<i>sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased</i>		1 205	1 517

Hoiused ja saadud laenud aasta lõpu seisuga		16 063	33 509
sh juhtkond	15	283	222
sh emaettevõtte	18	7 075	21 565
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased	15	8 705	11 722

Tabelis on toodud ülevaade seotud osapoolte olulisematest saldodest ja tehingutest. Kõik muud tehingud juhatuse ja nõukogu liikmete lähikondlastega, nendega seotud ettevõtetega ning emaettevõtte AS LHV Group väikeaktsionäridega ja nende lähikondlastega on tehtud panga üldise hinnakirja alusel.

Juhtkonnal ei olnud seisuga 31.12.2019 ja 31.12.2018 tähtajalisi hoiuseid ning nõudmiseni hoiuste intressimäär vastab klientide üldisele hinnakirjale.

2014. aasta juunis saadud allutatud laen lunastati 2019. aasta jooksul. Aastatel 2015-2019 saadud allutatud laenude intressimäär on 6,5%. 2019. aastal saadud esimese astme (Tier 1) allutatud võla intressimäär on 9,5%.

Kõikide allutatud laenude puhul on intressimäär sama, millega panga emaettevõtte sai allutatud laenu kolmandatelt osapooltelt ning paigutas raha edasi panka.

2019. aastal on makstud ettevõtte juhtkonnale palka ja muid kompensatsioone kogusummas 1 009 tuhat eurot (2018: 861

tuhat eurot), sisaldades kõiki makse. Panga juhatuse oli 2019. ja 2018. aastal 7-liikmeline. Seisuga 31.12.2019 on kohustusena juhtkonna ees kajastatud detsembri töötasu ja puhkusekohustus summas 57 tuhat eurot (seisuga 31.12.2018: 59 tuhat eurot) (lisa 16). Grupil ei eksisteeri seisuga 31.12.2019 ega 31.12.2018 juhatuse ega nõukogu liikmetega seotud pikaajalisi kohustusi (pensionikindlustusi, lahkumishüvitisi jne). 2019. ja 2018. aastal ei makstud nõukogu liikmetele tasusid.

Grupp on sõlminud juhatuse liikmetega lepingud, milles ei ole lepingute lõpetamisel määratud lahkumishüvitisi. Lepingus reguleerimata valdkondade vaidluste korral on osapooled kokku leppinud lähtuda Eesti Vabariigis kehtestatud seadustest.

Kontohaldurina hoitavate seotud osapoolte varade kohta on informatsioon toodud lisas 20.

LISA 23 Tütarettevõtte

Seisuga 31.12.2019 on Pangal üks tütarettevõtte, mis on käesolevas aruandes konsolideeritud:

- AS LHV Finance (osalus 65%)

AS LHV Pank on 2013. aastal tasunud tütarettevõtte AS LHV Finance 65% osaluse eest rahalise sissemaksega summas 325 tuhat eurot ning mittekontrolliv osalus 35% osaluse eest rahalise sissemaksega summas 175 tuhat eurot. Nimetatud

mittekontrolliva osaluse sissemakse on kajastatud konsolideeritud finantsseisundi aruandes real "Mittekontrolliv osalus".

Järgnevalt on toodud finantsinformatsioon Panga tütarettevõtte kohta, millel on olulises suurusel mitte-kontrolliv osalus. Informatsioon on esitatud enne omavaheliste tehingute elimineerimist.

Lühendatud finantsseisundi aruanne (tuhandetes eurodes)	AS LHV Finance	
	31.12.2019	31.12.2018
Laenud ja nõuded klientidele ning muud lühiajalised varad	65 415	51 338
Põhivarad	91	45
Lühiajalised kohustused	1 966	1 996
Pikaajalised kohustused	48 582	37 581
Netovarad kokku	14 958	11 806

	AS LHV Finance	
Lühendatud kasumiaruanne ja muu koondkasum	2019	2018
Neto intressi- ja teenustasutulud	9 446	8 110
Kasum enne makse	7 318	5 881
Tulumaksukulu	-760	-838
Puhaskasum	6 558	5 043
Kokku koondkasum	6 558	5 043
Mittekontrolliva osaluse osa koondkasumist	2 296	1 765

	AS LHV Finance	
Lühendatud rahavoogude aruanne	2019	2018
Rahavoog äritegevusest	-4 925	-1 188
Makstud intressid	-1 636	-1 215
Makstud tulumaks	-760	-838
Neto rahavoog äritegevusest	-7 321	-3 241
Neto rahavoog investeerimistegevusest	-87	-28
Neto rahavoog finantseerimistegevusest	7 403	3 274
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-5	5
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	5	0
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	0	5

LISA 24 Tulumaksukulu

Pank arvestab 14% ettemakstud tulumaksu. Ettemakstud tulumaks 2019. aastal oli 2 517 tuhat eurot (2018: 1 676 tuhat eurot).

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	2019	2018
Ettemakstud tulumaks	2 517	1 676
Dividendidelt makstud tulumaks	1 732	1 938
Tulumaksukulu kokku	4 249	3 614

LISA 25 Tegevussegmentid

LHV Pank jagab oma äritegevusi 3 peamiseks ärisegmendiks: jaepangandus, finantsvahendajad ning ettevõtete pangandus. Ärisegmendid moodustavad LHV Pank Grupi, koos eraldi juurdepääsuga finantsandmetele, mis on ühtlasi aluseks äritulemuste regulaarsel jälgimisel Grupi otsustajate poolt. Kogu planeerimine ja tulemusmõõdikute paikapanek toimub segmentide tasemel. Igas segmendis koostatakse täielik finantsseisundi aruanne ja kasumiaruanne. Grupil on planeerimine/mõõtmine lisaks eelpool nimetatud segmenditasemetele ka osakondade tasemel.

Jaotus on tehtud kliendi/toote baasi alusel ning sarnased osakonnad on grupeeritud ühe segmendi alla.

Jaepangandus katab kõiki eraisikuid ja väikeseid juriidilisi isikuid, kelle krediidiriskile avatus on alla 500 tuhande euro. Tegemist on tavapärase universaalpanganduse segmentidega, pakkudes makseteenust, pangakaarte, krediiti jne.

Ettevõtete panganduse segment hõlmab kõiki suuri ettevõtteid ja teisi juriidilisi isikuid, kelle krediidiriskile avatus on üle 500 tuhande euro. Peamised tooted on laenu- ja makseid.

Järelmaksu- ja tarbijafinantseerimise segment on Eestis eraldi juriidiline isik, mis hõlmab eraisikutele pakutavat väikelaenuäri. Need portfelliid on suhteliselt väikesed, kuid tulenevalt klientide erinevast maksepraktikast tuleb seda käsitleda eraldi segmendiga.

Finantsvahendajad hõlmavad fintech ettevõtteid, kelle maksete maht on suur nii Eestis kui ka Ühendkuningriigis. Selles segmendis kajastab LHV ka tavalisi makseteenuseid.

Muud tegevused sisaldavad treasury pakutavaid sisemisi finantseerimisteenuseid teistele segmentidele. Varad ja kohustused avalikustatakse viisil, kuidas neid esitatakse ka panga juhtkonnale ehk treasury investeeringud ja rahalised vahendid eraldatakse teistele segmentidele, kuid osa intressituludest ja -kuludest allokeeritakse treasury üksusele. Need elimineeritakse segmendisiseste elimineerimiste abil.

AS-i LHV Group juhatus on määranud otsustajaks, vastutades rahaliste eraldiste ja äritegevuse kasumlikkuse hindamise eest. Segmendi poolt esitatud tulemused sisaldavad otseselt segmendiga seotud tulusid ja kulusid.

Segmendi poolt raporteeritud müügitulu sisaldab tulu segmentidevahelistest tehingutest, st teistele grupi ettevõtetele AS-i LHV Pank poolt antud laenud. Intressitulu ning komisjoni- ja teenustasutulu jagunemine klientide asukoha lõikes on toodud lisades 5 ja 6. Grupil ei ole ühtegi klienti, kelle tulu moodustaks rohkem kui 10% vastavast tulu liigist.

31.12.2019	Jaepangan- dus	Ettevõtete pangandus	Järelmaks ja tarbijafina ntseeri- mine Eestis	Finants- vahendajad	Muud tegevused	Segmentide vahelised elimineeri- mised	Kokku
Intressitulu	18 907	35 107	11 209	752	6 825	-11 387	61 413
Intressikulu	-3 723	-6 071	-1 691	-10	-13 390	11 387	-13 498
Neto intressitulu	15 184	29 036	9 518	742	-6 565	0	47 915
Komisjoni- ja teenustasu tulu	6 754	2 147	602	14 654	0	0	24 157
Komisjoni- ja teenustasu kulu	-502	-363	-674	-9 797	-13	0	-11 349
Neto teenustasutulu	6 252	1 784	-72	4 857	-13	0	12 808
Netotulu	21 436	30 820	9 446	5 599	-6 578	0	60 723
Netokasum finantsvaradelt	-10	-4	0	46	173	0	205
Administratiiv- ja muud tegevuskulud, tööjõukulud	-10 895	-7 661	-1 881	-9 114	-2 790	0	-32 341
Äriksaum	10 531	23 155	7 565	-3 469	-9 195	0	28 587
Laenude allahindluse kulu	-1 194	-1 736	-247	-33	0	0	-3 210
Tulumaksukulu	-803	-1 640	-760	-74	0	0	-3 277
Puhksaum	8 534	19 779	6 558	-3 576	-9 195	0	22 100
Varad kokku 31.12.2019	1 075 705	1 613 557	65 506	298 806	0	-48 943	3 004 631
Kohustused kokku 31.12.2019	1 992 547	450 089	50 548	388 317	0	-48 618	2 832 883

31.12.2018	Jaepangan- dus	Ettevõtete pangandus	Järeilmaks ja tarbijafina ntseeri- mine Eestis	Finants- vahendajad	Muud tegevused	Segmentid evahelised elimineeri- mised	Kokku
Intressitulu	10 944	25 359	9 380	1 211	5 315	-6 587	45 622
Intressikulu	0	-4 401	-1 234	0	-7 553	6 587	-6 601
Neto intressitulu	10 944	20 958	8 146	1 211	-2 238	0	39 021
Komisjoni- ja teenustasu tulu	14 256	1 910	517	2 132	87	0	18 902
Komisjoni- ja teenustasu kulu	-6 953	-65	-553	-200	-28	0	-7 799
Neto teenustasutulu	7 303	1 845	-36	1 932	59	0	11 103
Netotulu	18 247	22 803	8 110	3 143	-2 179	0	50 124
Netokasum finantsvaradelt	-15	0	0	0	483	0	468
Administratiiv- ja muud tegevuskulud, tööjõukulud	-13 481	-5 503	-2 058	-1 298	-2 452	0	-24 792
Äri kasum	4 751	17 300	6 052	1 845	2 430	0	25 800
Laenude allahindluse kulu	351	-5 027	-171	0	-32	0	-4 879
Tulumaksukulu	-563	-987	-838	-106	-20	0	-2 514
Puhas kasum	4 539	11 286	5 043	1 739	2 378	0	18 407
Varad kokku 31.12.2018	989 879	535 836	51 383	109 987	0	-38 073	1 649 012
Kohustused kokku 31.12.2018	1 210 066	177 086	39 577	134 452	0	-37 748	1 523 433

LISA 26 Emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades konsolideerimisgrupi emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded.

Emaettevõtte kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne

(tuhandetes eurodes)	2019	2018
Intressitulu	51 895	37 476
Intressikulu	-13 498	-6 601
Neto intressitulu	38 397	30 875
Komisjoni- ja teenustasutulu	23 555	18 385
Komisjoni- ja teenustasukulu	-10 675	-7 246
Neto teenustasutulu	12 880	11 139
Netotulem õiglasel väärtusel kajastatavatelt finantsvaradelt	2 356	2 582
Valuutakursi ümberhindluse kasumid/kahjumid	79	64
Netokasum/-kahjum finantsvaradelt	2 435	2 646
Muud tulud	171	951
Administratiiv- ja muud tegevuskulud	-30 631	-23 685
Kasum enne laenude allahindluse kulu	23 252	21 926
Laenude allahindluse kulu	-2 963	-4 708
Kasum enne tulumaksu	20 289	17 218
Tulumaksukulu	-2 517	-1 676
Aruandeperioodi puhaskasum	17 772	15 542
Muu koondkasum:		
<i>Kirjed, mida võib edaspidi klassifitseerida kasumiaruandesse:</i>		
Muudatused FVOCI-s mõõdetud võlainstrumentide õiglasel väärtuses	0	-36
<i>Kirjed, mida ei klassifitseerita ümber kasumiaruandesse:</i>		
Netokasum investeeringutelt omakapitaliinstrumentidesse, mis on määratud FVOCI-s	134	78
Aruandeperioodi puhaskasum ja muu koondkasum	17 906	15 584

Emaettevõtte finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)	31.12.2019	31.12.2018
Varad		
Nõuded keskpangale	1 232 733	639 862
Nõuded krediitiasutustele	32 247	24 974
Nõuded investeerimisühingutele	5 473	17 005
Omakapitaliinstrumendid FVOCI	432	298
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	32 499	38 913
Laenud ja nõuded klientidele	1 670 533	905 422
Nõuded klientidele ja muud finantsvarad	4 723	5 223
Muud varad	1 828	1 317
Tütarettevõtted	325	325
Materiaalne põhivara	1 903	1 120
Kasutusõiguse varad	4 777	0
Immateriaalne põhivara	594	1 243
Varad kokku	2 988 067	1 635 702
Kohustused		
Klientide hoiused ja saadud laenud	2 738 601	1 469 561
Finantskohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	8	11
Võlad hankijatele ja muud kohustused	21 844	22 031
Allutatud kohustused	70 500	30 000
Kohustused kokku	2 830 953	1 521 603
Omakapital		
Aksiakapital	95 500	69 500
Kohustuslik reservkapital	3 025	2 191
Muud reservid	212	78
Jaotamata kasum	58 377	42 330
Omakapital kokku	157 114	114 099
Kohustused ja omakapital kokku	2 988 067	1 635 702

Emaettevõtte rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)	2019	2018
Rahavood äritegevusest		
Saadud intressid	50 635	37 341
Makstud intressid	-10 664	-6 501
Saadud komisjoni- ja teenustasud	23 555	18 385
Makstud komisjoni- ja teenustasud	-10 675	-7 246
Saadud muud tegevustulud	171	951
Makstud tööjõukulu	-15 260	-12 076
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud	-10 073	-9 696
Makstud tulumaks	-2 476	-1 132
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustuste muutust	25 213	20 026
Äritegevusega seotud varade muutus:		
Kauplemisportfelli neto soetus ja müük	49	-115
Laenud ja nõuded klientidele	-767 006	-197 658
Kohustuslik reservkapital keskpangas	-12 146	1 094
Tagatisdeposiidid	690	-647
Muud varad	-511	-485
Äritegevusega seotud kohustuste muutus:		
Klientide nõudmiseni hoiused	871 616	-93 323
Klientide tähtajalised hoiused	390 754	-9 316
Saadud laenud ja nende tagasimaksed	4 114	15 528
Kauplemiseks hoitavad finantskohustused õiglasest väärtusest muutusega läbi kasumiaruande	-3	8
Muud kohustused	-6 393	-38 129
Neto rahavood äritegevusest	506 377	-303 017
Rahavood investeerimistegevusest		
Soetatud materiaalne ja immateriaalne põhivara	-1 979	-1 367
Müüdnud või lunastatud müügiovool investeringud	0	520
Netosoetused ja -müügid õiglasest väärtusest muutusega läbi kasumiaruande kajastatavatelt investeringutelt	8 722	13 023
Neto rahavood investeerimistegevusest	6 743	12 176
Rahavood finantseerimistegevusest		
Aktsiakapitali sissemaksed	26 000	10 000
Saadud allutatud laenud	48 500	10 000
Allutatud laenude tagasimaksed	-8 000	0
Makstud dividendid	-2 230	-2 178
Rendikohustuse põhiosa tagasimaksed	-1 003	0
Neto rahavood finantseerimistegevusest	63 267	17 822
Valuutakursi muutuse mõju rahale ja raha ekvivalentidele	79	64
Raha ja raha ekvivalentide muutus	576 466	-272 955
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	667 561	940 516
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	1 244 027	667 561

Aktsionäride omakapitali muutuste aruanne

(tuhandetes eurodes)	Aktsia- kapital	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Akumuleeritud kahjum/ jaotamata kasum	Kokku
Saldo seisuga 01.01.2018	59 500	1 492	36	28 712	89 740
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	699	0	-699	0
Aktsiakapitali sissemakse	10 000	0	0	0	10 000
Makstud dividendid	0	0	0	-2 178	-2 178
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	953	953
Puhaskasum	0	0	0	15 542	15 542
Muu koondkasum	0	0	42	0	42
2018. aasta koondkasum	0	0	42	15 542	15 584
Saldo seisuga 31.12.2018	69 500	2 191	78	42 330	114 099
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	-325	-325
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	7 674	7 674
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2018	69 500	2 191	78	49 679	121 448
Saldo seisuga 01.01.2019	69 500	2 191	78	42 330	114 099
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	834	0	-834	0
Aktsiakapitali sissemakse	26 000	0	0	0	26 000
Makstud dividendid	0	0	0	-2 230	-2 230
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	1 339	1 339
Puhaskasum	0	0	0	17 772	17 772
Muu koondkasum	0	0	134	0	134
2019. aasta koondkasum	0	0	134	17 772	17 906
Saldo seisuga 31.12.2019	95 500	3 025	212	58 377	157 114
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	-325	-325
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	9 723	9 723
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2019	99 500	3 025	212	65 775	166 512

Korrigeeritud konsolideerimata omakapital on maksimaalne summa, mida võib Eesti seadusandluse järgi aktsionäridele välja maksta.

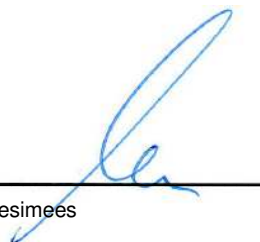
Juhatuse allkirjad konsolideeritud aastaaruandele

Juhatus on koostanud AS LHV Pank tegevusaruande ning konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 31. detsembril 2019 lõppenud majandusaasta kohta. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt Panga finantsseisundit, majandustulemusi ja rahavoogusid.

27.02.2020

Erki Kilu

Juhatuse esimees

Andres Kitter

Juhatuse liige

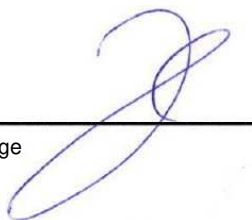
Indrek Nuume

Juhatuse liige

Jüri Heero

Juhatuse liige

Meelis Paakspuu

Juhatuse liige

Martti Singi

Juhatuse liige

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

AS-i LHV Pank aktsionärile

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i LHV Pank ja selle tütarettevõtte (koos Kontsern) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2019 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditi arvamus on kooskõlas auditikomiteele 27. veebruaril 2020 esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud kasumiaruannet ja muu koondkasumi aruannet 31. detsembril 2019 lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2019;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

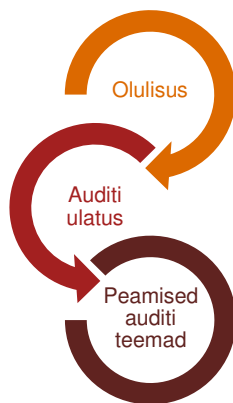
Sõltumatus

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Kontsernile osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigis kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse §-i 59¹ poolt. Meie poolt 2019. aasta jooksul Kontsernile osutatud auditivälised teenused on avalikustatud tegevusaruandes.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

Olulisus

Kontserni auditi olulisus on 1 250 tuhat eurot, mis on määratud kui 5% kontserni kasumist enne tulumaksu.

Auditi ulatus

Me viisime läbi täismahus auditi Kontserni ettevõtete osas, mis katsid sisuliselt kogu Kontserni varad, kohustused, tulud ja kulud.

Peamised auditi teemad

- Klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse langus

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Erilist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatuse on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond eirab sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste mõju raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Kontserni auditi olulisus	1 250 tuhat eurot
Kuidas me selle määrasime	5% kasumist enne tulumaksu
Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus	Arvutasime olulisuse lähtudes kasumist enne tulumaksu, kuna see on meie hinnangul põhiliseks Kontserni tulemuslikkuse hindamise kriteeriumiks nii sisemiselt juhtkonna jaoks kui ka väliselt aktsionäri jaoks.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema	Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis
<i>Klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse langus (detailsem informatsioon on toodud lisas 2 "Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest", lisas 3.2 "Krediidirisk" ja lisas 11 "Laenud ja nõuded klientidele")</i> Seisuga 31. detsember 2019 moodustasid laenud ja nõuded klientidele kokku 1 687 miljonit eurot ning nendega seotud 2019. aasta kasumiaruandes kajastatud allahindluse kahjum oli 3,2 miljonit eurot. Keskendusime sellele valdkonnale, kuna juhtkond kasutab keerulisi ja subjektiivseid hinnanguid nii väärtuse languse kajastamise hetke kui ka selle suuruse hindamisel, tuginedes subjektiivsete sisenditega komplekssetele mudelitele. IFRS 9 viis sisse 3-faasilise oodatava krediidikahju (ECL) mudeli. ECL arvutused on tulevikku vaatavad ja tõenäosustega kaalutud, baseerudes keerulisel modelleerimisel ja juhtkonna poolsetel subjektiivsetel sisenditel. Peamised valdkonnad, mis vajavad olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid ja modelleerimist ECL arvutamisel, sisaldavad: - krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamine ettevõtte- ja jaelaenu toodete (lisa 3.2.3.1) laenupositsioonide faas 1 ja faas 2 määramiseks; - ECL mudeli modelleerimine ja oluliste parameetrite arvutamine, sealhulgas makejõuetuse tõenäosus (PD), kahjumäär makejõuetuse korral (LGD) ja laenu suurus makejõuetuse hetkel (EAD) (lisa 3.2.3.3);	Hindasime, kas Kontserni arvestuspõhimõtted ja rakendatud metodoloogia klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse languse osas on kooskõlas IFRS 9 nõuetega. Hindasime ECL arvestuse alusandmete ja arvutustega seotud peamiste kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust. Need kontrollimehhanismid hõlmavad laenude jaotust faasidesse, alusandmete korrektsust ja täielikkust, krediidimonitooringut (sh tähtaja ületanud laenude monitooringut). Hindasime ka IT üldiseid kontrolle vastavate süsteemide osas. Lisaks testisime kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust ettevõttelaenude krediiditoimiku perioodilise läbivaatamise ja reitingute hindamise ning tagatiste järelevalve osas. Leidsime, et saame nendele kontrollimehhanismidele auditi läbiviimisel tugineda. Viisime läbi detailsed auditi protseduurid järgmistes valdkondades: - ECL arvutussüsteemis kasutatud alusandmete täielikkuse ja korrektsuse testimine; - IFRS 9 metodoloogiast tulenevate oluliste sisendite korrektne kasutamine ECL arvutussüsteemis; 12 kuu ja kogu eluea ECL arvutuste korrektsus ning vastavus IFRS 9 metodoloogiale ECL arvutussüsteemis; - diskonteerimise korrektsus ECL süsteemis;

- tulevikku vaatava informatsiooni lisamine ECL mudelisse ja indikaatorite valimine ettevõtlus- ja jaelaenu toodete osas; nende indikaatorite usaldusväärne prognoosimine tulevikuperioodidele ja kolme erineva stsenaariumi (baas, positiivne, negatiivne stsenaarium) erinevad tõenäosused (lisa 3.2.3.4); ja
- oodatava krediidikahju arvutustes sisalduvate kliendi positsioonide täielikkuses veendumine.
- laenude faasidesse määramisel kasutatud alusandmete korrektsus ja täielikkus;
- ettevõttelaenu saajate krediidi reitingute sisemine määramine, mis on sisendiks ettevõttelaenu ECL mudelile;
- tagatise käsitleva informatsiooni ja nende väärtuste õigsus laenusüsteemis, mis on sisendiks ECL mudelile; ja
- faas 3 laenu nimekirja täielikkus ja nende ECL arvutamine.

Maksejõuetute ettevõttelaenu puhul arvutatakse individuaalne allahindlus lähtuvalt laenu suurusest ja tagatise realiseerimisväärtusest bilansipäeval, mis samuti nõuab olulisi juhtkonnapoolseid eeldusi.

Hindasime oluliste ECL mudeli sisenditeks olevate juhtkonnapoolsete hinnangute mõistlikkust, nagu näiteks hinnangud erinevate stsenaariumite osakaalude, ettevõttelaenu portfelli hetke PD, oluliste makromajanduslike prognooside ning erinevate stsenaariumite kordajate osas.

Me teostasime analüütilisi protseduure hindamaks erinevate laenutoodete ECLi kogu perioodi jooksul.

Samuti analüüsisime juhtkonna poolt teostatud tagasivaatava testi tulemusi võttes neid arvesse käesoleva perioodi ECLi arvestusel kasutatud eelduste asjakohasuse hindamisel.

Mõningate allahindluste summade puhul olime juhtkonnaga eri meelt, kuid meie arvates jäid erimeelsused mõistlikkusesse piiridesse, võttes arvesse kogu laenu ja nõuete portfelli ning finantsaruannetes avalikustatud informatsiooni hindamist mõjutavate ebakindluste osas.

Me ei tuvastanud oma töö tulemusena olulisi puudujääke.

Kuidas me kujundasime oma auditi ulatuse

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Kontserni struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning tööstusharu, milles Kontsern tegutseb.

Kontserni kuulub tütarettevõtte AS LHV Finance, mis tegutseb Eestis (lisa 23). Me viisime läbi täismahus auditi kõigis Kontserni ettevõtetes, kattes sisuliselt kogu Kontserni konsolideeritud finantsseisundi ja kasumiaruande.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet (kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet)..

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel vastavate kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määrati esmakordselt AS-i LHV Pank kui avaliku huvi üksuse audiitoriks 31. detsembril 2009 lõppenud majandusaasta suhtes. Meid on uuesti audiitoriks määratud vastavalt vahepealsetel aastatel toimunud konkurssidele ja aktsionäride otsustele, viimati 11. aprillil 2018; meie audiitorteenuse katkematu osutamise periood AS-ile LHV Pank kui avaliku huvi üksusele on kokku 11 aastat. Vastavalt Eesti Vabariigi audiitortegevuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi AS-i LHV Pank audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2028 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Ago Vilu'.

Ago Vilu
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 325

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Verner Uibo'.

Verner Uibo
Vandeaudiitor, litsents nr 568

27. veebruar 2020

Kasumi jaotamise ettepanek

LHV Panga juhatus teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku 2019. majandusaasta kasumi jaotamiseks järgnevalt:

- kanda reservkapitali 997 tuhat eurot
- maksta dividende 2 659 tuhat eurot
- lisada aruandeperioodi aktsionäri emaettevõttele omistatav kasum summas 16 148 tuhat eurot eelmiste perioodide jaotamata kasumile.

Nõukogu allkirjad aastaaruandele

Nõukogu on juhatuse poolt koostatud aastaaruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, vandeaudiitori aruande ning kasumi jaotamise ettepaneku läbi vaadanud ja aktsionäride üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

27.02.2020

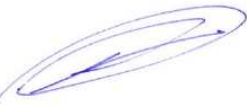
Madis Toomsalu

Nõukogu esimees

Rain Lõhmus

Nõukogu liige

Andres Viisemann

Nõukogu liige

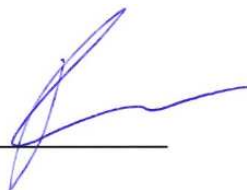
Tiina Möis

Nõukogu liige

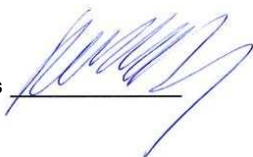
Raivo Hein

Nõukogu liige

Heldur Meerits

Nõukogu liige

Tulude jaotus vastavalt EMTA klassifikaatoritele

EMTAK	Tegevusala	2019	2018
66121	Väärtpaberite ja kaubalepingute maaklerlus	6 620	6 116
64191	Krediitiasutused (pangad) (laenuandmine)	75 697	55 969
64911	Liising	3 253	2 439
	Tulud kokku	85 570	64 524

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Krediidiasutused (pangad)	64191	66081000	87.58%	Jah
Väärtpaberite ja kaubalepingute maaklerlus	66121	6116000	8.11%	Ei
Kapitalirent	64911	3253000	4.31%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6800400
Faks	+372 6800410
E-posti aadress	lhv@lhv.ee